

BUITENLEVEN

Water opvangen

doe je zo

Dossier:

*voor elke grondsoort
de beste plant*

**9x lila bloemen
in de border**

*Wat te
doen tegen
naaktslakken?*

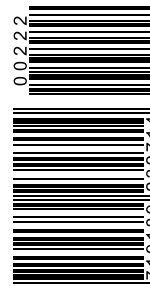

Check de gratis
app Mijn Stek

Hollands trots

Hoe komt de tulp aan haar naam?

00222

BP 8 719189 232714

STIJLVOLLE HOUTBOUW

ALLES VOOR UW TUIN
ONDER ÉÉN DAK: ONTWERP
EN REALISATIE, MAAR OOK
BUITENVERBLIJVEN EN
ONZE EIGEN BORRLE
BUITENKEUKENS®

VRAAG ONS
MAGAZINE
GRATIS
AAN!

Boordevol inspiratie, projecten en tips. Vraag 'm telefonisch, per mail of via de website aan:

BUITENPRACHT-HOUTBOUW.NL/AANVRAGEN

BUITENPRACHT®

SHOWROOM BORRLE & BUITENPRACHT
BRIELLAERDSEWEG 32A IN BARNEVELD

BORRLE®

Buitenleven-app Mijn Stek

Heb je (licht)groene vingers maar vergeet je toch soms om op tijd je planten te verzorgen? Of wil je gewoon meer weten over jouw planten? Dan is Mijn Stek de app voor jou! Mijn Stek maakt tuinieren namelijk makkelijker en nóg leuker en helpt je eenvoudig en overzichtelijk je planten te verzorgen. Zo ontvang je bijvoorbeeld updates wanneer je je pannenkoekplant water moet geven en wanneer je rozenstruik een snoeibeurt nodig heeft. Superhandig! Ga naar de Google Play of App Store en download Mijn Stek van Buitenleven.

Check de gratis app Mijn Stek

Knoop

Vrij. Een verademing. En jaloersmakend. Dat ging er door me heen toen ik het verhaal las van Paulien in de Down to Earth van deze editie.

Ze woont in een piepklein huisje te midden van de natuur. Gewoon in Nederland – het kan nog. Ik herken het als ze vertelt dat ze zich één voelt met de natuur, dat het daar als haar thuis voelt. Je loopt op een plek en ziet wat er om je heen is. Wuivende bomen, eenden snaterend in het water, ritselend riet, een opvliegende reiger, uitgelopen modderpaadjes en vinken die voor je neus wegvliegen naar een veiliger heenkomen.

Ik adem diep in en uit en próef de natuur bijna.

Het klopt wat Paulien zegt: door te lopen kun je creatiever denken en komen oplossingen voor problemen vanzelf. Dat heb ik ook ervaren toen ik een moeilijke beslissing moest nemen. En ik heb een knoop doorgehakt: ik stop als hoofdredacteur van *Buitenleven*. Niet omdat ik niet houd van de natuur, van ideeën bedenken over ontelbare planten, vogels en andere dieren. Met hart en ziel heb ik geprobeerd *Buitenleven* beter, mooier, klimaatbewuster en inspirerender te maken en te houden. In de hoop dat ieder die erin leest in beweging komt. Begint met een tegel te lichten, een bloemenweide aanlegt of de uitdaging aangaat en het plantsoen aan de overkant omtovert tot een walhalla voor insecten.

Hoeveel ik er ook van heb genoten, het besluit is genomen. *All good things come to an end*. Want zo creëer ik ruimte om datgene te doen waar ik nauwelijks tijd voor had: zelf schrijven. Over flora en fauna – hoe kan het ook anders? – en over andere onderwerpen. Dat heb ik gemist. En ik heb er ongelooflijk veel zin in om me daar op te storten. Al zal het wennen zijn als ik tijdens een wandeling weer een groen idee opdoe en het niet kan uitwerken voor *Buitenleven*. Het zij zo. En het is goed.

Janneke Klunder
Hoofdredacteur

INHOUD

jaargang 20 | nummer 2 | maart 2022

TIP

Een goede slakkenval is een groot (rabarber)blad. Daaronder zitten 's avonds of in de ochtend waarschijnlijk naaktslakken. Meer tips op pagina

22

Op de cover

- 87 9x lila bloemen in de border
- 38 Dossier: voor elke grondsoort de beste plant
- 22 Wat te doen tegen naaktslakken?
- 36 Hollands trots – Hoe komt de tulp aan haar naam?
- 80 Water opvangen doe je zo

COVERFOTO SHUTTERSTOCK/IVA VAGNEROVA

Buiten

- 16 **In alle tinten**
De mooiste soorten *Papaver*
- 22 **Glibberige veelvraat**
Red je planten van de naaktslak
- 26 **Romantisch bloesemfeest**
Jan en Anny's tuin telt 90(!) soorten Japanse sierkers
- 36 **Hollands met Turkse wortels**
De tulp kostte ooit haar gewicht in goud
- 38 **Kleigrond, zandgrond of vruchtbaar veen?**
Match jouw grond met de beste planten
- 54 **Het plezier van honderden bloembollen**
Ine geniet van haar stadstuin vol kleur
- 73 **De natuur in: verwilderd industriegebied**
Afdalen naar de mergelgroeve bij Maastricht
- 80 **Hemelwater afvoeren in je tuin**
Een wereldwijd probleem los je lokaal op
- 84 **Het tuinontwerp**
Van hobbelig grasveld naar prairietuin

91 **Vechtende fazanten en zeldzame wormen**
Nieuws uit de natuur

92 **Down to earth: van stad naar natuur**
Paulien woont in een minihuisje op het platteland

Binnen

52 **Trending @Insta**
#Viooltjes

64 **Nieuwbouw, maar toch landelijk**
Huberdine houdt van een Scandinavische sfeer

Doen

9 **Voorjaarsklussen**
Tuinkarweitjes voor maart en april

46 **Oost-mediterrane smaken**
Briam, Manitaria stifado en meer

Elke keer

3 **Voorwoord**

6 **Colofon**

7 **@Buitenleven**

10 **Mix**

100 **Blij plant met Mijn Stek**

101 **Groene Vingers**

107 **Buitenleven Online**

108 **Selectie**

113 **Column Auke-Florian Hiemstra – Meer burens dan je denkt**

114 **Volgende keer**

Uitgelicht

101

Ongetwijfeld kom je de nieuwe kleur Very Peri dit jaar veel tegen in mode en interieur. Maar mis hem ook niet in de tuin. De planten die in deze kleur bloeien, zijn echte eyecatchers

Bossalie *Salvia nemorosa* 'Blauhugel'
Favoriet bij vlinders

"We hebben het huis in 2007 gekocht. De tuin was een woestenij met overal metershoge coniferen en een soort coniferenbos achterin"

Ine Franke

Plant zo'n 90 bloembollen elk jaar

54

"Voorheen had ik veel brocante spulletjes en tierelantijntjes in huis. In de keuken zag je veel rood met witte accessoires. Dat vond ik toen heel leuk, maar daar ben ik nu wel een beetje klaar mee"

Huberdine Verhoeven
Houdt vooral van zwart, wit en beige

64

Colofon

REDACTIE

Hoofdredactie Janneke Klunder **Eindredactie** Evelien Boutsen
Redactie Nikki Femer, Roos Franssen **Online** Nikki Femer,
Janneke Klunder **Mijn Stek** Nikki Femer **E-mail redactie**
redactie@buitenleven.nl **Vormgeving** Robin Haarbosch, Angela
van Eck, Marjanne Gielen, Fleur Heitling **Directeur Uitgever** Alex
M. Wiersma **PR & Marketing** marketing@bcm.nl **Druk** PreVision,
Eindhoven **Distributie** Betapress (Nederland) & AMP (België)

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Tekst Esther Derks, Margot Eggenhuizen, Elise van den Elsen,
Mirjam Enzerink, Modeste Herwig, Auke-Florian Hiemstra,
Corine Koolstra, Marjolein van Rotterdam, Eva Vervoort
Beeld Henny van Belkom, Laura Cnossen, Trui Heinhuis,
Modeste Herwig, Shutterstock.com, Sietske de Vries
Coverfoto Shutterstock/Iva Vagnerova
Inzet Shutterstock/Vicko.nl

ABONNEMENTSPRIJZEN

Buitenleven verschijnt 8 keer per jaar plus 1 special. Een los nummer kost € 9,50. Of sluit een jaarabonnement af: Magazine + Online € 95, Magazine € 81, Online € 50. Magazineabonnees buiten Nederland krijgen portokosten doorberekend. Bij betaling via acceptgiro wordt € 2,50 extra in rekening gebracht. Kijk voor actuele acties op Buitenleven.nl. Voor adreswijzigingen, vragen over betalingen en bezorging kun je contact opnemen met BCM abonentenservice: abonnement@bcm.nl of 085 7600237 (lokaal tarief), dinsdag en vrijdag van 08.30-12.30 uur.

ABONNEMENT AFSLUITEN EN OPZEGGEN

Je kunt abonnee worden via abonnement@bcm.nl o.v.v. 'Buitenleven' of via www.buitenleven.nl/abonneren. Abonnementen kunnen twee maanden voor het einde van de abonnementsperiode schriftelijk worden opgezegd via abonnement@bcm.nl o.v.v. 'Buitenleven' of per post: BCM Media, Abonentenservice, Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven.

ADVERTENTIES

Media accountmanager Nadia Gheit, 040 8447657 of 06 29732321, nadia.ghoit@bcm.nl
Sales support Sia Eltink, 040 8447667, support@bcm.nl

COPYRIGHT

De uitgever kan op generlei wijze aansprakelijk worden gesteld voor eventueel geleden schade door vermeldingen in het blad. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

BCM MEDIA
Postbus 1392
5602 BJ Eindhoven

QR-CODES

Buitenleven maakt gebruik van QR-codes. Staat er een QR-code bij een artikel? Dan word je voor meer informatie of nieuws doorgelinkt naar de website. Om meer informatie te verkrijgen, volg je de volgende stappen:

1. Plaats de camera van je telefoon boven de QR-code
2. Laat de camera de QR-code scannen
3. Klik op het linkje dat op je beeldscherm verschijnt

Scant je telefoon de QR-code niet?
Download dan de QR-codescanner in de App Store of Google Play Store.

Buitenleven is een titel voor groene doeners. Vaak laten onze lezers weten hoe zij iets aanpakken of wat ze ergens van vinden. Ook op social media. Dat vinden we leuk! Een greep uit de reacties.

1

2

3

4

@Buitenleven

1. Prachtig diertje om zo te zien, de steenmarter. Maar ook een vreselijk dier... hij moordt heel wat jong leven uit qua vogeltjes en dergelijke. @Trijn Deuring

Vuurdoorn is ook nog eens lekker voor de merels. @suzieswol.nl

Ons eerste nummer en tot mijn verrassing staat mijn eigen foto van een bloeiende *Pilea* er in. Heerlijk blad, nu al blij met abonnement. Lisette Weiss

@Lisette Weiss, als je hem zat bent, gooi je hem maar over de schutting 😊. Hans Stam

Ik ben benieuwd wie wij als winnaar mogen verwelkomen in ons mooie chalet met hottub. @boomkensranch

2. Al best een tijdje geleden publiceerden jullie in *Buitenleven* het verhaal van Dunja (zie foto). De manier waarop zij woont inspireert mij zo om hetzelfde na te streven dat ik het artikel heb bewaard en sindsdien de wens heb om haar een keer te bezoeken. Het adres staat bewust niet in het artikel vermeld. Zou het mogelijk zijn om via jullie met haar in contact te komen? Alvast bedankt! Marleen van Klingerden

In mijn vorige tuin kwamen startmeesjes altijd langs en vooral in de meidoornhaag en de knotwilgen. Een prachtig schouwspel altijd. @mooimoes

Ik heb een zomer een familie van zestien staartmeesjes voorbij zien en horen komen. Joke Verharen-Wiegman

Ik heb hier nog geen staartmeesjes gezien. Jij wel, Pauline Mulder-Koeleman? Annelies Koeleman

@Annelies Koeleman Nee, ik ook nog niet. Wel pimpelmeesjes en koolmeesjes. Pauline Mulder-Koeleman

3. Janny Nijmeijer maakte een foto van een pimpelmees in haar tuin.

Wat leuk dat ik één van de winnaars ben. Ik heb al mail gehad van ikhebeencactus.nl dat mijn pakket onderweg is. Dankjewel, en fijne kerstdagen! Henny van Grinsven

Wij gingen elkaar vieze verhalen vertellen waarbij ik vertelde dat zilversjes 's nachts uit je ooghoeken drinken als je in bed ligt te slapen... Zo'n goed verhaal dat iedereen begint te gillen als ze er eentje zien. Maar goed, ik ben niet blij met ze want ze eten papier, ook van belangrijke tekeningen, boeken etc. @mi77reille

Bij ons in de pergola zit vaak een winterkoning verscholen. Netty Burger

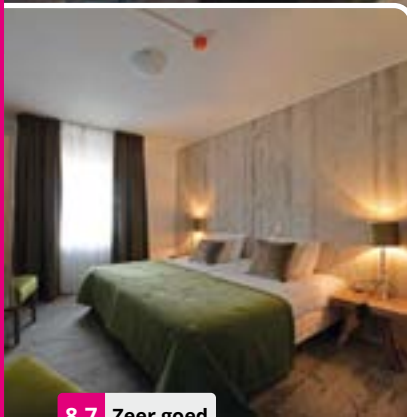
Toen ik erachter kwam hoe ongelooflijk veel gif er op een kerstboom gespoten wordt, besloot ik de gangbare kerstboom definitief vaarwel te zeggen en een bio gekweekte adoptieboom te kopen. Ik laat hem gewoon in de grote pot waarin ik hem heb gekocht en geef hem een plekje in de tuin. Gaat tot nu toe prima. @jakobsgerard

4. Het mooiste wat ik kon meemaken na een winter goed voeren, was mogen aanschouwen hoe winterkoninkjes drie jongen grootbrachten en niet schuw voor me waren. Prachtig tafereel in onze tuin. Marjo Reijnen

Onze kerstboom staat nog binnen, maar gaat daarna, zoals elk jaar, weer naar buiten als vogelvoerboom. @masjansen

Ik breng onze kerstboom terug naar @loef_tuinplantencentrum dan gaat hij opnieuw de grond in. Daar kun je ieder jaar kerstbomen huren. @carolienkroep

3 dagen Zuid-Limburg

8,7 Zeer goed

Slenaken | Limburg | Nederland

Boutique Hotel Slenaker Vallei - Buitengewoon Genieten

- ✓ Boetiekhotel in bosrijk Guldal
- ✓ Seizoensgebonden diners

3-daags diner arrangement

- ✓ 2x overnachten
- ✓ 2x uitgebreid ontbijtbuffet
- ✓ 1x 3-gangen à-la-carte-keuzediner
- ✓ 1x amuse en aperitief
- ✓ Gratis wandel- en fietsroutes
- ✓ Gratis parkeren
- ✓ Gratis WiFi

Tip Ontdek de mooie stad Valkenburg.

185,00*
p.p.

4 dagen Ameland

8,1 Zeer goed

Nes | Friesland | Nederland

Hotel Bos en Duinzicht ★★

- ✓ Het strand ligt om de hoek
- ✓ Aan de rand van het dorp Nes

4-daags fiets arrangement

- ✓ Welkomstkopje koffie of thee met lekkernij
- ✓ 3x overnachten
- ✓ 3x uitgebreid ontbijt
- ✓ 3x lunchpakket
- ✓ Gratis alle dagen fietshuur
- ✓ Taxivervoer van en naar de boot
- ✓ Gratis parkeren
- ✓ Gratis WiFi

Tip Ga voor een Robbentocht en spot zeehonden.

131,00*
p.p.

Boek via **Voordeeluitjes.nl/buitenleven** of bel naar **0900 66 777 88** (25 c/m)

Alle aanbiedingen zijn geldig t/m 30 april 2022 (m.u.v. feestdagen). *Let op: de vermelde prijzen zijn vanaf en kunnen verschillen per aankomstdatum. De prijzen zijn per persoon (p.p.), o.b.v. twee personen in een standaardkamer, excl. administratiekosten (1-3 personen € 14,50, 4+ personen € 24,50 per boeking) en stads- en toeristenbelasting. Kijk online voor de volledige voorwaarden. Prijs-, druk- en zetfouten voorbehouden.

Mis nooit meer een topdeal en profiteer van exclusieve aanbiedingen!

Ga naar www.voordeeluitjes.nl/nieuwsbrief en schrijf u in!

96% van de klanten beveelt ons aan

Unieke & voordelige arrangementen

Méér dan 10 jaar dé specialist

FOTO IBULB

Doe-tips voor maart en april

TEKST MIRIAM ENZERINK

- In april gaan veel tuinvogels al op zoek naar nestgelegenheid. Maak je tuin extra aantrekkelijk door snoeiafval fijn te knippen en over je borders uit te strooien. Het materiaal kunnen ze gebruiken voor het bouwen van nestjes. Bovendien voeg je zo een voedende en beschermende mulchlaag toe aan je tuin.
- Wil je het dahliaseizoen spreiden dit jaar? Trek er dan vanaf maart steeds een aantal voor door de knollen in potten te planten en binnen te zetten. Na half mei kunnen ze naar buiten, waarna ze snel zullen gaan bloeien. Het voordeel is ook dat slakken zich minder snel op deze al stevige dahliaplanten storten.
- Is de kroon van je bolacacia, bolcatalpa of bolplataan flink uitgedijld, snoei hem dan eind maart een stuk terug. Verwijder de takken met een scherpe snoeischaar of met een zaagje tot op enkele centimeters van de stam. Dit kun je eens in de twee of drie jaar doen. Ook dakbomen als de dakplataan kun je nu in vorm brengen. Verwijder hierbij de takken die verticaal groeien tot 1 tot 2 cm op de horizontale takken. Voor bolesdoorns geldt dat ze vaak niet mooier worden van ingrijpende snoei. Kort eventueel na de bloei, in de zomer, de takken die ver uitsteken een stukje in.
- Wacht met het voorzaaien van eenjarige zomerbloemen en vruchtgewassen als tomaat, courgette en komkommer, tot de eerste week van maart. Pas half mei kunnen ze veilig naar buiten. Staan ze te lang op de vensterbank, dan is de slagingskans kleiner.
- Nog veel kale plekken in je tuin in dit seizoen? Zet eens een bistrotafel-tje of krukje in de border met daarop enkele bollen-op-pot. Zo zorg je niet alleen voor kleur, maar ook voor volume.

FOTO IBULB

Mix

SHOPPING | FOOD

HOT
SPOT

Scan en bestel

#1 Fruit uit eigen land

In het boek *Fruit plukken* leer je alles over fruit. Zoals wanneer je kunt plukken en wat je met de oogst kunt doen. Het boek beschrijft twintig soorten fruit en meer dan zestig recepten. € 23,99, terralannoo.nl

Buitenleven mag twee boeken weggeven!

Ga vóór 6 april 2022 naar buitenleven.nl/ winnen en vul je gegevens in.

#2 Ivory en grey melange

Met deze do it yourself box kun je een poef breien met merino lontwol. De poef is makkelijk te maken, dus voor je het weet plof je lekker op jouw handgemaakte knutselwerk. € 45, september18.nl

#3 Lama knuffelen

Deze verwarmde lamaknuffel is gevuld met graan en lavendel. Warm hem op in de magnetron en nestel je samen op de bank. Ruikt heerlijk. € 24,95, radbag.nl

#4 Huiselijke mus

Maak je thuis gezellig met deze muurcirkel mus met goud, geïllustreerd door Studio Karline. Gemaakt van lichtgewicht forex. Ø 18 cm. Verkrijgbaar met verschillende afbeeldingen. € 16,95, studiokarline.nl

Restaurant De Plasmolense Hof

Dit pittoreske restaurant ligt aan de rand van natuurgebied de St. Jansberg. De karakteristieke boerderij heeft aan de voorzijde een zonnig terras en aan de achterzijde een besloten binnentuin. Na een prachtige wandeling langs de beek, de watermolen of over de St. Jansberg, laat je je hier verwennen door veelzijdige gerechten uit de Franse keuken, gelinkt aan de seizoenen. Op koude dagen zit je hier behaaglijk bij de open haard of in de serre onder de druivenranken met uitzicht op het bos. Tip: kies het Vorkjesdiner, bestaande uit twee voorgerechten, twee hoofdgerechten en een dessert. Kijk voor de actuele openingstijden op de website.

Restaurant De Plasmolense Hof, Rijksweg 203, Plasmolen.

024 6961597, deplasmolensehof.nl

#1

WIN

#2

#3

#4

#5

#6

#7

#8

#9

#10

#5 (H)eerlijke friet

De Écht Verse Friet van FrietHoes is gemaakt van de beste Hollandse Agria aardappelen. Zonder toevoegingen zoals conserveringsmiddelen of coatings. € 2,99 (450 g), ah.nl

#6 Onweerstaanbaar

De Soxs Bubblegum sokken van Nieuw-Zee-lands schapenwol zitten zo fijn dat je ze nooit meer uit wilt trekken. Verkrijgbaar in verschillende hoogtes en kleuren. € 28,95.

Scan en bestel

#7 Lekker fris

Leg dit Musk Oudh geurblokje in je kledingkast, laat het smelten in een schaalje of gebruik het als poeder in de stofzuigerzak. Blijft een jaar heerlijk geuren. € 5,95, noplasticplease.nl

Met de kortingscode BUITENLEVEN10 krijg je 10% korting.

#8 Groots aanpakken

De kloofbijl X27 XXL van Fiskars is perfect voor het kloven van extra grote houtblokken van meer dan 30 cm doorsnede. Door de keilvormige kop van Fins staal wordt het hout beter uit elkaar gedrukt. € 73,18.

Scan en bestel

#9 43 verschillende kleuren

De Sennelier Abstract acrylinkt is een sterk gepigmenteerde, water- en lichtbestendige inkt. Veelzijdig in gebruik voor bijvoorbeeld schilderen op drafting of gewoon papier, stempelen en airbrushen. € 6,50, everycolor.nl

#10 Dansende bladeren

Terwijl de wind om het huis raast en de regen tegen de ramen klettert, geniet jij binnen van de natuur op jouw muur. Het Wilderniss Bright vliesbehang is supersterk. € 74 per rol, roomblush.com

Mix

SHOPPING | FOOD

#11 Met franjes

Draag deze katoenen hamambadjas bij een ontspannend saunabezoek of thuis om lekker te cocoonen.

Op ambachtelijke wijze gemaakt in kleine weverijen in Turkije en Tunesië. Verschillende soorten, vanaf € 59,95, zusenzomer.nl

#11

#12 Zonder zooi

Soof siroop is 100% natuurlijk en bevat geen onnodige toevoegingen, zoals kleur- en smaakstoffen. Met Soof draag je bij aan de uitbreiding van Voedselbos Amsterdam. Verkrijgbaar in verschillende smaken. € 4,79, soofdrinks.com

#12

#13 Must voor de tuin

In de 3-in-1-mussenkast kunnen meerdere mussen een nest of schuilplaats creëren. De houten kast heeft drie aparte vakken met ieder een eigen ingang. Eenvoudig te reinigen. € 22,50, atelierhoom-meet.com

#13

#14 Levenspad

In het boek *Het pad van de boswachter* voert Wim Huijser wandelgesprekken met verschillende boswachters over hun droombaan. Niet altijd rooskleurig, want het pad kent behoorlijke uitdagingen. € 24,95, knnvuitgeverij.nl

#14

#15 Vorstelijk

De Tilly zetel is gemaakt van zwarte, zachte velvet met een chique uitstraling. Vulling van gerecyclede foam. 70,5x76x71 cm. € 249, casashops.com

#15

#16

#17

#16 Baksels uit de natuur

Maak (hartige) koekjes met deze Woodland uitsteekvormpjes in de vorm van een blad, paddenstoel, eikel of bloem. Gemaakt van 100% nikkelvrij staal en zachte food-grade siliconen. € 13,50 per set, hiepp.nl

#17 Theeblad

Maaïke van Wo-ow Ceramics decoreert haar aardewerk met echte bladeren. Zoals deze theebekers. Handgemaakt van steengoedklei en vaatwasmachine bestendig. € 27,50 per stuk, wo-ow.nl

#18 Feestelijk groen

Het feest is compleet met deze duurzame bladconfetti van groene bladeren. Je draait de Bio Popper gemakkelijk open. Toegestaan op elke locatie. € 8,95, bladconfetti.nl

#19 Mooi en functioneel

De Dots Blue handdoeken van Yumeko hebben een luxe uitstraling. Ze zijn gemaakt van het allerzachtste, biologische katoen en drogen als de beste. 50x100 cm. € 35,95 per twee stuks, yumeko.nl

#20 Hartverwarmend

Door het kopen van een Gezonde Muts doneer je ook een hippe muts aan een kind met kanker. De mutsen worden in Nederland met de hand gemaakt. Vanaf € 29, degezondemuts.nl

#20

Mix

SHOPPING | FOOD

#21 Gulden warmte

Deze ovale gouden muurkandelaar schijnt zijn magische licht op de muur. De matte 'spiegel' achter de kaars weerschijnt prachtig diffuus licht. € 40, kleuroptafel.nl

#21

#22 Duurzaam snacken

De Vegan Bites van Hands Off My Chocolate komen in drie smaken: Peanut, Crispy en Popcorn. Allen omhuld met vegan chocolade. Gemaakt van 100% natuurlijke ingrediënten. € 2,99 per zak, hands-off.com

#22

#23 Wees gewaarschuwd

Tot het grootste plezier van de kinderen zal dit boek zich in allerlei bochten wringen om maar niet gelezen te worden. Durf jij *Het boek dat niet gelezen wil worden* open te slaan? € 12,99, bruna.nl

#23

#24 Vet handig

De eersteklas Italiaanse olijfolie van oLivery is koudgeperst, gefilterd en gecentrifugeerd, zodat je ermee kunt dippen, dresser en bakken tot 270 °C. Met handige navulverpakking. Vanaf € 27,99.

Scan en bestel

#24

#25 Levendig cadeau

Met Geefeenboompje geef je iemand een boom cadeau. Bijvoorbeeld een appelboom die klein blijft, maar grote vruchten draagt en prachtige bloesem heeft in de lente. € 22,95 (appelboom), geefeenboompje.nl

Buitenleven mag twee appelbomen weggeven!

Ga vóór 6 april 2022 naar buitenleven.nl/ winnen en vul je gegevens in.

#25

#26 Geen ei

Crackd is het eerste plantaardige ei in vloeibare vorm. Ideaal wanneer je geen eieren kunt of wilt eten. Gemaakt van erwtenewit en rijk aan vitamine B12. € 6,99, jumbo.com

WIN

#26

#27

#28

#29

#30

WIN

Restaurant Wollegras

Restaurant Wollegras ligt aan de rand van het Drentse natuurgebied Bargerveen. Een bijzonder restant van het ooit 300.000 ha grote Boertangermoeras. Hier is het hoogveen niet afgegraven en vind je een grote variatie aan vogels en insecten. Doordat het restaurant grotendeels voorzien is van grote raampartijen, geniet je zelfs binnen van het glooiende landschap. Hier kun je na een wandeling heerlijk lunchen of dineren. Alles wordt bereid met lokale producten en beïnvloed door de seizoenen. Aan het eind van de dag zie je er de schapen en runderen terugkeren naar de grootste schaapskooi van Nederland.

Open: ma t/m wo 10.00-18.00 u., do t/m zo 10.00-20.00 u.

Restaurant Wollegras, Ambachtsweg 5, Weiteveen.

0524 222815, restaurantwollegras.nl

HOT
SPOT

#27 Meten is weten

De juiste pH-waarde van tuingrond is van groot belang voor planten. Met de Ecostyle pH-Bodemtest kom je er snel en eenvoudig achter hoeveel kalk jouw grond nodig heeft. € 7,37, eco-logisch.nl

#28 Casual chic

De Whoodle rolltop rugtas bestaat uit canvas met mooie details van donkerbruin ecoleer. Bevat verschillende compartimenten en ritsvakken. Met verstelbare draagbanden. € 129,95, morethanhip.nl

TIP

Word online
abonnee en krijg
10% korting op
morethanhip.nl

#29 Vliegend buffet

De Apollo voedersilo heeft vijf openingen waar vogels kunnen eten. Een ventilatiering in het deksel voorkomt condensatie, waardoor het voer langer vers blijft. Gemakkelijk schoon te maken. € 29,99, vivara.nl

#30 Astronomisch tintje

Deze Maanlamp met bluetooth speaker zorgt voor een rustgevend en lieflijk licht in huis. De lamp heeft drie verschillende dimbare lichtstanden. Ø 18 cm. € 29,95, megagadgets.nl

Buitenleven mag twee lampen weggeven! Ga vóór 6 april 2022 naar buitenleven.nl/winnen en vul je gegevens in.

Kleurrijk en zomers

De frêle en sierlijke bloemen van klaprozen en papavers horen bij de zomer. Kies de mooiste soorten uit voor je tuin, van knalrood en hemelsblauw tot pasteltinten, en zaai ze nog dit voorjaar.

TEKST EN FOTO'S MODESTE HERWIG

De fijne bloemblaadjes van papavers lijken wel van gerimpeld crêpepapier gemaakt. Ze zijn teer en blijven niet zo lang mooi, maar er zitten al volop nieuwe bloemen klaar in dikke knoppen. Het geslacht *Papaver* telt zo'n zestig soorten, waarvan er in Europa veel in het wild te vinden zijn. De klaproos is de bekendste telg uit dit geslacht, het is een pioniersplant die als een van de eerste soorten op braakliggend terrein

gaat groeien. Je ziet de sierlijke felrode bloemen ook in bermen, akkers en bloemenweides. De vaste papavers zijn geliefde borderplanten vanwege de zeer grote bloemen in de mooiste kleuren. De schijnpapavers, die onder het geslacht *Meconopsis* vallen, lijken sprekend op echte papavers, compleet met kreukelige bloemblaadjes. Alle papaverbloemen zijn heel aantrekkelijk voor bijen en andere nuttige insecten.

Plant- en zaaitijd

De vaste papavers plant je het best in het voorjaar of in het najaar. Eenjarige soorten kun je in april-mei ter plekke in de volle grond zaaien en uitdunnen. Omdat een papaver een penwortel maakt, zijn de jonge plantjes moeilijk te verplanten. Voor een vroegere bloei zaai je best al in de herfst. De tweejarige (schijn)papavers kun je in juli ter plekke zaaien. Het is leuk om de zaden zelf te oogsten. Ze zijn rijp als er gaatjes onder de bovenste rand zitten en je ze zo uit de zaaddoos kunt schudden. De vaste Oosterse papaver bloeit ongeveer drie weken in de periode mei-juni, bij de eenjarige en tweejarige soorten kun je bloemen verwachten vanaf mei.

FOTO MARTIN HUGHES-JONES

Volle grond of pot?

Alle papavers groeien het liefst in de volle grond omdat ze diep wortelen. Vooral de eenjarige en tweejarige soorten kun je ook prima in een grote pot of bak kweken.

Verzorging

Een goed doorlatende grond geeft het beste resultaat, te natte grond vinden papavers niet fijn. Als een vaste papaver goed is aangeslagen, wordt een droge periode goed verdragen.

Snoeien

Knip de bloemstengels niet af want na de bloei worden nog decoratieve zaaddozen gevormd die heel lang mooi blijven. Bij de vaste Oosterse papaver kun je er wel voor kiezen om na de bloei alle bloemstengels en het dorre blad weg te knippen. Mogelijk is er dan een tweede bloei in het najaar.

- 1 De blauwe papaver *Meconopsis betonicifolia* heeft bloemen in het allermooiste blauw, maar is niet zo makkelijk te kweken.
- 2 De eenjarige klaproos is makkelijk te zaaien.
- 3 De schijnpapaver *Meconopsis cambrica* bloeit in geel of oranje.
- 4 De oosterse papaver 'Patty's Plum' heeft een heel aparte kleur, als van een pruim.

FOTO MARTIN HUGHES-JONES JS SIRA

1.

2.

3.

Vermeerderen en verjongen

Vaste papavers zijn te vermeerderen via wortelstek. De beste tijd daarvoor is augustus. Plant je jonge plantjes uit in het voorjaar. Grote pollen van Oosterse papaver kun je ook in september scheuren om ze te verjongen. De eenjarige en tweejarige papavers zaai je elk jaar opnieuw. Ze zaaien zichzelf rijkelijk uit en zorgen zo zelf ook voor een nieuwe generatie.

4.

5.

De vijf mooiste soorten

1. Oosterse papaver *Papaver orientale* 'Perry's White'. Grote witte tot heel licht roze bloemen met zwartpaarse vlekken in het hart en een dikke krans meeldraden. De bladeren zijn zilverig behaard en vormen de perfecte achtergrond. Volle zon, hoogte 50-75 cm, bloei mei-juni.
2. Klaproos *Papaver rhoeas* 'Shirley Single Mixed'. Een vrolijke mix van kleuren, van wit tot roze, zalmkleurig en rood, vaak ook tweekleurig. Dit mengsel van eenjarige klaprozen vrolijkt elke border op. Volle zon, hoogte 50-75 cm, bloei mei-juli.
3. Slaapbol *Papaver somniferum* 'Black Paeony'. De bloemen van deze slaapbol doen aan een romantische roos denken.

Ze zijn dik gevuld en hebben een heel donkerpaarse tint. Na de bloei mooie zaaddozen. Volle zon, hoogte 75-100 cm, bloei juni-augustus.

4. Klaproos *Papaver commutatum* 'Ladybird'. Deze eenjarige klaproos heeft de kleuren van het lieveheersbeestje: felrood met vier grote zwarte vlekken in het hart. Ook het grijsgroen blad is prachtig. Volle zon, hoogte 35-45 cm, bloei juni-augustus.
5. IJslandse papaver (*Papaver nudicaule*). Een vrolijke papaver met behaarde stengels, meestal in een mix van witte, gele, oranje en rode bloemen. Ook in pasteltinten. Een vaste plant, die je echter het best tweejarig kunt kweken. Volle zon, hoogte 40-50 cm, bloei juni-september.

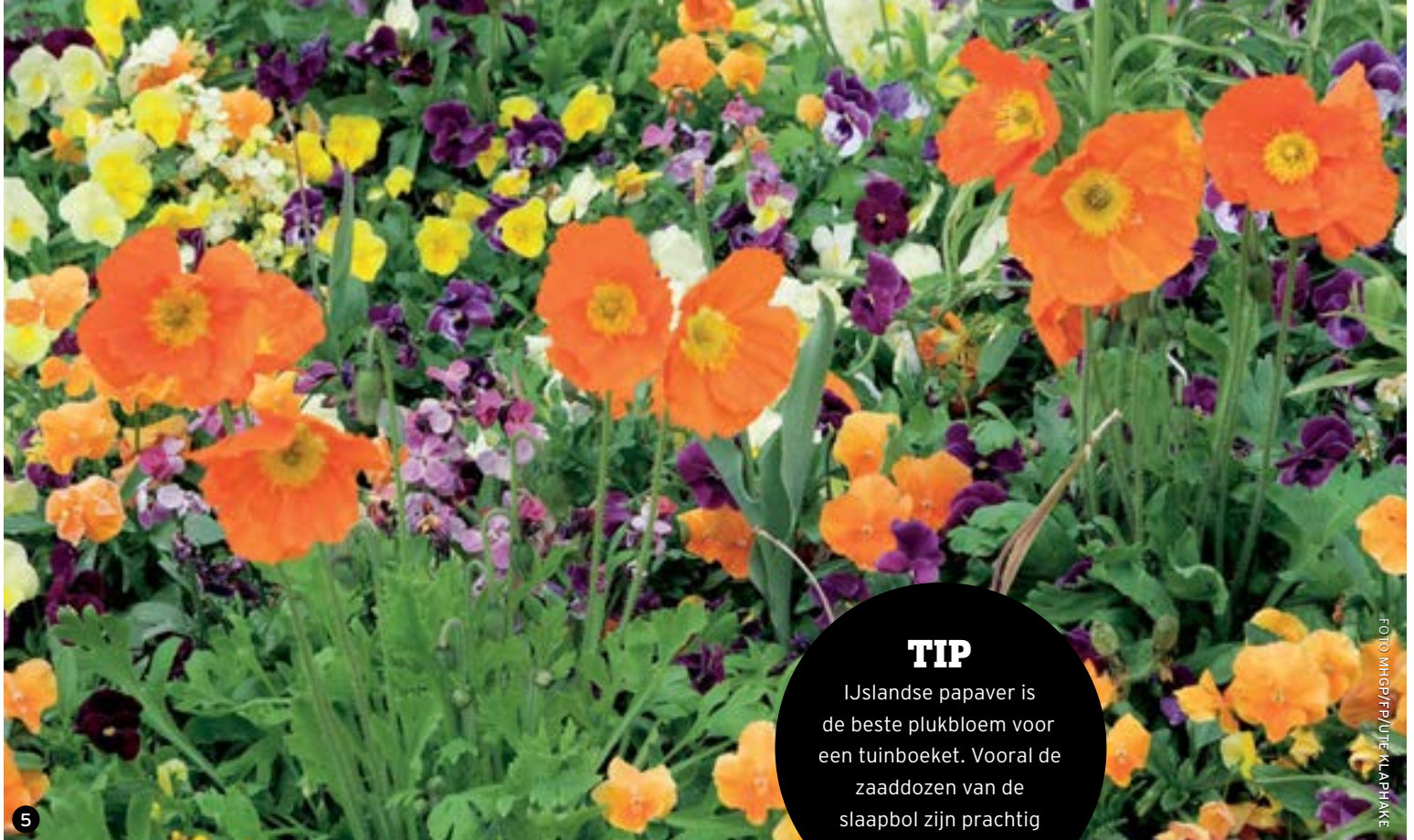

FOTO MHGP/UTE KLAPHAKE

TIP

IJslandse papaver is de beste plukbloem voor een tuinboekje. Vooral de zaaddozen van de slaapbol zijn prachtig om te drogen.

Hier koop en/of bekijk je ze

- De Bolster, Epe, 057 8621433, bolster.nl
- Kwekerij De Hessenhof, Ede, 031 8617334, hessenhof.nl
- Het Houten Huis, Zaltbommel, 06 24568359, hethoutenhuus.eu
- Plant & Grow, Beek en Donk, 049 2775190, plantengrow.nl
- Vreeken's Zaden, Dordrecht, vreeken.nl

- 5 De vrolijk oranje IJslandse papaver, *Papaver nudicaule*, bloeit de hele zomer door.
- 6 De zaaddoos van de klaproos (*Papaver rhoeas*) is goed te drogen.
- 7 De blauwste bloemen die er bestaan zijn van de blauwe papaver (*Meconopsis betonicifolia*).
- 8 Het bijzondere hartje vol meeldraden van *Papaver rhoeas*.
- 9 De slaapbol is de leverancier van het smakelijke maanzaad, in elke bol zitten honderden zwarte zaadjes.

8

Varianten

- Oosterse papaver (*Papaver orientale*). Een vaste plant met groot ingesneden blad dat grijsig behaard is. De bloemen zijn heel groot en hebben een sprekend donker hart vol meeldraden. In de zomer wordt het blad vaak lelijk, zet er daarom een latere bloeier voor. 'Allegro' en 'Glowing Embers' zijn zuiver rood, 'Karine' heeft kleinere pastelroze bloemen, 'Patty's Plum' heeft een heel aparte grijspaarse tint, 'Prinzessin Victoria Louise' bloeit roze en 'Türken-louis' heeft gefranjerde oranje bloemblaadjes, zeer grote bloemen. Volle zon, hoogte 50-75 cm, bloei mei-juni.
- Wilde klaproos (*Papaver rhoeas*). De bekende rode klaproos uit de berm. Deze eenjarige plant zaait zich goed uit. Er zijn tuinvarianten in de mooiste kleuren, vaak in een mix zoals 'Mother of Pearl' in zachte tinten. Volle zon, hoogte 50-75 cm, bloei mei-juli.
- Slaapbol (*Papaver somniferum*). Een onbehaarde eenjarige soort met grote fijne bloemen. Bij de soort wit met een paarse vlek, voor de tuin ook in rood, roze en paars, vaak gevuld. Grijsgroen blad en grote grijzige zaaddozen. Slaapbol is de producent van maanzaad en opium. Volle zon, hoogte 75-100 cm, bloei juni-augustus.
- Schijnpapaver (*Meconopsis cambrica*). Fijn ingesneden blad en elegante gele bloemen op lange stengels. 'Auranti-aca' bloeit oranje. Een makkelijke plant die zich overal uitzaait. Volle zon/halfschaduw, hoogte 25-50 cm, bloei juni-oktober.
- Blauwe papaver (*Meconopsis betonicifolia*). Deze schoonheid met hemelsblauwe bloemen verlangt beslist vrij vochtige, kalkvrije en humusrijke grond. *Meconopsis grandis* en *Meconopsis horridula* bloeien ook zo mooi blauw. Lastig te kweken! Halfschaduw, hoogte 75-100 cm, bloei juni-juli. ❀

Maanzaad

Slaapbol *Papaver somniferum* 'Onyx' vormt extra veel zaden. Dit blauwe maanzaad kun je oogsten om brood mee te versieren of om te verwerken in desserts en gebak.

FOTO MHGP/FP

9

Zo voorkom je ze

Veel naaktslakken overwinteren op vochtige, warme plekken zoals composthopen en veranda's, of onder potten en stenen. Verzamel af en toe wat naaktslakken vóór ze kunnen paren en zet ze uit in de natuur. Na de winter kun je dan op zoek gaan naar legsels. Een favoriete plek is de potgrond van kuipplanten en houten (moestuin)bakken. Zoek daarin voorzichtig naar een sliert van doorschijnende eitjes en gooi hem in de groene container. In de zomer kruipen slakken graag donker en vochtig weg. Een goede slakkenval is dan een groot (rabarber)blad in de bloemen- of moestuin. Daaronder kun je 's avonds of in de ochtend waarschijnlijk veel naaktslakken vangen. Sproei de tuin voortaan ook niet meer in de avond, maar vroeg in de ochtend. Want hoe natter de nacht, hoe makkelijker je het naaktslakken maakt.

Wat te doen tegen naaktslakken?

Glibberig tuinleed

Veel tuiniers klaagden vorig jaar over een extreme invasie naaktslakken. Meer dan in andere jaren vielen sla, dahlia's en hosta's ten prooi aan de glibberige indringers, zo leek het. De meeste natuurlijke vijanden halen hun neus helaas op voor dikke, taaie exemplaren. Maar gelukkig zijn er verschillende manieren om ook deze naaktslakken uit je tuin te weren.

TEKST MIRJAM ENZERINK EN NEDERLANDSE MALACOLOGISCHE VERENIGING

Anders dan bij vogels en vlinders wordt het aantal naaktslakken in Nederland statistisch niet bijgehouden. Volgens slakkenkenner Bert Jansen, auteur van *Veldgids Slakken en Mossels*, is het dan ook maar de vraag of er meer of minder naaktslakken waren in 2021. "Ik denk dat het eerder een gevoelskwestie is, omdat we er op dat moment gewoon meer last van hadden dan het voorgaande jaar. Feit is wel dat we meer naaktslakken zien als het vochtig is. Ze hebben namelijk vocht nodig voor de productie van het slijm om zich voort te bewegen. Alleen dan komen ze uit hun schuilplaats. Op warme dagen zullen ze zich sneller verstoppen onder blad of schors, zodat ze niet uitdrogen."

Strengere vorst

Een strenge vorstperiode zoals in februari vorig jaar heeft weinig impact gehad op het volgroeide slakkenbestand, meent Bert. "Naaktslakken kunnen zich goed verbergen. Ze kruipen diep in de grond, soms tot wel 40 cm diepte. Het maakt dat ze zelfs bij vorst aardig kunnen overleven." Maar mogelijk is de temperatuur wel van invloed op de populatie. "Het is bekend bij zoetwaterslakken dat het uitkomen van de eieren afhankelijk is van de temperatuur. Of dat ook bij naaktslakken zo is, heb ik niet kunnen achterhalen. Maar het zou mij zeker niet verbazen." Dat betekent wellicht dat een periode van stevige kou in februari en maart, wanneer de eerste legsels doorgaans uitkomen, goed nieuws is voor tuiniers. Is het voorjaar juist zacht en vochtig, dan zal de invasie weer groot zijn.

TIP

Uit onderzoek blijkt dat naaktslakken minder vaak voorkomen in verhoogde (moestuin)bakken als die minimaal 1 m hoog staan.

Kannibalisme

In Nederland zijn 25 soorten naaktslakken bekend. In tuinen kruipen meestal Spaanse slakken en gewone wegslakken rond. Ze zijn beide roodbruin/oranjegeel van kleur en worden 8-15 cm lang. Soms wordt de tijgerslak gespot, herkenbaar aan zijn gespikkelde tijgermotief. Hij is vaak langer en dunner dan zijn bruine familieleden. Alle naaktslakken hebben het, evenals huisjesslakken, voorzien op mals groen. Op donkere, regenachtige dagen en vooral 's nachts vallen ze aan op groenten, hosta's en bloemen als lupines en dahlia's. Het gebeurt wel vaker dat ze in een paar uur tijd blad tot op de nerf verorberen. Daarbij kunnen ze vaak ongestoord hun gang gaan. "Het weren van naaktslakken valt meestal niet mee", zegt Bert. "Naaktslakken hebben in het algemeen weinig vijanden. Vogels vinden hen slijmerig en vooral de kleverige stukken vlees vinden ze helemaal niet lekker. Ook de diverse zoogdieren zijn niet dol op die grote slakken. Alleen de egel wil er nog weleens eentje oppeuzelen. Het klinkt gek, maar de grootste vijand van de naaktslak is misschien wel de naaktslak zelf. Het is hem namelijk niet vreemd om kannibalisme te plegen."

Natuurlijke vijanden

- De tijgerslak is dol op soortgenoten. Een goed idee dus om deze slak in je tuin te laten kruipen als je veel last hebt van de oranje/bruine naaktslakken.
- Als een van de weinige zoogdieren is de egel een slakkeneter. Maak je tuin daarom aantrekkelijk voor egels, met rommelhoekjes en eventueel een egelhuisje voor de winter. Belangrijk: zorg dat er openingen zijn in schuttingen, zodat egels kunnen komen en gaan.
- Mollen eten ook slakken. De vraag is dan wat je erger vindt: een molshoop in je gazon of slakkenvraat in de tuin.
- Steeds vaker worden loopeenden ingezet als slakkenbestrijders. Heb je ruimte voor een vijver, dan is dit een gezellige oplossing voor je slakkenprobleem.
- Kikkers, padden en hagedissen willen nog weleens jonge en kleine naaktslakken verorberen. Maak een poel om amfibieën naar je tuin te lokken.

FOTO BERT JANSSEN

A large, reddish-brown slug is shown crawling on a green leaf with prominent veins. The slug is positioned diagonally across the frame, moving from the bottom left towards the top right. Its body is elongated and has a slightly wrinkled texture. Two small, dark eyes are visible on its head, and two long, thin antennae extend forward. The leaf it is on is bright green and has a clear network of veins. The background is slightly out of focus, showing more of the leaf and some greenery.

Tricks voor een slakvrije tuin

- Koper zorgt voor een chemische reactie in het lijf van weekdieren. Daarom wordt het ingezet in de bestrijding van slakken door middel van tape, randen, et cetera. Uit Engels onderzoek blijkt echter dat het systeem niet waterdicht is. Koper houdt inderdaad slakken tegen, maar er zijn ook slakken die zich daar niets van aantrekken.
- Schapenwol tussen de planten heeft verschillende voordelen. Eén ervan is dat slakken er een hekel aan hebben. Geen wolleverancier? Je kunt ook mestpellets van schapenwol kopen.
- Begiet in de lente de aarde van de naaktslak zijn favoriete planten – zoals hosta en dahlia in pot – rondom met een mengsel van ammoniak en water (1:10 l). Zo verbranden de slakkeneitjes die in de grond zijn gelegd. De geur houdt volwassen naaktslakken op afstand.
- Online kun je de natuurlijke coating Schnexagon vinden waarmee je potten, schuttingen en muurtjes kunt behandelen. Tests laten zien dat slakken deze barrière dan niet kunnen nemen en naar beneden glijden.
- Het gebruik van gif heeft invloed op het hele ecosysteem in je tuin. Wil je toch slakkenkorrels strooien, gebruik dan een ecologisch middel als Ecostyle zodat andere dieren niet ziek worden.

Grote opruimers

Bert vindt de meeste bestrijdingsmiddelen die in omloop zijn, niet diervriendelijk. “Daar ben ik dan ook geen voorstander van. Wat wel helpt, is de aarde bedekken met koffieprut of schelpengrit. Daar gaan de slakken vaak met een boogje omheen.” Ook bepaalde plantensoorten die sterk ruiken, kunnen een barrière zijn. Afrikaantjes, uien, selderij, knoflook en prei zijn bekende voorbeelden. Je zult ook niet snel naaktslakken zien op ‘harige’ planten als tomaten en artisjokken. Hoewel Bert zich kan voorstellen dat tuiniers zich ergeren aan naaktslakken, wijst hij vooral ook op het nut van de dieren. “Het zijn grote opruimers van allerlei organisch materiaal, van restafval zoals dode dieren en van de poep van onze huisdieren, die we zelf laten liggen.” ❀

Lenteconfetti

In de lente lopen Jan en Anny Bos met hun hoofd in de wolken. Letterlijk en figuurlijk. In hun tuin De Prunushof komen dan negentig verschillende soorten Japanse sierkers tot bloei. Poederroze plumeaus, cycloamkleurige bloemtrossen en sneeuwwitte confettiregens zorgen er voor een romantisch bloesemfeest.

TEKST MIRJAM ENZERINK FOTO'S TRUI HEINHUIS

Paspoort

Tuinnaam: De Prunushof

Soort tuin: verzamelaartuin in landschapstijl op een voormalige kwekerij

Waar: Wilp (GLD)

Grootte: 1,5 ha

Grondsoort: zavel

Ligging: grotendeels in een open veld voor de woning met aan twee zijdes een hoge, besloten bomensingel

Bijzonder: de collectie van negentig verschillende soorten prunussen. Wie een bericht stuurt naar jjbos@xs4all.nl, ontvangt een bericht wanneer de bloesempracht op z'n mooist is

Meer info: deprunushof.nl

Een wandeling door De Prunushof in april staat garant voor een flinke dosis lentekriebels. Paden van tegels en gras slingeren langs de ene na de andere uitbundig bloeiende Japanse sierkers. Wolken van roomwitte bloesems lijken boven de ijle stammen te zweven. Watervallen van witte bloemetjes klateren langs treurtakken richting de grond. Poederroze plumeaus vangen het zachte lentelicht. En Fuji-kers *Prunus* 'The Bride' doet zijn naam echt eer aan met sneeuw Witte bloesemsluiers. Sommige bomen zijn al op hun retour. Hier en daar is de aarde bezaaid met witte en roze lenteconfetti. Het maakt de sfeer in de tuin alleen maar feestelijker. "Het hoogtepunt van de bloei ligt, afhankelijk van de temperatuur, altijd ergens in april", vertelt tuineigenaar Jan Bos. "Dan bloeien alle *serrulata's*, de grootste groep in deze tuin. 'De feestverlichting is weer aan', zeggen we dan tegen elkaar."

Bloesemfeest

Ieder jaar kijken Jan en zijn vrouw Anny vol spanning uit naar het bloesemfeest in hun tuin. Bij sneeuwval, hagel of strenge nachtvorst houden ze hun hart vast. "Eind februari bloeien de eerste bomen al", zegt Jan. "Japanse abrikoos *Prunus mume* 'Beni-chi-dori' bijvoorbeeld, een heel bijzondere. Zijn bloemen geuren zoet naar amandel, uitzonderlijk in de prunuswereld. Eigenlijk is hij altijd te vroeg uit zijn nest want zodra het gaat vriezen, is het gebeurd met de bloei." Andersom kan de temperatuur het bloeiproces ook ineens versnellen. Zo steeg het kwik vorig jaar ineens naar 25 °C in maart. "Toen we hier 's ochtends aankwamen, waren de knoppen overal spontaan opengesprongen. Sprookjesachtig! Die uitbundige bloei is echt de charme van de prunus. De takken staan van boven tot onder in de bloemen. Heel anders dan bij een vroegbloeiër als bijvoorbeeld magnolia, die hier en daar een enkele bloem geeft."

Weetjes over *Prunus*

- Er zijn naar schatting meer dan tweehonderd soorten en cultivars van Japanse sierkers. *Prunus serrulata* 'Kanzan', een cultivar met dieproze bloemen, wordt in Nederland veel toegepast als park- of laanboom.
- *Prunus* betekent kers. Hier gaat het echter om een sierkers die vrijwel nooit vruchten draagt. Er bestaan ook vruchtdragende prunussen, zoals zoete kers (*Prunus avium*), pruim (*Prunus domestica*) en perzik (*Prunus persica*).
- De meeste prunussen die in onze tuinen staan, behoren tot de groep *Prunus serrulata*. Zij hebben hun naam te danken aan het getande blad. *Serrulata* betekent namelijk 'fijn gezaagd' in het Latijn.
- In Japan staan de bloemen van sierkers symbool voor de levenscyclus. Zodra ze bloeien, trekken de mensen massaal de parken in voor het kersenbloesemfeest Hanami Matsuri. Ze picknicken dan onder de bomen of kijken, liggend in het gras, omhoog naar de roze en witte bloesempracht.
- Hoewel de Nederlandse naam anders doet vermoeden, zijn niet alle Japanse sierkersen inheems in Japan. In China en Korea groeien ook verschillende soorten in het wild.

Zeven op een rij

Jan en Anny runden dertig jaar een heesterkwekerij aan de rand van Wilp. Ze stekten honderden soorten planten en heesters in potten, waaronder Afrikaanse lelie (*Agapanthus*) en vlinderstruiken (*Buddleja*). Vijf jaar geleden gingen ze met pensioen, waarmee er ineens 1,5 ha grond vrijkwam. Het stel besloot hiervoor verschillende sortimentstuinen te ontwerpen. “Ik ben een echte verzamelaar”, licht Jan toe. “Zo kwamen we op het idee om tuinen op te bouwen rondom één soort plant of boom.” Het eerste deel van de tuin kreeg een parkachtig karakter, deels gebaseerd op de oude padenstructuur van de kwekerij. De keuze voor een boomcollectie was snel gemaakt. “Ik dacht direct aan de prunus. Het aanbod van Japanse sierkers is zó groot en divers, daar kun je een leuke verzameling mee maken. Bovendien blijven prunussen in verhouding tot veel andere bomen klein. Daardoor kunnen we er hier relatief veel kwijt. En ik had ook wel wat met de prunus”, verklaart Jan. “In de Noordoostpolder, waar ik opgroeide, was het in de vijftiger jaren heel kaal. Maar in de tuin naast onze boerderij stond een rij van zeven exemplaren van Japanse sierkers *Prunus serrulata* ‘Kanzan’. Dat is me altijd bijgebleven. Prunussen hebben iets heel vrolijks dankzij de bloesemkleur.”

- 1 Fuji-kers *Prunus incisa* ‘Fujiyama’.
- 2 Kerspruim *Prunus cerasifera* ‘Nigra’.
- 3 Jan combineert verschillende vormen van de prunus voor een mooi dynamisch beeld, zoals rechts treurboom *Prunus serrulata* ‘Snow Fountains’ en struikvorm *Prunus incisa* ‘Fujiyama’.
- 4 Treursierkers *Prunus subhirtella* ‘Pendula Plena Rosea’.
- 5 Dankzij de zachte pastelkleuren van prunussen is een gemengd boeket altijd in harmonie.
- 6 Japanse alpenkers *Prunus nipponica* ‘Ruby’.
- 7 Vaak is Japanse sierkers *Prunus* ‘Accolade’ een boom, maar in De Prunushof staat hij in meerstammige struikvorm.
- 8 Jan Bos bij Japanse alpenkers *Prunus nipponica* ‘Ruby’ met opvallend roodkleurig blad.

Tips om te tuinieren

- Een *prunus* kan in elke grondsoort aarden, maar is wel gevoelig voor een te natte standplaats in de winter. Zorg dus voor een goed doorlatende bodem.
- De meeste prunussen hebben weinig snoei nodig. Wil je de vorm bijwerken of hangen takken in de weg? Snoei dan bij voorkeur in de zomer, het seizoen waarin snoeiwonden het best herstellen.
- De beste periode om een prunus te planten, is van november tot maart. Zorg ervoor dat de grond in het plantgat goed los is. Geef de eerste zomer voldoende water in erg droge periodes.
- De vaste planten in De Prunushof krijgen ieder voorjaar een gift mengmest (12-10-18), waarvan de prunussen ook mee-eten. Afgeknipt tuinmateriaal gaat ook terug de borders in.

TIP

Kleine tuin? Ga dan voor een Fuji-kers (*Prunus incisa*) als *Prunus incisa* 'Kojou-no-mai', 'Praecox' of 'Pink Ballerina', een kleiner blijvende boom.

Gevulde bloesemkroon

In De Prunushof staan maar liefst negentig verschillende prunussen. Recent heeft Jan deze vermoedelijk grootste verzameling van Nederland aangemeld als Nationale Plantencollectie. "Het zou een mooie erkenning zijn als dat lukt." De bomen hebben uiteenlopende, karakteristieke vormen. Naast bomen met een duidelijke stam en een ronde, gevulde bloesemkroon zijn er ook meerstammige struiken die breed uitgroeien en pal boven de grond al bloeien. De treurbomen zorgen dan weer voor dynamiek, terwijl de vaasvormige prunussen juist wat statiger ogen. "Al die verschillende vormen heb ik zoveel mogelijk afgewisseld in het tuinontwerp", legt Jan uit. "Dat heeft de compositie echt mooier gemaakt." Op het eerste gezicht lijken de bloesemwolken alleen subtiel in kleur te verschillen, maar van dichtbij wordt duidelijk dat de bloemen van elke soort steeds weer net even anders zijn opgebouwd. Zo geeft kerspruim *Prunus cerasifera* 'Nigra' keurige ronde blaadjes, net als appelbloesem, terwijl treursierkers *Prunus subhirtella* 'Pendula Plena Rosea' gefranjerde bloemen heeft. Jan haalt een tak naar zich toe van treursierkers *Prunus serrulata* 'Snow Fountains'. Van een afstandje lijken de bloemen wit, maar ze hebben een rood hartje. Bovendien zijn de meeldraden opvallend lang. De bloemen van perzik *Prunus persica* 'Taoflora Pink' zijn weer heel anders en lijken, met hun gevulde knopjes, net kleine roosjes. Ook het blad geeft sierwaarde, zoals bij Japanse alpenkers *Prunus nipponica* 'Ruby', waarvan het loof mooi rood uitloopt.

- 9 Anny Bos bij een van haar favorieten: treursierkers *Prunus subhirtella* 'Pendula', een treurvorm met zachtroze bloemen.
- 10 Treursierkers *Prunus serrulata* 'Snow Fountains'.
- 11 De afgeknipte plantenresten worden aan het eind van de winter versnipperd en over de borders uitgestrooid.
- 12 De bloemen van verschillende prunussoorten verschillen niet alleen in kleur, maar ook in vorm en tekening.

- 13 Links van het graspad bloeit Yoshino-kers *Prunus yedoensis* 'Ivensii'. Verderop Japanse alpenkers *Prunus nipponica* 'Ruby' en Fuji-kers *Prunus incisa* 'Praecox'.
- 14 De bloemen van treursierkers *Prunus subhirtella* 'Pendula Plena Rosea' zijn opvallend gekarteld.
- 15 In april bloeien er vooral prunussen van de soort *Prunus serrulata*.
- 16 Japanse sierkers *Prunus serrulata* 'Shôgetsu' heeft plumeaus van halfgevolde, witroze bloemen.

Geen felle kleuren

Jan zette de grote lijnen in de tuin uit met paden en bomen, maar het is Anny die de borders inkleurde. Ze tuinierde al jaren in sfeervolle borders rondom het huis. Ruim zesduizend vaste planten en vijfduizend bloembollen gingen de grond van De Prunushof in. De prunussen waren leidend voor haar keuze. In het voorjaar bloeien er alleen soorten in zachte kleuren, zoals roomwitte narcissen (*Narcissus*) en witte lenteklokjes (*Leucojum vernum*). “Zolang de prunussen bloeien, wil ik hier geen felle kleuren zien. Dat doet afbreuk aan de sfeer”, vindt Anny. “Daarom heb ik hier ook bewust geen gele narcissen geplant.” Ook de wintergroene planten dragen bij aan de ton-sur-ton-sfeer. Zo komt het zilvergrijze loof van zonneroosje (*Helianthemum*) op verschillende plekken terug. Hier en daar komt het verse groen van siergrassen al op. Die domineren later in het jaar, samen met de vaste planten, het beeld in de tuin. “Heel inspirerend vind ik de grassentuinen die Piet Oudolf ontwerpt”, vertelt Anny. “Al is het uitgangspunt hier natuurlijk anders met de bomen die voor schaduw zorgen. De grassen en vaste planten staan daarom vooral langs de randen van de borders. Onder de bomen heb ik veel hortensia’s (*Hydrangea*) geplant, die kunnen wel wat schaduw verdragen.”

Favorieten van Anny en Jan

- “Van de struikvormen zijn Fuji-kersen *Prunus incisa* ‘Pink Ballerina’ en ‘The Bride’ onze favorieten”, zegt Anny. “De ene is, zoals zijn naam al doet vermoeden, sierlijk en geeft zachtroze bloemetjes in april. De ander bloeit rijk met grote, witte bloemen begin april.”
- “Onze nummer één onder de bomen is Japanse sierkers *Prunus serrulata* ‘Ukon’ met roomwitte, groenige bloemen. Deze boom bloeit eind april, begin mei. Maar ook *Prunus* ‘Collingwood Ingram’ valt op door zijn donkerroze bloei en heeft een prachtige, donkeroranje herfstkleur”, vindt Jan.
- “We houden ook erg van treursierkers *Prunus subhirtella* ‘Pendula’, die fijne zachtroze bloemetjes geeft in april,” vertelt Anny. “En *Prunus serrulata* ‘Snow Fountains’, een andere favoriet onder de treurvormen, hangt eind april tot aan de grond toe vol met sneeuwwitte bloemen”, voegt Jan eraan toe.

Opgeruimd begin

Aan het eind van de winter knippen Anny en Jan alle afgestorven planten af. Een klus die een paar weken in beslag neemt. “Daarom genieten we misschien wel extra van de bloesemtijd want dan zit onze grootste klus er weer op. Een opgeruimd begin van het nieuwe tuinjaar”, zegt Anny. “Ik vind het ook wel een mooi gezicht als alle borders weer kaal zijn. Zo springen de prunussen er écht uit en ontstaan lange zichtlijnen langs de bomen”, vult Jan aan. Zodra de prunussen op hun mooist zijn, gaan de tuinhekkens open voor bezoek. Het motiveert de tuineigenaren extra om op zoek te blijven naar bijzondere, nieuwe soorten. “Vroeger vonden we het heerlijk om het hek te sluiten na een lange werkweek”, geeft Jan toe. “Even geen mensen over de vloer. Nu vinden we het juist leuk om mensen te ontvangen en te delen wat we hier hebben opgebouwd. We hebben jarenlang de kost verdiend met wroeten in de aarde. Altijd weer kweken, produceren en verkopen. Nu is er ineens de tijd en de rust om écht te genieten van de bloemen, planten en alle contacten. Dat is een groot verschil.” ✿

NIEUW

BUITENLEVEN *online*

Altijd en overal toegang tot
Buitenleven, en meer

- * Ontvang als eerste *Buitenleven* op de deurmat
- * Lees alle exclusieve magazinecontent online
- * Krijg toegang tot alle artikelen op de website
- * Ontvang unieke kortingen op allerlei (tuin)producten

Al vanaf
€ 4,95
per maand

Benieuwd? Kijk snel op
Buitenleven.nl

In samenwerking met:

DEZADEN

 Husqvarna

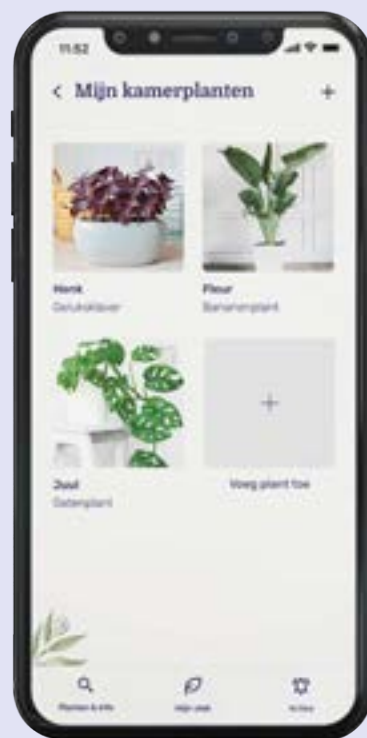
GLORIA

Ecotuintje

Ontdek de gratis *Buitenleven*-app **Mijn Stek**

Ben je het overzicht over al je kamer- en tuinplanten en je moestuin kwijt? Die tijd is voorbij! Download de *Buitenleven*-app en maak het jezelf makkelijk.

Mijn Stek maakt planten verzorgen en tuinieren eenvoudig én leuk. In de app vind je handige informatie en tips om je moestuin, binnen- en buitenplanten te onderhouden. Zo kom je meer te weten over standplaats, bloeitijd en kun je instellen dat je notificaties ontvangt zodra er een actie voor je klaarstaat. Het water geven van je ananasplant bijvoorbeeld, of het snoeien van je hortensia. Mijn Stek is hét tuinierhulpje voor iedereen die wel een helpende hand in huis en tuin kan gebruiken.

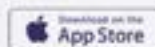
Download
'm hier!

GRATIS

DOWNLOAD GRATIS!

Mijn Stek app

Download de **Mijn Stek** app om eenvoudig en overzichtelijk je planten te verzorgen.

Het verhaal achter: de tulp

Hollands trots

What's in a name? Planten krijgen hun botanische of Nederlandse naam veelal niet per toeval; ze zijn te herleiden uit een mythisch verhaal, een medicinale werking of gewoonweg de uiterlijke kenmerken. *Buitenleven* ging op zoek naar de herkomst van verschillende plantnamen. Deze keer: tulp (*Tulipa*).

TEKST EVA VERVOORT

Ooit was de tulp de meest kostbare bloem van Nederland, maar inmiddels kun je in tulpentijd op iedere hoek van de straat een vrolijk bosje kopen. De bloem kent een rijke geschiedenis met een oorsprong in het oude Turkije, waar de bloem *tûlbend* of *tûlbendlâle* (letterlijk vertaald: tulbandbloem) genoemd werd. De geopende bloem lijkt volgens sommigen namelijk op een Turkse tulband. Het woord voor tulband hadden de Turken overigens eerder al uit het Perzisch geleend. Anderen beweren dat de Ottomaanse sultans de bloem als symbool op hun tulband droegen en dat de naam zo is ontstaan. Het woord *tûlbend* ontwikkelde zich in Turkije tot *tulipan*. Samen met de bloem werd de naam in de zestiende eeuw meegenomen naar Nederland. In het Nederlands viel de uitgang *an* al snel weg. Begin zeventiende eeuw verdween ook de *i*, want dat was onbeschaafd taalgebruik.

Gewicht in goud

Kort nadat Westerse reizigers eind zestiende eeuw de eerste tulpenbollen vanuit Turkije richting Nederland hadden gevoerd, werd de bloem een waardevol bezit. Rijkelui kochten bollen voor hun tuin. Het kweken en bemachtigen van nieuwe, bijzondere variëteiten werd een ware hype. Zeldzame soorten bleken op een gegeven ogenblik hun gewicht in goud waard. Al gauw kwamen de eerste professionele bollenkwekers op. Maar ook buitenstaanders gingen zich vanwege de prijsstijgingen met de tulpenhandel bemoeien. Bloembollen lieten zich (anders dan andere verzamelobjecten) eenvoudig vermeerderen. Wie erin slaagde een bijzondere variëteit te cultiveren, kon rekenen op flinke winsten én aanzien.

Weetjes over de tulp

- De Amsterdamse stadspensionaris Adriaan Pauw kreeg in 1625 voor een bol van de felbegeerde *Tulipa* 'Semper Augustus' drieduizend gulden geboden. Een enorm bedrag voor die tijd.
- De duurste tulp, *Tulipa* 'Admiraal van Enckhuizen', verwisselde aan het eind van de tulpomanie op papier voor meer dan vijfduizend gulden van eigenaar.

TIP

Tulpen zijn zeer geschikt om in een pot te planten. Stop onder in de pot een laagje hydrokorrels of grind, zodat je bollen niet verzuipen. Vul verder met potgrond en plant de bollen drie keer zo diep als de hoogte van de bol. Nadat je de bollen in de grond hebt gestopt, druk je de aarde zachtjes aan. Let op: omdat je tulpen zo'n 10-15 cm diep plant en je nog korrels gebruikt, moet je pot hoog genoeg zijn.

Einde van de tulpomanie

Winstjagers werden hebberig en gingen tulpenbollen die nog in de grond zaten, op papier doorverkopen. Ze organiseerden beurzen die vaak eindigden in baldadige zuippartijen. De prijscontracten gingen van hand tot hand, telkens met meer winst. Sommige bollen had nog nooit iemand in bloei gezien. Eind 1636 bereikte de tulpenkoorts een climax. Kleine kopers hadden zelfs hun huisraad beleend om mee te doen. Op 3 februari 1637 stortte de handel in de Haarlemse 'colleges' plotseling in: een grote partij bollen bleek onverkoopbaar. Partijen bollen die op papier een vermogen kostten, bleken opeens niets meer waard. De paniek die volgde, was niet meer te stoppen. In de weken erna klapte op alle beurzen de verkoop in elkaar. Het betekende het einde van de tulpomanie. ♣

Volgende keer

In het volgende nummer lees je meer over de etymologie van begonia.

Dossier

Welke grondsoort heb ik en wat kan ik ermee?

FOTO DE TUNEN VAN WELDADIGHEID

Bloeiende aardappel in geoxideerd hoogveen.

Bij de aanleg van een bloeiende siertuin of een moestuin met smakelijke gewassen, is het van groot belang eerst onderzoek te doen naar de grondsoort in jouw tuin. Is het kalkrijke kleigrond, arme zandgrond of vruchtbaar veen? De soort grond bepaalt voor een groot deel hoeveel zuurstof, vocht, bodemleven en organisch materiaal er in de bodem aanwezig is. Met deze kennis weet je hoe je jouw grond kunt bewerken om uiteindelijk een gezonde basis te vormen voor planten.

TEKST ESTHER DERKS

Het Nederlandse landschap zoals wij dat nu kennen, is gevormd door het klimaat en de inmenging van de mens. Onder invloed van onder andere de ijstijd, vorming van rivieren, zee, wind, het afgraven van veen, het droogleggen van land en het ontginnen van bos, kent Nederland een grote diversiteit aan grondsoorten. Langs de kust en de rivieren vind je veel klei en zand, in het noordoosten, westen en zuiden van ons land komt veengrond voor en in Zuid-Limburg tref je löss aan. Daarnaast bestaan er veel mengvormen. In nieuwbouwwijken wordt de bodem vaak beïnvloed door groundbewerking of aangevoerde grond. Om zeker te weten met welke grondsoort jij te maken hebt, kun je de grond in jouw tuin testen. Dit kun je zelf doen of via een laboratorium of tuincentrum.

TIP

Check of jouw
tuin mogelijk vervuild
is op [gezonduit-
eigengrond.be](http://gezonduit-eigengrond.be)

Bezinkingsproef

Verzamel op 20 cm diepte wat grond uit de tuin. Doe dit op ongeveer vier verschillende plaatsen en hussel de grond door elkaar. Verwijder steentjes en grote stukken. Vul een glazen pot voor een kwart met aarde en vul de pot (niet helemaal tot de rand) met leidingwater. Doe het deksel op de pot, schud door elkaar en laat een paar uur staan. Bekijk de neergedaalde laagjes goed.

- Zie je onder in de pot een laag met grove delen en daarboven veel slibdeeltjes, dan heb je te maken met klei- of leemgrond.
- Zijn er onderin veel grove delen (groeve zandkorrels) te zien met daarboven slechts een dun laagje fijne deeltjes (fijnere zanddeeltjes) dan gaat het om zandgrond.
- Als het water allemaal zwarte delen bevat, heb je veengrond.

1. Klei en leem

Voor de aanleg van een (moes)tuin moet de grond de juiste hoeveelheid lucht, vocht en voeding bevatten. Lieven David, werkzaam bij Velt, is gespecialiseerd in moestuinen en adviseert mensen over hoe ze hun grond kunnen verbeteren en bewerken. “Klei en leem hebben een plakkerige en vaste structuur, waardoor er niet veel lucht in zit”, vertelt hij. “Deze grondsoorten houden mineralen en water goed vast. Wanneer het veel regent, wordt dit soort grond echter nat en modderig. Tijdens droogte ontstaan er scheuren en worden klei en leem keihard.” Kleigrond bevat vaak stukjes van schelpen en is daarom kalkrijker dan leemgrond. Bovendien bestaat klei uit nog kleinere deeltjes dan leem.

Natte kleigrond.

Bodemleven

“Met compost breng je meer humus in klei-grond, waardoor hij minder plakt en niet snel uitdroogt”, legt Lieven uit. “Compost stimuleert ook het bodemleven in de grond. Wormen en pissebedden maken de grond luchtiger door het graven van tunneltjes.” Het toevoegen van lavagruis geeft kleigrond een mooie kruimel-structuur. En extra kalk maakt de grond minder zuur. “Meet wel eerst de pH-waarde met een pH-test, die je gewoon in de winkel koopt. Aan de hand van de zuurtegraad van de grond weet je namelijk hoeveel en wat voor soort kalk je moet gebruiken,” zegt Lieven. “Spit de grond niet om, maar maak hem los met een woelvork. Op deze manier wordt de grond niet omgedraaid en raakt het bodemleven niet verstoord.” Lieven adviseert ook om in een moestuin bedden van maximaal 120 cm breed te maken en enkel op de paden te lopen. “Als je niet op de bedden loopt, verbetert de structuur van je grond al enorm.” Op kleigrond doen vooral aardappelen, prei, knolselderij, ui, knoflook en kool het goed.

Kneedproef

Neem wat grond in je hand en maak het vochtig. De vorm die je er vervolgens van kunt maken, geeft aan welk bodemtype het is. Plakt de vochtige grond niet aan elkaar, dan is er sprake van een zandbodem. Kun je van de grond een worstje draaien, maar breekt het snel? Dan heb je zand vermengd met klei in je handen. Als je van het worstje een hoefijzer kunt maken zonder dat het breekt, is er sprake van klei.

Hoogveen.

FOTO NATUURMONUMENTEN/ANDRIES DE LA LANDE CREMER

2. Zandgrond

Zand heeft een lichtere kleur dan klei en bestaat uit losse, grotere deeltjes waartussen water gemakkelijk wegzakt. Deze grondsoort houdt veel lucht vast, maar weinig water en voedingsstoffen voor planten. “Zandgrond is door de losse structuur gemakkelijk te bewerken”, weet Lieven. “Toch heeft dit soort grond extra voeding en vocht nodig voor het verbouwen van planten en gewassen. Omdat de grond na de winter snel opwarmt, kun je in februari al beginnen met tuinieren. De grond koelt echter ook snel af. Daarom moet je dus extra rekening houden met nachtvorst.” Door compost en bentoniet (kleipoeder) toe te voegen, houdt zandgrond meer mineralen en vocht vast. Je kunt bentoniet ook meteen vermengen met de compost in de compostbak. “Of voeg tien procent klei of leem toe aan je composthoop”, tipt Lieven. “Dan verwerken de compostwormen de klei- en leemdeeltjes tot het kleihumuscomplex, wat de zandgrond vruchtbaarder maakt.” Op zandgrond kun je goed wortelen, plantui en schorseneer verbouwen.

Zandgrond.

Moestuin versus siertuin

Een moestuin heeft doorgaans meer compost nodig dan een siertuin, omdat je in een moestuin veel met eenjarige planten werkt. Die hebben relatief dunne, korte wortels die vooral uit de bovenste grondlaag voeding en water halen.

“In de moestuin pas je de grond zo mogelijk aan, aan de behoeften van de plant. Je wilt namelijk kunnen eten. In de ecologische siertuin is dat andersom”, legt Lieven uit. “In een siertuin kies je juist planten die zo goed mogelijk passen bij de grondsoort. Dat scheelt namelijk veel werk en de planten gaan langer mee.” Met de plantenzoeker op de website velt.nu kun je planten kiezen die bij jouw tuin passen.

FOTO ESTHER DERKS

Stoofperenboomgaard
in laagveen.

TIP

Gebruik zelfge-
maakte compost
want dan weet je
wat erin zit.

FOTO ESTHER DERKS

Hoog- en laagveen

Laagveen is aan de grondwaterstand gebonden en wordt onder water gevormd uit water- en moerasplanten en afgestorven resten van planten en bomen. Boven water gaat laagveen oxideren, waardoor het vergaat. De soort komt vooral voor in Zeeland, Utrecht, Friesland, Groningen, Overijssel en Noord- en Zuid-Holland. Grote delen laagveen liggen nu bedolven onder klei en/of zand. Hoogveen wordt ook onder water gevormd, maar boven de grondwaterspiegel. Het bestaat uit veenmos dat regenwater vasthoudt. Je vindt het vooral in het noorden, oosten en zuiden van ons land.

3. Zavelgrond en löss

De ideale grond om te tuinieren is zavelgrond. Het is een mengsel van zand- en kleigrond en komt vooral voor langs de rivieren in Zeeland en in het noorden van Nederland. Deze grondsoort bevat in verhouding iets meer zand, waardoor hij goed lucht doorlaat en net als zandgrond gemakkelijk te bewerken is. De aanwezige klei houdt de voedingsstoffen goed vast. In Zuid-Limburg en zeer plaatselijk in Gelderland vind je de zeer vruchtbare grondsoort löss. Deze grond bestaat uit zeer kleine korrels en is ook gemakkelijk te bewerken.

4. Veengrond

Vroeger bestond Nederland voor meer dan de helft uit veenmoerassen, waar veel soorten planten en vogels leefden. Vanaf de elfde eeuw werd er begonnen met het ontginnen van het veen. De turf die hierbij werd gewonnen, werd als brandstof

TIP

Löss is een fijne leemsoort en de oudste in ons land. Je herkent de grondsoort aan de gele of oranje kleur.

Laagveengrond.

FOTO NATUURMONUMENTEN/ROBIN VAN HOUTUM

gebruikt. Zo is veel veen verdwenen. Bovendien wordt in sommige gebieden de grondwaterspiegel kunstmatig laag gehouden voor de landbouw, waardoor veengebied droogvalt. Als gevolg daarvan vindt oxidatie van het veen plaats en is er sprake van bodemdaling. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer werken nu samen aan het herstel van veen in natuurgebieden. "Veengrond bevat veel organisch materiaal en is daarom zeer voedingsrijk", vertelt Mirjam Weisscher. Ze is docent moestuinieren en is gespecialiseerd in tuinieren op veengrond. "Het is goede grond om op te telen. Je kunt er alleen niet zonder bewerking zomaar alles op planten." Door de grote compactheid vormt veengrond een moeilijk doordringbare bodem, waar zelfs een regenworm lastig doorheen komt. Om op deze grondsoort een moestuin of siertuin te beginnen, is het belangrijk om de grond luchtiger te maken. "Net als in kleigrond breng je met een woelvork lucht in de grond", legt Mirjam uit.

Voor elke grondsoort een sierplant

Kleigrond

- Bergamotplant (*Monarda*)
- Daglelie (*Hemerocallis*)
- Japanse anemoon (*Anemone japonica*)
- Herfstasters (*Aster novae-angliae*)
- Pioenroos (*Paeonia*)

Zandgrond

- Duizendblad (*Achillea millefolium*)
- Ezelsoor (*Stachys olympica*)
- Kogeldistel (*Echinops*)
- Lavendel (*Lavendula angustifolia*)
- Sierui (*Allium*)

Zavelgrond

- Eikenbladhortensia *Hydrangea quercifolia* 'Snowflake'
- Hibiscus *Hibiscus syriacus* 'Meehanii'
- Kansenboom (*Clerodendrum trichotomum*)
- Lampenpoetsergras *Pennisetum setaceum* 'Rubrum'
- Palmboompje (*Buxus sempervirens*)

Veengrond

- Japanse esdoorn (*Acer palmatum*)
- Rotsheide (*Pieris japonica*)
- Japanse azalea (*Rhododendron mollis*)
- Schijnhazelaar (*Corylopsis pauciflora*)
- Koningsvaren (*Osmunda regalis*)

Lange zonnedauw (*Drosera anglica*)

in hoogveengrond.

Beroemd

Het 2100 ha grote Bargerveen in Drenthe is een uniek hoogveen-natuurgebied dat internationaal bekendstaat. Het geldt sinds 2016 als aardkundig monument en is de enige plek in Nederland waar lange zonnedauw en vijfrijig veenmos nog groeien.

Handige websites

- [Eco-logisch.nl](https://eco-logisch.nl): Ecostyle pH-bodemtest
- [Biosolutions.bio](https://biosolutions.bio): bodemverbeteraar met de mycorrhiza-schimmel
- [Bioplantenvoeding.nl](https://bioplantenvoeding.nl): organische en biologische mest OPF en Biovin
- [Welkoop.nl](https://welkoop.nl): laat hier je grond testen en je krijgt een bemestings- en bekalkingsadvies
- [Tuinadvies.nl](https://tuinadvies.nl): grondtestkit voor pH, N (stikstof), P (fosfor) en K (kalium)
- [Velt.nu](https://velt.nu): informatie over ecologisch tuinieren
- [Dewiltfang.nl](https://dewiltfang.nl): hier koop je een woelvork

Beschermlaag

Voor alle grondsoorten wordt mulchen aanbevolen. Hierbij wordt de bodem bedekt met organisch materiaal, zoals hooi en bladeren. Het vocht in de bodem zal zo minder snel verdampen doordat zonnestralen niet direct op de bodem schijnen. Onkruid krijgt minder kans om te ontkiemen. Je hoeft bovendien minder water te geven en het bodemleven blijft productief en actief onder de beschermende mulchlaag.

Bloeiende prei in geoxideerde hoogveengrond.

Zure veenbodem

“Typerend voor veenbodems is ook dat ze zuur zijn”, weet Mirjam. “Met schelpenkalk kun je de grond minder zuur maken. Meet daarvoor eerst de pH-waarde, dan weet je precies hoeveel kalk de grond nodig heeft. Een zure bodem is voor sommige planten juist heel aantrekkelijk, zoals de blauwe bes. In Drenthe zijn daarom veel blauwebessenkwekerijen te vinden.” Planten die een hoge pH-waarde nodig hebben, zullen op veengrond uiteindelijk niet overleven. Of je moet continu blijven kalken. Beter kies je voor planten die het van nature goed doen op deze grondsoort. Net zoals je geen planten in de schaduw zet die juist veel zon nodig hebben. Mirjam heeft nog een tip: “Door compost toe te voegen, krijgt het veen een mooie bodemstructuur. Pas wel op dat je veengrond niet overvoedt. Gebruik het liefst tuinafval uit eigen tuin, zodat er een kringloop ontstaat.” Een omgevallen boom wordt voeding voor het bodemleven en een takkenril van gesnoeid hout biedt bescherming aan egels en nestgelegenheid aan vogels. “Wanneer de natuur in balans is, werkt ze prachtig samen. Veel bodemleven kun je niet zien met het blote oog. Zoals schimmels, bacteriën en aaltjes. Vooral de mycorrhiza-schimmel is heel belangrijk voor het uitwisselen van voeding tussen planten. Wanneer er in een bos een zwakke boom staat, zorgen de gezonde bomen via de mycorrhiza-schimmel ervoor dat er extra voeding naar die boom gaat.” 🌱

Hotel Boschrand Texel

**Bij aankomst tot 12 april 2022 bieden wij u ons
"Gratis overtocht" arrangement
(€239,50 p.p.) incl. onderstaande extra's.**

In de periode daarna is de prijs hetzelfde maar dan zonder vergoeding van de overtocht en zonder gebruik huurfiets.

- 3x Uitgebreid ontbijt en 3x een viergangenmenu
- Gratis gebruik van sauna (onder voorbehoud).
- 1 Dag gratis gebruik huurfiets incl. kaart van Texel.
- Gratis parkeren en gratis Wi-Fi.
- Wij betalen de totale kosten van de bootreis naar Texel aan u terug (retour, incl. auto).

Speciaal voor de lezers van Buitenleven bij aankomst koffie of thee met appelgebak.

HOTEL***
BOSCHRAND
TEXEL

Hotel Boschrand | Bosrandweg 225 | 1796 NA De Koog - Texel
E-mail: info@hotelboschrand.nl | Telefoon: 0222 - 317 281 |

TIP

Zet de schaal op tafel en serveer er een vers stuk brood bij om in het vocht te dopen. Als je zuivel eet, is een stuk feta erover verkruimelen een goed idee.

Vakantie in je keuken

Dek de tafel buiten maar vast, want met de oost-mediterrane recepten in *Nistisima* gaat de zon vanzelf schijnen. Ga jij voor de kruidige za'atarbroodjes of een lekker stoofpotje met wilde paddenstoelen? Wat je ook kiest: je overspoelt je keuken met mediterrane kleuren, geuren en smaken.

TEKST GEORGINA HAYDEN FOTO'S KRISTIN PERERS

Briam

Voor 8 tot 10 personen

- 600 g vastkokende aardappels, bijv. de Cypriotische Nicola
- 2 courgettes
- 4 rijpe tomaten
- 2 aubergines
- 2 rode uien
- 2 rode paprika's
- 0,5 bosje bladpeterselie
- 2 el tomatenpuree
- 1 tl gedroogde oregano
- 0,5 tl *pul biber* (Turkse chilivlokken) of gedroogde chilivlokken
- 1 tl zeezout (optioneel)
- 1 tl versgemalen peper (optioneel)
- 6 el olijfolie

Bereiding

Verwarm de oven voor tot 210 °C. Boen de aardappels schoon of schil ze. Snijd de aardappels in plakken van 2 cm dik. Snijd de courgettes, tomaten en aubergines in plakjes van 1 cm dik en gooi de uiteinden weg. Pel de uien en snijd ze fijn. Halveer de paprika's, verwijder de zaadlijsten en snijd in repen van 1 cm breed. Hak de blaadjes van de bladpeterselie fijn en zet apart. Snijd de steeltjes van de bladpeterselie fijn en houd apart van de blaadjes. Meng de tomatenpuree met 200 ml versgekookt water. Leg de groenten in een grote braadslede. Verdeel de peterseliesteeltjes, de oregano en eventueel de pul biber erover en breng op smaak met zeezout en peper. Sprenkel de olijfolie erover en meng alles met je handen goed door elkaar. Verdeel het groentemengsel over de braadslede en schenk het tomatenpureemengsel erover. Gaar 1,5 uur in de oven en schep elk halfuur met een grote lepel om. De briam is klaar als de groenten zacht, maar aan de randjes licht krokant zijn. Zet anders nog 15 tot 20 min. terug in de oven. Laat minimaal 20 min. afkoelen, bestrooi met de peterselieblaadjes en serveer.

TIP

Serveer met
bulgur, pilav of
luchtige rijst.

***Manitaria stifado:* wilde paddenstoelen, ui en knoflook in wijn**

Voor 4 personen

- 600 g heel kleine uien of babyuien
- 1 kg gemengde wilde paddenstoelen
- 4 teentjes knoflook
- 4 el olijfolie
- 1 tl pimentpoeder
- zeezout en versgemalen zwarte peper
- 4 takjes tijm
- 3 laurierblaadjes
- 1 kaneelstokje
- 200 ml rode wijn
- 200 ml gezeefde tomaten
- 2 el rodewijnazijn

Bereiding

Breng een grote pan water aan de kook. Haal van het vuur en doe de ongepelde uien in de pan. Laat 2 min. staan en haal ze eruit. Nu kun je de uien makkelijker pellen. Doe dit voorzichtig, zodat ze zo heel mogelijk blijven. Wrijf de paddenstoelen schoon en scheur grote paddenstoelen doormidden. Pel de knoflook en hak fijn. Verwarm de oven voor tot 200 °C. Verwarm een grote, ovenbestendige braadpan op matig vuur, doe de olijfolie en de gepelde uien erin en bak ze 5 min. Voeg de knoflook en het pimentpoeder toe en bak nog 5 min. tot alles licht goudbruin is. Doe de paddenstoelen erbij en breng royaal op smaak met zout en peper. Ris de tijmblaadjes van de takjes, voeg ze toe en bak nog 5 tot 10 min. tot de paddenstoelen hun vocht hebben losgelaten en goudbruin worden. Roer niet te vaak; laat ze wat kleur krijgen. Voeg de laurierblaadjes, het kaneelstokje en de rode wijn toe aan de pan en zet het vuur hoog. Breng aan de kook en laat een paar minuten pruttelen, tot de wijn iets is ingekookt. Voeg de gezeefde tomaten en de rodewijnazijn toe en breng opnieuw aan de kook. Plaats dan het deksel op de pan en zet 20 min. in de oven. Haal het deksel eraf en gaar nog 15 min. in de oven, tot de uien zacht zijn en de saus rijk en ingekookt is.

Kleine za'atarbroodjes

Voor 9 broodjes

- 1 el fijne kristalsuiker
- 1 zakje gedroogde gist à 7 g
- 500 g wit broodmeel, plus extra om te bestuiven
- 0,75 tl fijn zeezout
- 125 ml extra vergine olijfolie, plus extra om in te vetten en te bestrijken
- 6 el za'atar
- 0,5 tl *pul biber* (Turkse chilivlokken, o.a. verkrijgbaar in Midden-Oosterse supermarkt)

Bereiding

Schud de fijne kristalsuiker en gist in een maatbeker, klop er 275 ml warm water door en laat een paar minuten staan. Doe het broodmeel in een grote mengkom, roer het

zeezout erdoor en maak in het midden een kuiltje. Voeg het gistmengsel en 25 ml van de extra vergine olijfolie toe en meng goed door elkaar. Indien nodig kun je meer water toevoegen, want het deeg mag niet te droog zijn. Leg het deeg op een met meel bestoven werkvlak en kneed 8 tot 10 min. tot het glad en soepel is. Was en droog de mengkom af en vet licht in met olijfolie. Leg het deeg in de mengkom, sprenkel er wat olijfolie over en laat 1 tot 1,5 uur rijzen (afhankelijk van hoe warm het is in je keuken) tot het in omvang is verdubbeld. Leg het gerezen deeg op een schoon werkvlak, sla de lucht eruit en rol uit tot een rechthoek van circa 26x40 cm. Bestrijk met een laagje olijfolie, bestrooi gelijkmatig met de za'atar en de pul biber en laat daarbij

een rand van 1 cm vrij. Druk het specerijenmengsel zachtjes met de achterkant van een eetlepel in het deeg. Rol het deeg vanaf de korte kant zo strak mogelijk op. Snijd de uiteinden recht af en het deeg in 9 plakjes. Schenk voldoende van de olie in een vierkante bakvorm van 23 cm om de bodem te bedekken en leg de plakjes met de spiraal naar boven in de bakvorm. Laat afgedekt circa 30 min. rijzen, tot het deeg in omvang is verdubbeld. Verwarm intussen de oven voor tot 200 °C. Bak de broodjes 25 tot 30 min. in de oven, tot ze goudbruin zijn. Haal ze uit de oven, sprenkel meteen de rest van de olijfolie erover, laat 10 min. in de bakvorm absorberen en serveer.

Maghmour: stoofpot van aubergine en kikkererwten

Voor 4 personen

- 2 grote of 3 middelgrote aubergines
- 3 uien
- 6 teentjes knoflook
- 100 ml olijfolie
- zeezout en versgemalen zwarte peper
- 1 el tomatenpuree
- 0,5 tl cayennepeper of gedroogde chilivlokken
- 1 blik à 400 g pruimtomaten
- 400 g gekookte, gepelde kikkererwten of 2 potten/blikken à 400 g kikkererwten, uitgelekt
- 0,5 el gedroogde munt

Bereiding

Maak de aubergines schoon en verwijder met een dunschiller een groot deel van de schil, zodat je een gestreept effect krijgt. Snijd de

aubergines in stukjes van 4 cm. Pel en snipper de uien en knoflook. Bekleed een bord met keukenpapier. Verwarm een grote braadpan op middelhoog vuur en voeg de olijfolie toe. Doe een portie aubergine in de pan en bak 5 min. aan beide kanten, tot de aubergine goudbruin is. Bestrooi intussen met flink wat zeezout en zwarte peper. Schep de gebakken aubergine op een stuk keukenpapier en herhaal tot alle aubergine is gebakken. Voeg de ui en knoflook toe, zet het vuur iets lager en bak 15 min, tot ze zacht worden en karamelliseren. Roer de tomatenpuree en de cayennepeper erdoor, bak 1 min., doe de pruimtomaten erbij en breek met een houten lepel in stukjes. Giet 400 ml water erbij en breng aan de kook. Voeg de kikkererwten met de aubergine toe aan de pan, strooi de gedroogde munt erover en zet het vuur iets lager. Laat 30 min. zachtjes koken, tot alles zacht en ingedikt is. Haal van het vuur, laat minimaal 10 min. staan en serveer.

Kleverige lavacake met sinaasappel

Voor 6 tot 8 personen

- 250 g fijne kristalsuiker
- 130 g bloem
- 2 tl bakpoeder
- 55 g cacaopoeder
- 0,25 tl fijn zeezout
- 3 onbespoten sinaasappels
- 80 ml plantaardige olie, plus extra om in te vetten
- 1 tl vanille-extract
- 75 g lichte basterdsuiker
- Poedersuiker, ter garnering
- Voor erbij: ijs, slagroom of yoghurt, al dan niet zuivelvrij

Bereiding

Verwarm de oven voor tot 200 °C. Vet een diepe, ovale keramieken schaal van 25 cm licht in met olie. Meng in een grote mengkom 150 g kristalsuiker met de bloem, het bakpoeder, 30 g cacaopoeder en het zeezout. Rasp de schil van een sinaasappel boven de kom fijn en roer alle droge ingrediënten door elkaar. Rasp de schil van een andere sinaasappel fijn en zet apart. Pers de sinaasappels uit boven een maatbeker, tot je 125 ml sinaasappelsap hebt. Klop de plantaardige olie en het vanille-extract door het sap. Klop het sinaasappelsapmengsel door de droge ingrediënten. Schep het beslag in de schaal en strijk glad. Breng water in een waterkoker aan de kook. Meng in een middelgrote mengkom de lichte basterdsuiker met de resterende 100 g fijne kristalsuiker en 25 g cacaopoeder en strooi gelijkmatig over het cakebeslag. Schenk 300 ml gekookt water erover en zet de schaal in de oven. Bak 35 tot 40 min, tot de bovenkant gestold is. Haal uit de oven en laat 15 min. staan. Zeef de poedersuiker erover en bestrooi met de apart gehouden geraspte sinaasappelschil. Serveer zo of met ijs, slagroom of yoghurt – wat je maar lekker vindt! ♣

WIN

Nistisima, Georgina Hayden. ISBN 9789461432711, € 30,95,

Uitgeverij Good Cook.

Buitenleven mag drie boeken weggeven! Ga vóór 6 april 2022 naar buitenleven.nl/ winnen en vul je gegevens in.

Trending @Insta

#Viooltjes

Ze zijn de underdog van de tuin en misschien zelfs wel een beetje ondergewaardeerd: viooltjes. Dat is natuurlijk helemaal niet terecht! Ze komen op de meest onverwachte plekjes tevoorschijn en vrolijken de boel meteen op. En kijk eens hoe prachtig ze poseren.

TEKST NIKKI FEMER

@greata_naturephotography

"Ik ben vaak in de tuin om insecten of bloemen te fotograferen", vertelt Gretha. "Vooral door mijn ultra-macrolens word ik telkens weer verrast door de mooie natuur. Het is een echte wonderwereld vol geheimen!"

@balkon.botanista

"Violen staan er altijd zo leuk bij, met de bloemen waarmee ze eigenwijs overal bovenuit steken. En het blijft leuk om met lichtjes op de achtergrond te spelen", schrijft Siska.

@kasteeltje58

Monique wandelt graag een paar keer per week in de natuur. "Meestal neem ik mijn camera of mobiel mee om foto's te maken. Vooral vogels en vlinders vind ik superleuk om te fotograferen. Is het een keer slecht weer of te koud dan ga ik de tuin in voor een mooi plaatje. Daar stond dit winterviooltje, hij doet zijn naam eer aan met de bevroren blaadjes."

@sanne_vanautgaerden

Sanne: "Alleen maar liefde voor viooltjes! Het zijn zo'n dappere bloeiers. Ik plant ze in het najaar in potten en bloembakken. Je kunt er dan de hele winter van genieten en ze verdragen echt wel wat vorst. Wanneer ze in het voorjaar uitgebloeid zijn, springen de zaaddozen open en zaaien ze zich uit tussen de kiezels van het terras. We lopen er dan in de zomer voorzichtig omheen."

@kvz64

"In winterse donkere dagen is dit bosviooltje een lichtpuntje met haar mooie blauwtinten", schrijft Karin. "Voor mij een geweldig onderwerp om te fotograferen, het was een van de eerste foto's die ik maakte met een macrolens."

@blossomsandbumblebees

Judith is altijd in de weer met haar fototoestel. In de tuin en moestuin en al wandelend in de natuur. "Ik maakte deze foto een week voor kerst toen de kou Nederland van een prachtig laagje rijp had voorzien. Er is altijd wel wat te fotograferen en zo simpel en dichtbij."

@buitenlevenmagazine

Gave foto gemaakt? Tag #buitenlevenmagazine

Paspoort

Wie: Ine Franke

Soort tuin: stadstuin met borders

Waar: Amersfoort (UT)

Grootte: 60 m²

Grondsoort: zand

Ligging: noordwest

Bijzonder: liefhebberstuin met veel
verschillende vaste planten en
volop kleur in het vroege
voorjaar dankzij honderden
bloembollen

Bloeiende bollenborders

In de tuin van Ine staan de borders onder de bloeiende sierappel vanaf april al volop in bloei. Jaarlijks plant ze honderden bloembollen in de borders, potten en bakken. De bloei gaat in deze liefhebberstuin door tot ver in de herfst.

TEKST EN FOTO'S MODESTE HERWIG

Het eerste dat je ziet als je in april de tuin van Ine inloopt, is de overdadig bloeiende sierappel. Zijn takken zijn overladen met romantische witroze bloesem. Ook de borders aan weerszijden van het boogvormige gazon zijn dankzij de kleurrijke voorjaarsbollen al in het voorjaar blikvangers. “We hebben het huis in 2007 gekocht. De tuin was een woestenij met overal metershoge coniferen en een soort coniferenbos achterin”, vertelt Ine.

“De hovenier heeft de tuin leeggehaald en we zijn zelf meteen begonnen met een plan voor de nieuwe inrichting. De ronde lijn van het gazon leek ons mooi om diepte te creëren, zo’n lijn is namelijk langer dan een rechte. Bovendien is een recht vak ook maar zo saai. Het volgende jaar is alles ingeplant, te beginnen met de beukenhaag en de klimopwand. Alles moet hier door het huis, dus dat was wel even plannen.”

Groot boeket

“In het begin was de beplanting van de borders vrij eenvoudig”, zegt Ine. Inmiddels zijn de borders goed gevuld met veel verschillende soorten vaste planten. Het terras bij de woning ligt wat lager, waardoor je in een loungestoel op ooghoogte met de bloemen en planten in de borders zit. In de linker border is een kleine ronde vijver verwerkt, waar altijd wel een kikker op de rand zit en tuinvogels komen drinken. Achter in de tuin is een eeterras met picknicktafel voorzien en een schuurtje voor het tuingereedschap. “Ik raakte al snel verslingerd aan tuinieren”, verklaart Ine. Aan haar tuin is duidelijk te zien dat ze liefhebber is. “Ik deed veel inspiratie op door tuinen te bezoeken en werd lid van een tuinclub. Het ging van plantjes kopen naar tuinieren.” Dankzij de bloemenworkshops die ze bij bloembindster Marieke Nolsen volgde, leerde Ine goed kijken naar kleuren en vormen. “Als je een stuk maakt, wissel je de vormen van bloemen en bladeren af om zo interessante contrasten te maken. Smalle bladeren naast rond blad, grote bloemen tussen kleine bloemen. Hoogteverschillen maken een boeket luchtig en natuurlijk”, legt ze uit. “Op dezelfde manier stel ik mijn borders samen, alsof de border één groot boeket is. Daarbij let ik ook goed op de bloeitijd, zodat er het hele tuinseizoen door altijd wel wat bloeit, al vind ik uitgebloeide bloemen ook prachtig.”

Tuinieren met bloembollen

Bloembollen bloeien al vroeg en zijn daarom geschikt om het bloeiseizoen van je border te verlengen. Let bij het selecteren van de mooiste bloembollen onder andere op de bloeitijd, bloemkleur en hoogte. Het is ook prettig als een bloembol niet al te veel blad maakt of blad dat mooi rechtop groeit. Alle bloembollen die in het voorjaar bloeien, plant je in het najaar. Van tulpen plant je 10 tot 12 stuks per vierkante meter tussen de vaste planten, van sierui 5 tot 7 stuks. Strooi de bollen tussen de vaste planten voor een natuurlijk effect. Zet ze dus niet in groepjes bij elkaar, maar verdeel ze stuk voor stuk en regelmatig in een mix. Knip het blad van de tulpen pas weg als het geel wordt. Zodra sieruien gaan bloeien, mag je het blad al helemaal wegnippen. Kleine voorjaarsbollen, zoals sterhyacinten (*Scilla*), blauwe druifjes (*Muscari botryoides*), hondstand (*Erythronium*) en sneeuwklokjes (*Galanthus*), laat ine in de grond zitten. Tulpen haalt ze er om de twee jaar uit. "Want de meeste bloeien dan nauwelijks meer. Dat geeft me bovendien de kans om een ander kleurenschema te kiezen, ik begin dan namelijk helemaal opnieuw met de tulpen. Voor dit voorjaar heb ik gekozen voor roze en oranje. De grote *Fritillaria*-soorten geven eigenlijk maar één jaar zo'n mooie bloemtros, dus ook die gaan eruit." De bollen die ine verwijdt, worden na de bloei in mei vervangen door dahlia's (*Dahlia*), die vanaf augustus voor veel kleur zorgen.

- 1 Sierappel *Malus* 'Red Sentinel' in volle bloei. Eronder groeien schaduwplanten, narcissen en tulpen.
- 2 De witte bloemen van sierappel *Malus* 'Red Sentinel' openen zich uit lichtroze knoppen.
- 3 Via de houten trap loop je vanaf het lagergelegen terras de tuin in.
- 4 Ine Franke is dagelijks in haar tuin te vinden.
- 5 Een mix van gele en witte tulpen, narcissen en donkerpaarse Perzische keizerskroon *Fritillaria persica* 'Adiyaman'.
- 6 Perzische keizerskroon *Fritillaria persica* 'Adiyaman' trekt de aandacht met lange trossen vol klokvormige bloemen.
- 7 De zonnige border voor de klimopwand is in april al heel kleurrijk dankzij de voorjaarsbollen.

Geen lente zonder bloesem

“De bloesem van onze sierappel is werkelijk fantastisch in het voorjaar. Een echt plaatje samen met de bloembollen”, vindt Ine. “De rode appeltjes kleuren in de nazomer. Ze blijven heel lang mooi en versieren de boom ook nog in de winter. In december hang ik er kerstballen tussen.” De tere witte bloemblaadjes van sierappel *Malus* ‘Red Sentinel’ dwarrelen langzaam tussen de voorjaarsbollen om ruimte te maken voor frisgroen blad. De boom is als enige overgebleven uit de oude tuin. Ine snoeit hem jaarlijks in de zomer, zodat de kroon een soort parasol is en niet te groot wordt. Eronder groeien schaduwplanten zoals smeerwortel (*Symphytum grandiflorum*), die het hier uitstekend doen. Het sortiment sierappels is vrij uitgebreid. Deze kleine bomen geven veel effect in de tuin. In het voorjaar is er de bloesem, vanaf de zomer dragen ze appeltjes en vaak hebben ze een prachtige herfstkleur. Vogels zijn bovendien dol op de vruchten. *Malus* ‘Professor Sprenger’ draagt kleine oranje appeltjes. *Malus* ‘Evereste’ heeft wat kleinere roodgele appeltjes, die lang blijven hangen, en vlammen-de herfsttinten. Er zijn ook tuinvormen met donkerroze bloesem zoals *Malus* ‘Liset’ of met heldergele appeltjes, *Malus* ‘Golden Hornet’ bijvoorbeeld. Japanse sierappel *Malus floribunda* bloeit heel rijk met lichtroze bloesem, gevolgd door kleine roodgele vruchten. Andere mooie bloesembomen zijn peer (*Pyrus domestica*), Japanse sierkers (*Prunus serrulata*), meidoorn (*Crataegus*) en kweeper (*Cydonia oblonga*).

- 8 Vanaf de picknicktafel is er een mooi zicht op de borders en bloeiende sierappel.
- 9 Tulp *Tulipa* ‘Queen of Night’.
- 10 Ribzaad *Chaerophyllum hirsutum* ‘Roseum’.
- 11 Een tweekleurige muurbloem die Ine bij het plaatselijke tuincentrum kocht.

Voorjaarsbollen

In de borders groeien vooral vaste planten. Bloembollen zorgen voor kleur in het voorjaar. “Afgelopen najaar heb ik zo’n achthonderd bloembollen geplant. Ik bedenk eerst een mix in een mooie kleurencombinatie, die elk jaar weer verschilt. Langs de rand van de borders komen de wat lagere soorten, zoals botanische tulpjes. Al vanaf maart geniet ik dankzij de bolletjes enorm van de tuin. Dit bollenfeest duurt tot ongeveer half mei. Het is echt verslavend om met bloembollen te tuinieren”, vindt Ine. In de borders bloeien narcissen (*Narcissus*), tulpen (*Tulipa*) en blauwe druifjes (*Muscari botryoides*), maar ook bijzondere bollen zoals bijna zwarte Perzische keizerskroon *Fritillaria persica* ‘Adiyaman’ en sieruien (*Allium*) in allerlei kleuren. “Ik ben ook dol op prairielelie. De stervormige bloemen in wit of blauw combineren vooral mooi met judaspenning en roze koekoeksbloemen.”

Lentekriebels

In het vroege voorjaar begint het te kriebelen en gaat Ine graag naar tuincentra en kwekers om de mooiste planten aan te schaffen. “Muurbloemen voor in borders en potten koop ik altijd in het voorjaar. Ze hebben bijzondere kleuren en bloeien samen met de tulpen. Andere planten die ik in het voorjaar nog weleens koop om tussen de bloembollen te zetten, zijn gebroken hartje, kerstrozen en gele sleutelbloemen. Ossentong zaait zichzelf wel uit. In

- 12 Een doorkijkje vanuit de keuken met achter in de tuin het eeterras, het tuinschuurtje en de schaduwborder.
- 13 Ossentong (*Anchusa sempervirens*) zaait zich rijkelijk uit.
- 14 Blauwe druifjes (*Muscari botryoides*) blijven vast in de grond. Vergeet-mij-nietjes (*Myosotis*) mogen zich op het terras volop uitzaaïen.
- 15 De kleine vijver trekt veel tuindieren aan zoals kikkers, libellen en vogels.
- 16 In april bloeien kerstroos nog steeds, bijvoorbeeld deze roze vorm van Oosterse kerstroos (*Helleborus orientalis*).

TIP

Pluk bloemen voor een tuinboeket 's morgens vroeg. Snijd de stelen schuin af en zet ze eerst twee uur in een volle emmer water.

de nieuwe tuintrends zie je niet meer alleen ton sur ton, maar juist veel kleuren door elkaar. Geel mag dus ook weer. Heel vrolijk, al die kleuren!" Tegen de achtergevel groeit rambler-roos *Rosa filipes* 'Kiftsgate', een sterke groeier die in juni bloeit met een zee aan geurende witte bloemen. "Eerst groeide hier een doorbloeiende klimroos. Prachtig", vindt Ine, "maar omdat die klimroos zo lang bloeide, moest ik in de zomer elke dag het terras vegen om inloop van de rozenblaadjes te voorkomen. Daarom heb ik hier nu deze mooie rambler-roos geplant, die maar kort bloeit. Vanaf de zomer kleuren de kleine bottels al. Ik gebruik ze graag in mijn bloemwerk."

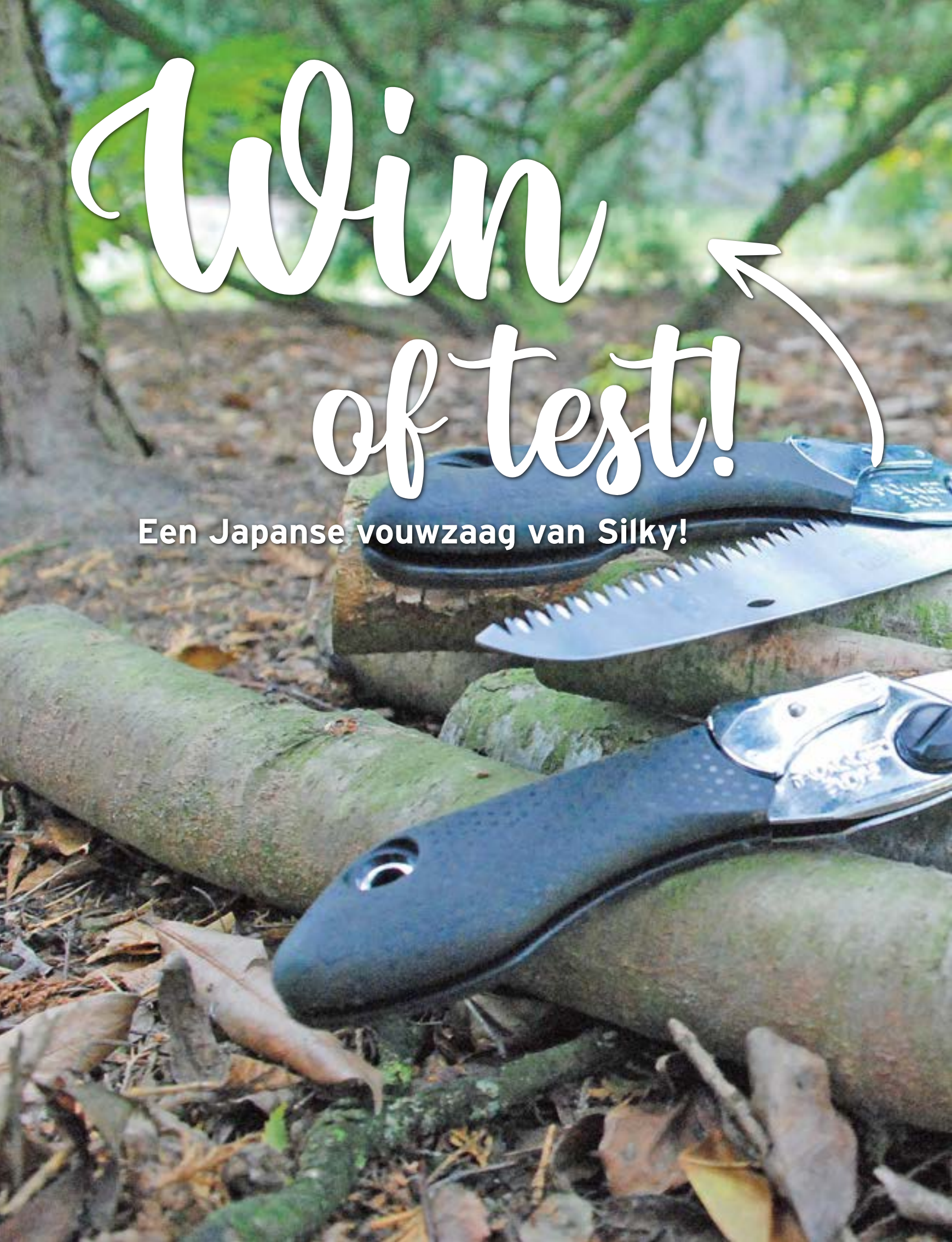
In de schaduw

Helemaal achter in de tuin heeft Ine een schaduwborder aangelegd. Daar bloeit wolfsmelk *Euphorbia amygdaloides* var. *robbiae* uitbundig in april. De bloemen in limoengroen

lichten de donkere hoek helemaal op. Erboven bloeit krenten-boompje (*Amelanchier*) met subtiële witte bloesem. "Ik plant in dit schaduwrijke hoekje eigenlijk alleen planten die er goed gedijen. Zoals deze wolfsmelk, een sterke plant die het prima doet in de schaduw. Ook al is een plant nog zo mooi, als hij staat te verpieteren dan doe ik hem weg." Het onderhoud van de tuin doet Ine met veel plezier. "Elke dag doe ik 's morgens snel de gordijnen open om te genieten van de tuin. Ik loop een rondje langs de borders en knip hier en daar uitgebloeide bloemen af of haal een onkruidje weg. De borders zijn vrij vol, dus onkruid krijgt gelukkig weinig kans. Er zijn een paar drukke momenten, zoals de voorjaars schoonmaak en het planten van de bollen in het najaar, maar verder is het niet al te veel werk. Als het even kan, ben ik in de tuin te vinden. We leven zoveel mogelijk buiten. Door met tuinbloemen te schikken, haal ik de tuin in elk seizoen ook naar binnen." ❀

Win of test!

Een Japanse vouwzaag van Silky!

Test mee!

Nieuwsgierig geworden naar deze handige Pocketboy? Test hem zelf uit en meld je vóór 6 april 2022 aan voor het testpanel via buitenleven.nl/silky-pocketboy. Na 7 april ontvangen de vijf geselecteerde testpanelleden de Pocketboy 170-10 en het zagen kan beginnen!

Voorwaarde voor deelname is dat je een review maakt van je bevindingen in 50-60 woorden en drie foto's in hoge resolutie meestuurt waarop je aan het werk bent met de vouwzaag.

De review en foto's dienen uiterlijk 22 april 2022 ingestuurd te worden naar redactie@buitenleven.nl en zullen worden geplaatst in Buitenleven 2022/4.

Comfortabele en compacte handzaag voor al je planten en bomen

De Pocketboy is een multifunctionele zaag voor allerlei snoeiwerkzaamheden. Takken die te dik zijn voor je snoeischaar, zaag je eenvoudig af met deze compacte vouwzaag. En het fijne is, hij past gewoon in je zak! Wanneer de zaag ingeklapt is, zijn de vlijmscherpe tanden veilig beschermd in de handgreep.

Het 17 cm lange blad is gemaakt van Japans staal en heeft een unieke vertanding. De tanden zijn niet gezet, maar zeer nauwkeurig per laser uitgesneden. Daarmee kun je soepel en snel zagen, met een ultra gladde zaagsnede als resultaat. Zo kan de plant of boom goed herstellen. De Pocketboy 170-10 weegt slechts 210 gram en ligt comfortabel in de hand. De rubberen handgreep absorbeert trillingen en biedt een uitstekende grip.

Ben je nog niet gewend om te zagen met een Japanse trekzaag? Dan is het even wennen, maar snel merk je dat het minder kracht vraagt dan een westerse zaag. Deze Pocketboy heeft een medium vertanding, geschikt voor vers én dood hout. In de Pocketboy-serie zijn ook grove en fijne zaagbladen verkrijgbaar die onderling uitwisselbaar zijn.

**Samen met Silky Europe mag
Buitenleven 10 Pocketboys t.w.v.
€ 41 weggeven! Ga vóór 6 april 2022
naar buitenleven.nl/silky-pocketboy
en vul je gegevens in.**

Moderne landelijkheid

Huberdine groeide op bij de tuinderij van haar ouders. Als kind gebruikte ze de houten veilingkistjes om haar slaapkamertje in te richten. Zestien jaar geleden betrok ze met haar jonge gezin een nieuwbouwwoning, waar die landelijke invloeden nog altijd de boventoon voeren.

- 1 "Zelf vind ik het wel een fijn sfeertje, met die lichte kleuren. Het straalt rust en warmte uit. Omdat onze woonkamer best breed is, hebben we de bank midden in de ruimte gezet." Huberdine vindt groen in huis belangrijk. "Het geeft sfeer en ook meteen wat kleur. Ik heb wel liever een paar grote planten, dan veel kleine."
- 2 "Deze kast hebben we gekocht toen we samen gingen wonen. Smoorverliefd was ik erop." Huberdine heeft op Instagram al veel verzoeken gehad van mensen die hem graag willen hebben. "Sommigen hebben zelfs een bod gedaan. Ik twijfel weleens om hem te vervangen, maar stiekem ben ik er toch erg aan gehecht."

Binnenkijken bij

WIE Huberdine en Bert Verhoeven en dochter Evy (16)

WAAR Drunen (NB)

WAT Twee-onder-een-kapwoning

BOUWJAAR 2005

OPPERVLAKTE 167 m²

“Een grote ingreep zal ik niet snel doen, maar ik vind het wel leuk om te spelen met decoratie”

Huberdine omschrijft haar stijl als landelijk met Scandinavische invloeden en een vleugje mediterraan. “Van de houten veilingkistjes maakte ik bijvoorbeeld een bankje met kussentjes erop. Als kleine meid was ik op die manier al bezig met interieur. Toen ik ging samenwonen, kon ik natuurlijk helemaal uitpakken met inrichten”, vertelt ze. “Ik vind het fijn als een huis gezellig is en rust uitstraalt. In mijn interieur zie je vooral natuurlijke en rustige kleuren. Zwart, wit, beige tinten, maar ook bruine kleuren. Voorheen had ik veel brocante spulletjes en tierelantijntjes in huis. In de keuken zag je veel rood met witte accessoires. Dat vond ik toen heel leuk, maar daar ben ik nu wel een beetje klaar mee.” Huberdine merkt dat ze steeds meer neigt naar een rustiger, strakker en moderner interieur. “De muur in de keuken is een tijd geleden nog geverfd. De plankjes aan de muur moesten er toen af, maar ik heb ze nog niet teruggehangen, omdat ik die rust eigenlijk wel fijn vind.”

Spelen met decoratie

“Aanvankelijk had ik niet veel met Instagram”, bekent Huberdine. Vijf jaar geleden maakte ze een account aan en inmiddels heeft ze zo’n 32.000 volgers, die allemaal graag zien hoe ze haar woning heeft ingericht. “Ik zag steeds meer interieurposts voorbijkomen, dat vind ik natuurlijk wel erg leuk. Daarom dacht ik, laat ik eens een foto van onze keuken plaatsen. Daar kwamen best wel wat positieve reacties op en zo ging het balletje rollen.” Bezig zijn met interieur en Instagram doet Huberdine als hobby, naast haar werk. “Ik laat alleen foto’s van ons eigen huis zien. Het verbaast me soms dat mensen het leuk blijven vinden, omdat het toch telkens hetzelfde huis is op de foto’s. Veel Instagrammers met een interieuraccount pakken er al snel een kwast bij om de boel te veranderen. Ik ben meer creatief in mijn hoofd dan met mijn handen. Een grote ingreep zal ik dan ook niet snel doen, maar ik vind het wel leuk om te spelen met decoratie. Als je naar alle foto’s op mijn account kijkt, zie je dat ik begon met veel brocante. Dat werd steeds meer landelijk in combinatie met een Scandinavische stijl. Nu zie je dat het wat moderner wordt.”

Toekomstplannen

Huberdine en haar man hebben plannen om een huis te bouwen op de plek waar vroeger de tuinderij van Huberdines ouders zat. “Het bouwen van een huis is altijd een droom geweest. Toen we gingen samenwonen, hoopten we al om in de toekomst ooit te kunnen bouwen. De plek van de tuinderij is een fijne locatie. De voorkant grenst aan de bebouwde kom en aan de achterkant is alles vrij”, vertelt ze. “Mocht het zo zijn dat we onze plannen waar kunnen maken, wordt alles in de basis wat strakker. We gaan dan een nieuwe levensfase tegemoet in een nieuw huis.” ❀

- 3 “Deze kasten hebben we al zo lang we hier wonen. De klok van mijn opa en oma staat er altijd. Op tafel staat een vaas van papier-maché, dat vind ik tegenwoordig heel mooi. De kandelaars zijn van k’willem in huis. Zij maken nieuwe voorwerpen van smeedijzer.”
- 4 De spiegel zorgt voor meer diepte in huis en breekt de boel een beetje. “De vitrinekast hebben we al wel een jaar of dertien. We hebben ze zwart geverfd met een lichte binnenkant. Er staat serviesgoed in dat van mijn ouders is geweest. Bij het decoreren van de kast kijk ik bewust naar het kleurenpalet van de spullen die ik erin zet.”
- 5 Huberdine en haar dochter Evy. “We woonden hier twee weken toen Evy geboren werd. Ze is alweer zestien jaar oud.”

ZES VRAGEN AAN HUBERDINE

Ben je trendgevoelig?

"Natuurlijk kom ik wel veel leuke dingen tegen op Instagram, in woonbladen en woonprogramma's. Ook de nieuwste trends zie je daar vaak terug. Ik doe er veel inspiratie op en pik er de dingen uit die ik zelf leuk vind. Soms spreekt een trend me niet aan. Maar als ik het dan vaker zie, wordt het toch mooi."

Hoe selecteer je uit al die inspiratie?

"Omdat ik zo veel leuke dingen zie, is het soms lastig om keuzes te maken. Maar vaak is er toch wel iets waarvan je zeker weet dat je het wilt. Bovendien kies je een bepaalde stijl en probeer je je daaraan te houden. Ik merk zelf dat ik vooral enthousiast word van interieurs met lichtere kleuren. Dat zie je dan ook in ons interieur terug."

Welke spullen zijn je dierbaar?

"Dat zijn vooral de dingen waar een (familie) geschiedenis aan zit. De oude klok in de kast bijvoorbeeld. Ik kreeg hem van mijn oom en tante, die gestorven zijn. Zij hadden de klok van mijn opa en oma gekregen. En de kast in de keuken kochten we toen we gingen samenwonen. Daar kan ik op een of andere manier ook moeilijk afstand van doen."

Wat zie je liever niet in huis?

"Zeg nooit nooit. Soms, als je iets vaker ziet of als je het op een bepaalde manier combineert, wordt het toch mooi. Maar ik houd niet van kil. Je ziet weleens van die lege huizen, met enkele meubels in knalkleuren. Daar heb ik echt niks mee. Het moet wel een beetje gezelligheid en warmte uitstralen."

Wat is je favoriete plek in huis?

"Dat hangt een beetje af van het moment van de dag. De ruimtes waar ik het meeste ben, zijn de woonkamer en de keuken. Ik vind de keuken een hele fijne ruimte, ook om lekker een krantje te lezen of om in de stoel bij het raam neer te ploffen."

Als het zover komt dat jullie weer gaan bouwen, wat zou je dan heel anders doen?

"We hebben nog geen definitieve keuzes gemaakt, maar het wordt in elk geval wat moderner. De keuzes die je maakt, zijn ook vaak vanuit praktisch oogpunt. We gaan tegen die tijd een andere levensfase in en daar horen weer andere keuzes bij."

-
- 6 "We hadden al langer het idee om een piano neer te zetten, omdat het een mooi item is. Maar je koopt niet zomaar een piano. Tot Bert een keer op een feestje was waar deze piano in de hal stond. Bert zei hem leuk te vinden, waarop zijn vriend zei dat het instrument enorm in de weg stond en dat wij hem wel mochten hebben. Nu heeft de piano hier een mooie plek."
 - 7 "Dit wandkleed is gemaakt door Huize Jolie. Ze maakt prachtige en unieke wanddoeken. De patronen borduurt ze zelf. Dit hoekje is altijd wel leuk om te stylen, maar het is ook weleens een rommelhoekje."
 - 8 Huberdine krijgt veel posters via samenwerkingen met bepaalde merken die ook actief zijn op Instagram. "Ik zet niet zomaar alles in huis. Ik moet er wel echt blij van worden en het moet bij me passen." Deze posters zijn van Junique.
 - 9 De keuken zit inmiddels al zestien jaar in het huis. "De tegeltjes vind ik nog steeds heel mooi. We hebben destijds een goede keuze gemaakt. Zoals je ziet, ben ik dol op servies. Enerzijds wil ik meer rust in huis, anderzijds vind ik het leuk om al die mooie spulletjes te laten zien en vind ik het zonde om ze op te bergen."

TIP

Huberdine: "Als je net als ik naar wat meer rust neigt, kies je best voor een vast kleurenpalet."

10

11

TIP

Huberdine: "Om rust in je interieur te creëren, centreer je liever wat spulletjes op één plek in plaats van ze overal te verspreiden."

- 10 De achterwand van het bed heeft Bert zelf gemaakt van steigerhout. Op het randje kan Huberdine wat decoratie kwijt. "Ik ben erg blij met de kussens en de plaid van Moyha."
- 11 Deze spullen komen voornamelijk uit Huberdine haar brocante periode. "De stolpen heb ik van mijn schoonouders gekregen. Ze zijn nog van de grootouders van mijn man geweest en misschien al honderd jaar oud. Je kunt er leuk droogbloemen in zetten of iets heel anders, een mariabeeld bijvoorbeeld."
- 12 "In de zomer hebben we hier een heerlijk plekje in de zon. De tuinbank heeft Bert zelf gemaakt. De lichtjes in de tuin creëren volop gezelligheid."
- 13 "De badkamer zit er ook al zestien jaar in, maar is nog steeds heel actueel. Ik vind de kleurencombinatie erg mooi."

FAVORIETE ADRESSEN

Huize Jolie

"Jolie maakt prachtige wanddoeken. De patronen borduurt ze zelf. Je kunt ook zelf aangeven welk patroon je mooi vindt. Op het Instagramaccount @huizejolie kom je veel leuke voorbeelden tegen."

huizejolie.nl

Loftloft

"Erg leuke winkel om alleen al eens rond te kijken. Ze hebben een collectie van mooie merken. De stijl spreekt me erg aan."

**Weverstraat 39, Arnhem,
026 7200800, loftloft.nl**

De Tuynkamer Conceptstore

"Van olijfolie tot sieraden, meubels, leuke hebbedingetjes, kleding, lampen en nog veel meer. Bij De Tuynkamer is het lastig om zonder iets leuks de winkel uit te lopen."

**Molenstraat 3, Sint Anthonis,
06 23683147, de-tuynkamer.nl**

Jet at Home

"Jet is alleen online te vinden en niet in een fysieke winkel. Ze heeft een passie voor natuur, interieur en fotografie. Op haar website komen deze drie passies samen. Je kunt er terecht voor blogs, tips, inspiratie en een webshop."

jetathome.nl

De Troubadour

"Hier komen enkele meubels van ons vandaan. De bank bijvoorbeeld. Als je een kijkje neemt op de site, zie je veel natuurlijke tinten en materialen voorbijkomen. Voor mij is hier volop keus."

**Maalderij 32-34, Amstelveen,
020 4560235, detroubadour.nl**

NIEUW

BUITENLEVEN *online*

Lees *Buitenleven* online én
krijg korting op de mooiste
(duurzame) producten.

10%
korting

DeDuurzameTuin.nl

10%
korting

10%
korting

ecoyogi®

€ 5,-
korting

15%
korting

10%
korting

more than hip
eco & fair lifestyle

Al vanaf
€ 4,95
per maand

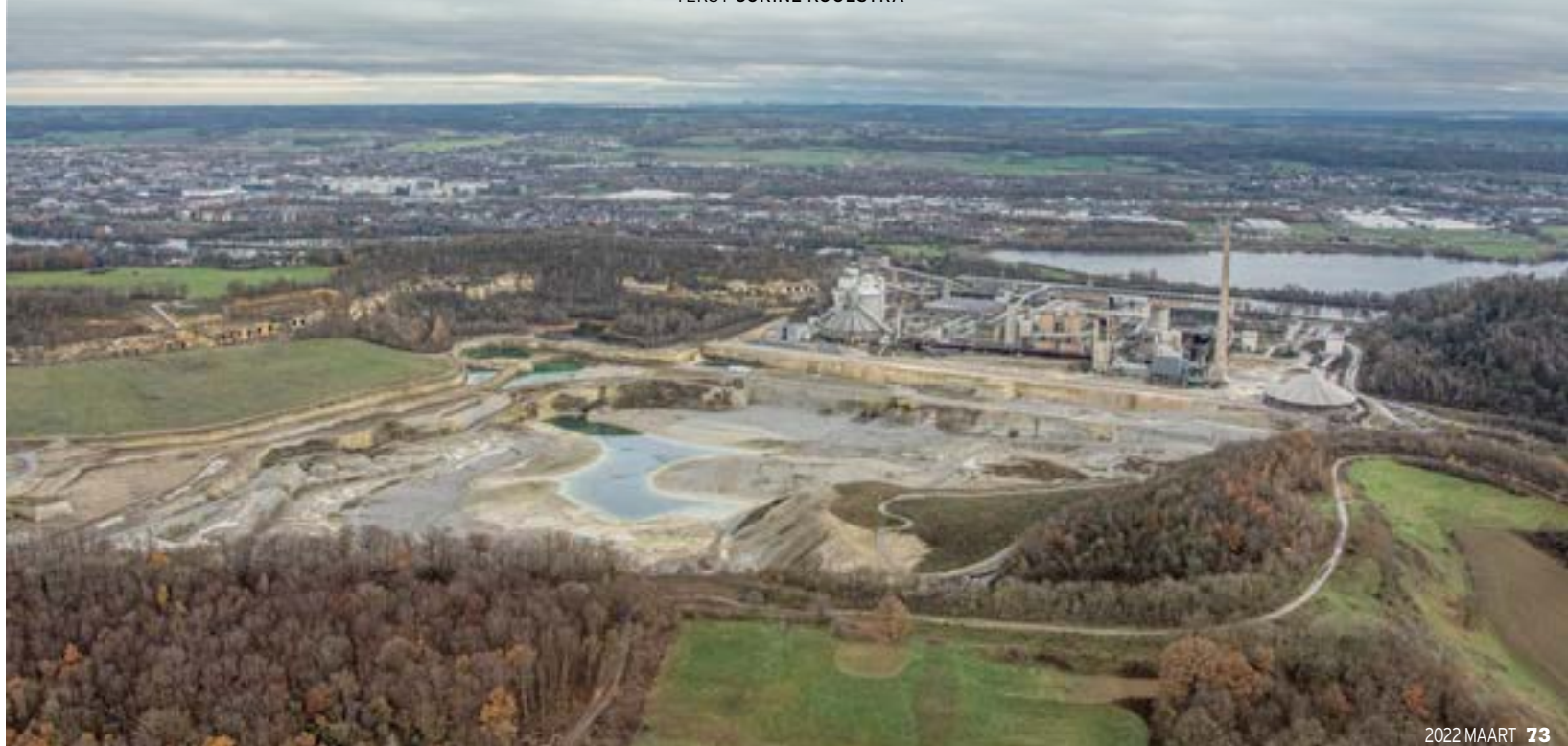
We voegen regelmatig nieuwe codes toe. Scan de
QR-code en bekijk alle deelnemende partners.

Het sprookje van de mergelgroeve

Aan de rand van Maastricht werd in de ENCI-groeve negentig jaar lang naar mergel gegraven. Het zorgde voor een gapend gat in de Sint-Pietersberg, zo groot als het centrum van Maastricht. Nu de fabriek zijn deuren heeft gesloten, mag de natuur het in de open groeve overnemen. *Buitenleven* daalde 60 m af en belandde in een sprookjesachtige wereld vol bloemen, vlinders, kwakende kikkers en streng kijkende oehoes.

TEKST CORINE KOOLSTRA

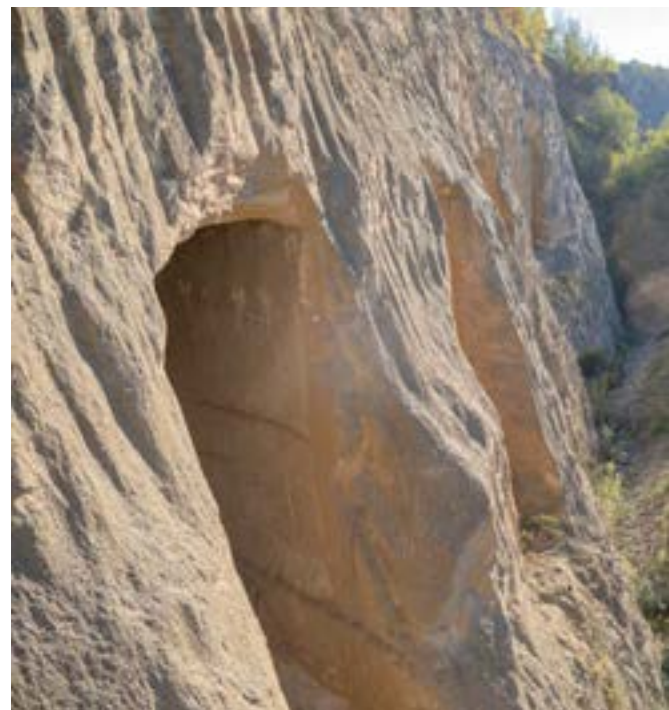
ENCI-groeve in 't kort

Waar: Sint-Pietersberg bij Maastricht

Wat: voormalige mergelgroeve, waarin de natuur zich nu mag ontwikkelen

Flora: ratelaar, riet, orchideeën, margrietten, klaver, klapprozen

Fauna: oehoes, mergellandschappen, kikkers, libellen, vlinders, reeën, vossen, vleermuizen

“Kun je het je voorstellen, dat hier zeventig miljoen jaar geleden de Krijtzee lag? Vol zee-egels, koraal, haaien en mosasauriërs van achttien meter lang?” Boswachter José Hermens van Natuurmonumenten kijkt me verwachtingsvol aan. Ze weet dat het amper voor te stellen is als je vanaf het uitkijkplatform de enorme ENCI-groeve bij Maastricht inkijkt. Zoals zoveel dingen amper te bevatten zijn in de geschiedenis van de Sint-Pietersberg. Want wat is die berg in het zuidelijkste stukje Nederland door de eeuwen heen toegetakeld.

Mergelblokken

De voormalige Krijtzeebodem bestond uit kalksteen of mergel. En daarmee kun je veel doen. Dat wisten de blokbrekers. Zij zaagden in de middeleeuwen grote mergelblokken uit het binnenste van de Sint-Pietersberg en bouwden er huizen van. Ook cementproducent ENCI wist dat. In 1926 begon het bedrijf hier met de winning van mergel om er cement van te maken. In negentig jaar tijd ontstond een open groeve, zo groot als het centrum van Maastricht. In 2018 kwam een einde aan de mergelwinning in de ENCI-groeve. “Geen machines meer. Het constante gebrom van de ENCI hield op”, zegt José. “Dat maakte een verschil van dag en nacht. Het bracht rust.”

Reis door de tijd

Een trap langs de mergelwand leidt bezoekers de groeve in. De afdaling lijkt wel een tijdreis. Bovenaan nog infoborden en moderne snufjes zoals een app, die het verhaal van de groeve vertellen. Halverwege de trap ervaar je de geschiedenis al echt, wanneer de route door een stuk van de oude mergelgangen gaat. Daar zijn de zaagsporen van de blokbrekers nog steeds zichtbaar. Na 215 trap treden staan we op de bodem van de groeve, waar de laatste machines reden en we ons klein voelen. Om ons heen 60 m hoge mergelwanden en midden in de groeve twee mergelrotsen, die als wolkenkrabbers de lucht in reiken.

Elke maand anders

We zien ook manshoge vlinderstruiken en een azuurblauwe, bijna tropisch ogende waterplas. Overal staan planten en bloemen. Het voelt alsof we een sprookjeswereld instappen. “De natuur mag nu de groeve overnemen”, vertelt José. “En dat gaat snel. Het gebied verandert voortdurend. Bijna elke maand is het hier anders. Die eilandjes in het water bijvoorbeeld waren er de vorige keer dat ik er was nog niet. Ze ontstaan spontaan en zijn ideaal voor vogels. Je ziet hier onder andere eenden, ganzen, slechtvalken en aalscholvers die in het water vissen.” Hoe die vissen hier komen? “Vogels laten weleens een levend visje uit hun bek vallen. En die vissen hebben zich weten voort te planten.” Ze lacht als ze een stel krijsende meeuwen in de waterplas ziet landen. “Meeuwen zijn dus gewoon zeevogels hé. Die denken waarschijnlijk: hier was ooit zee dus komen we gewoon terug.”

Kalkgrasland

Sinds 2020 heeft Natuurmonumenten het beheer over de groeve. In de jaren ervoor werd het gebied al stukje bij beetje overgedragen aan de natuur. “Dat bood ongekende mogelijkheden. Er bestaan in Nederland namelijk nog maar weinig kalkgraslanden”, verklaart José. “En opeens was hier een leeg, kalkrijk gebied. We hebben daarom in een deel van de groeve de natuur een beetje geholpen, door het aanbrengen van een kalklaag. Vervolgens hebben we maaisel van een ander stuk kalkgrasland naar de groeve gehaald. Dat maaisel hebben we hier met vijftien man staan inharken. Op die manier konden de zaden uit het maaisel zich over de nieuwe bodem verspreiden. Die actie was gelukkig een groot succes. Binnen een jaar stonden er 150 soorten bloemen, zoals klapprozen, margrietten en ratelaar. Maar er groeien ook orchideeën. Al die bloemen trekken weer heel veel vlinders aan.”

Veldparelmoervlinder (*Melitaea cinxia*).

TIP

Loop in de groeve eens het schiereilandje bij het voormalige natuurbad op. Dat is de vindplek van mosasaurus Bèr. In de ENCI-groeve werden de afgelopen eeuw nog twee mosasaurussen gevonden: Carlo en Lars. De drie zijn te zien in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

De blokbrekers zaagden in de Sint-Pietersberg blokken mergel, waardoor er een uitgestrekt gangenstel ontstond. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vormden de ondergrondse gangen een schuilplek voor onderduikers. Nu overwinteren er duizenden vleermuizen als franjestaart en meervleermuis.

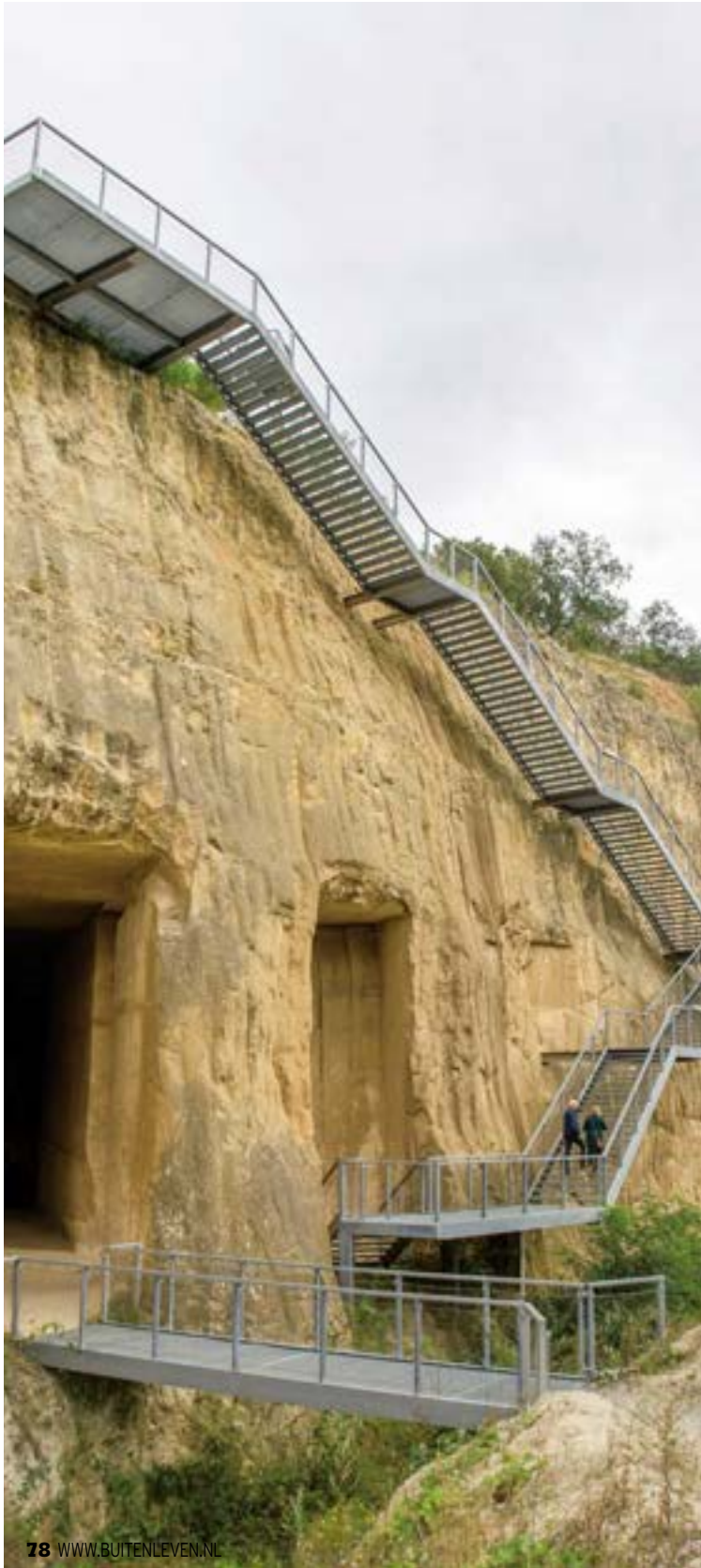
Oehoevallei

We moeten een hek door. Een deel van de groeve is namelijk niet toegankelijk voor publiek. Daar leven oehoes, indrukwekkende uilen van 70 cm met feloranje ogen en lange oorpluimen. “Ze kwamen hier al in 1997”, weet José. “Toen reden er nog machines rond in de groeve. Dat deerde hen niet, maar van mensen moeten ze niets hebben.” We speuren de lucht van de oehoevallei af. Helaas, de oehoes zitten lekker rustig verscholen in de mergelwand. De boswachter wijst naar ‘hun’ plekje. “De eerste broedplekken vonden ze in de mergelgangen. Wij hebben toen door een abseiler ook een paar vensterbanken in de mergelwanden laten maken, zodat ze daarin lekker van de winterzon kunnen genieten. Op die plekken broeden ze nu. Elk jaar zie je daar pluizige kuikens zitten.” Ook aan de andere kant van de groeve leeft nu een oehoe-paar. “Toen we dat ontdekten, was dat wel een feestje hoor. We hadden niet gedacht dat de groeve daar groot genoeg voor was.”

Een oehoe.

In de groeve kun je tijdens je bezoek een kudde Mergellandschapen en Nederlandse landgeiten tegenkomen. De dieren begrazen de kalkgraslanden om te voorkomen dat die dichtgroeien met bomen en gras. Op die manier is er meer ruimte voor bloemen en daarmee ook voor insecten en vlinders.

Blauwe flits

Langs de mergelwanden is de groeve vochtig. Het water drukt door de mergel heen, waardoor er zelfs uit de wanden riet en bomen groeien. Op de bodem van de groeve zijn poeltjes met hoge rietpluimen ontstaan. Daar voelen libellen zich thuis. Kikkers zorgen er in het voorjaar voor luide kwaakconcerten. "Dat klinkt prachtig", vindt José. "De groeve werkt namelijk als één grote klankkast." In het water groeien kranswieren. Ze doen denken aan aquariumplantjes, maar het zijn algen die in zuiver water complete onderwaterwouden vormen. Wanneer we naar de waterkant lopen om ze beter te bekijken, schiet er een blauwe flits de begroeiing in. "Een ijsvogel", zegt de boswachter meteen. We speuren of we hem nog ergens kunnen vinden, maar tevergeefs. "Typisch een ijsvogel. Die laat zich één keer zien en woeps, weg is-ie."

Ontdekkingstocht door de groeve

- Vanuit Buitengoed Slavante loop je in tien minuten naar het uitkijkplatform. Daar gaat een trap naar beneden, de groeve in. Ook vanaf de andere kant, bij Chalet d'n Observant, is de groeve bereikbaar. Folders met een wandelkaartje zijn gratis te verkrijgen bij de restaurants op de Sint-Pietersberg.
- Een mooie manier om de ENCI-groeve te zien, is via de 7 km lange Groeve Route Sint-Pietersberg. Vanaf parkeerplaats Oog van Sint-Pieter (Luikerweg 80, Maastricht) loop je langs de oostflank van de berg naar het uitkijkplatform. Daar ga je de groeve in, die je bij Chalet d'n Observant weer verlaat. Vervolgens loop je via de Duivelsgrot en groeve Duchateau terug naar het beginpunt. De gemarkeerde route is vanwege het hoogteverschil best pittig.
- Natuurmonumenten organiseert (bijna) elke week excursies door de ENCI-groeve. Een boswachter geeft dan uitleg over het gebied en neemt je mee naar delen van de groeve die voor andere bezoekers niet toegankelijk zijn (onder andere richting de oehoevallei). Kijk voor meer info op natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/sint-pietersberg.

Natuurbad

José raapt een blikje op. Bezoekers en de groeve, het is soms nog even zoeken naar het evenwicht. De groeve werd enkele jaren geleden opengesteld voor recreanten, die mochten pootjebaden in de azuurblauwe waterplas. “Dat werd massaal gedaan, maar het leidde helaas ook tot overlast”, vertelt ze. “Rotzooi, vandalisme, mensen die van de rotsen het water indoken terwijl het maar 1,5 m diep is. Levensgevaarlijk. Vandaar dat we het natuurbad hebben moeten ontmantelen. Er komt nu een waterspeelplek voor terug.”

Verleden en toekomst

De boswachter groet een stelletje dat op de rand van de groeve, bij Chalet d'n Observant, geniet van een biertje. Het kijkt uit op het groen van de groeve, maar ook op de oude fabrieksgebouwen en de hoge fabriekspijp van ENCI, die er nog steeds staan. “Tja, sommige mensen vinden die gebouwen lelijk. Maar ze vertellen ook een verhaal. Heel Nederland is met dat cement gebouwd. Zonder de afgravingen hadden we nu niet zo’n bijzonder natuurgebied gehad, met zo veel kansen en mogelijkheden”, stelt José. “Ik verwacht dat hier over vijf jaar dieren als gladde slang en muurhagedis rondkruipen. Dat er nóg meer vlinders vliegen en er nóg meer bloemen bloeien. En dat misschien zelfs de wolf af en toe een kijkje komt nemen.” ♣

Waterrecycling in eigen tuin

Het is tegenwoordig vaker regel dan uitzondering: korte, hevige regenbuien waarbij de straten onderlopen en tuinen (en soms huizen) blank staan. Tegelijk kampen we regelmatig met lange periodes van droogte. *Buitenleven* zoekt naar manieren om zo'n kort moment van wateroverschot te begeleiden én te benutten.

TEKST EVA VERVOORT

We kunnen er allang niet meer omheen: klimaatverandering. De vreselijke beelden uit Limburg in juli van het afgelopen jaar staan op ons netvlies gebrand. Steeds vaker kampt ook het gematigde klimaat van Nederland met langere periodes van hitte en droogte, met tussendoor bijna tropische regenbuien. De riolering raakt geregeld overbelast waardoor straten blank komen te staan. Waterproducenten daarentegen smeken soms om de tuin even niet te sproeien vanwege een (drink)watertekort. Het moge duidelijk zijn: we hebben een probleem. Los van wat de (internationale) politiek kan of moet doen om rampen als de overstromingen van afgelopen zomer binnen de perken houden, hebben wij als burgers ook een verantwoordelijkheid. De meest simpele oplossing voor je eigen tuin ken je inmiddels wel: tegels eruit, planten erin. Maar er is meer dat je kunt doen.

Multifunctionele regenpijp

Normaliter is een regenpijp aangesloten op het riool. Het schone regenwater van een hoosbui gaat dus verloren. Een simpele interventie is het afkoppelen van je regenpijp. Zo stroomt ook dat hemelwater jouw tuin in, kan het grondwaterniveau daar meer stijgen én ontlast je het riool. Bij de bouwmarkt zijn verschillende koppelstukjes te koop om de regenpijp op de juiste manier af te koppelen. Hangt je afgekoppelde regenpijp op een onhandige plek, dan kun je een goot maken zodat het regenwater op een eenvoudige manier toch op de juiste plaats terecht komt – bijvoorbeeld in de border, vijver of moestuin. Er zijn zowel kant-en-klare open als bedekte goten te koop. Een bedekte goot is met een rooster afgedekt waardoor je er gemakkelijk overheen kunt lopen. Een open goot kun je ook zelf maken met klinkers of andere verharding.

Kuil met grind

Een grindkuil is niet veel meer dan een kuil met grind. Het regenwater dat hierin loopt, komt in de lege holtes te staan en zakt langzaam de grond in. Het maken van zo'n kuil is eenvoudig: graaf een flink gat, bedek het met worteldoek en strooi het vol grind. Zo'n grindkuil of grindkoffer zorgt voor een langzame opname van het regenwater en voorkomt daarmee dat de grond uitdroogt. Het maakt niet uit hoe groot of klein je tuin is. Afhankelijk van de ruimte kies jij de afmeting en vorm. Let op: om wateroverlast tegen te gaan, plaats je de grindkuil best op enige afstand van je huis en liefst ook iets lager gelegen.

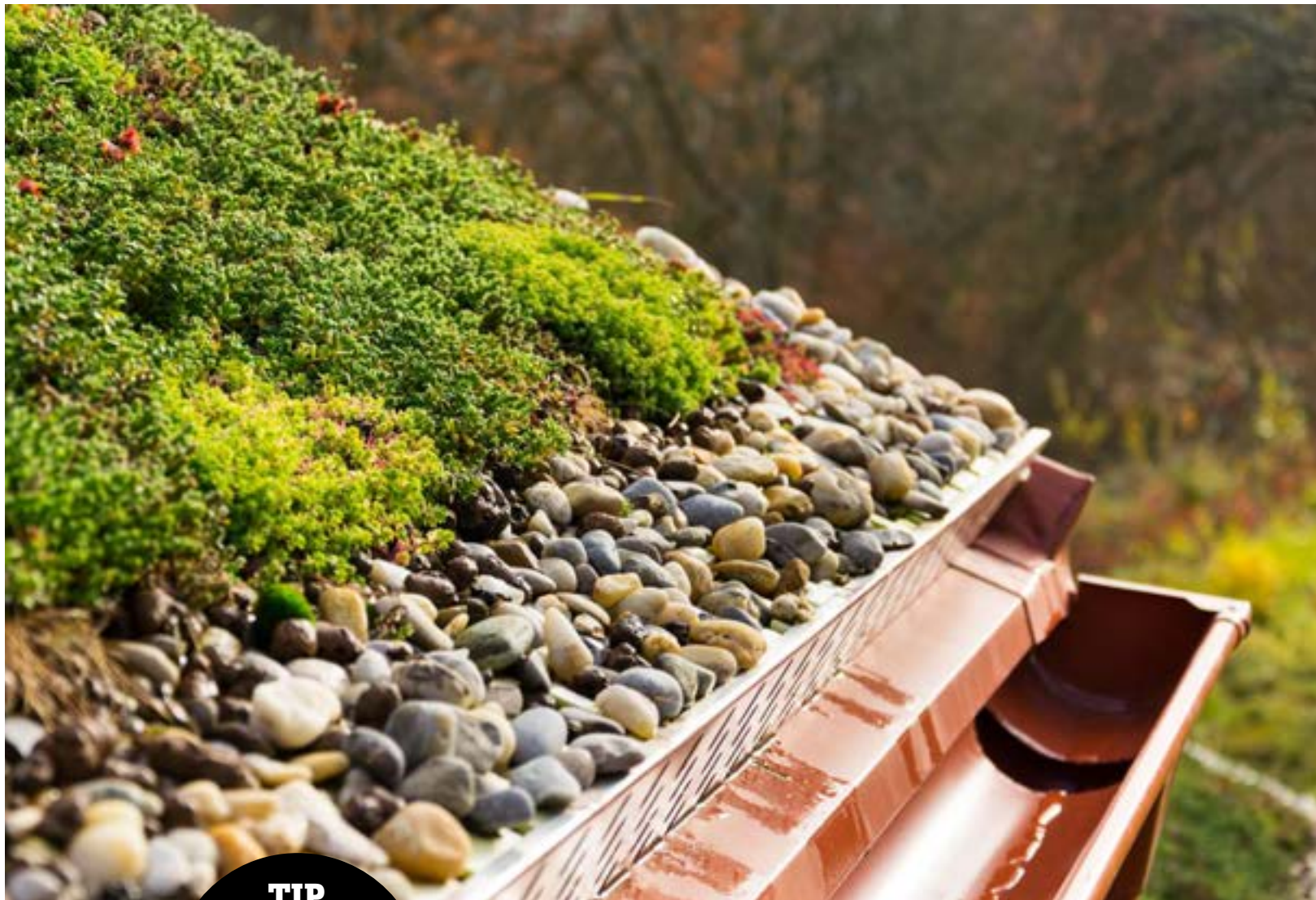

TIP

Geen regenpijp aan je balkon? Bevestig als alternatief voor een regenton een aantal emmers aan de buitenkant van je balkon. Een flinke bui levert vaak al zo'n 10 l op. Alle kleine beetjes helpen.

De klassieke regenton

De bekendste manier om van een afgekoppelde regenpijp te profiteren, is misschien wel de regenton. Die vangt het regenwater op zodat je het op droge momenten aan je planten kunt geven. Zorg wel dat de ton op een verhoging staat zodat je goed bij het kraantje kunt. Om algengroei te voorkomen, is een plek in de schaduw het beste. Een regenton is ook geschikt voor balkons met een regen- of afvoerpijp. En wist je dat hemelwater veel beter is voor balkon- en kamerplanten dan leidingwater?

TIP

Informeer eens bij je gemeente; soms is subsidie mogelijk voor een groendak of het waterklaar maken van je tuin.

Schutting van regenwater

Is een ton niet groot genoeg, kies dan voor een regenwaterzuil of -schutting. Die zijn een stuk hoger en hebben meer opslagcapaciteit. Een ton of een zuil is in vergelijking met een schutting minder rendabel omwille van een beperktere opslagcapaciteit. Zo'n regenwaterschutting is letterlijk een schutting met eenzelfde functie als de regenton en bestaat uit losse elementen. Je maakt de schutting dus zo hoog en breed als je zelf wilt. Helaas zijn zulke schuttingen erg prijzig en daarom niet voor iedereen aantrekkelijk.

Polderdak

Wil je het groots aanpakken? Dan kun je voor een waterdak of een zogenoemd polderdak gaan. Door middel van een speciale constructie blijft het water op het dak staan en sla je het zo tijdelijk op. Bij een polderdak wordt deze constructie ook nog belegd met planten. Het hemelwater wordt vervolgens geleidelijk afgegeven, zodat het riool niet overbelast raakt. Of je kunt het water voor nuttige doeleinden gebruiken, zoals het sproeien van de tuin en zelfs het doorspoelen van het toilet. Een waterdak is niet bij alle dakconstructies mogelijk, omdat het gewicht van het water tot problemen kan leiden. Het is bovendien ook geen gemakkelijk klusje. Vraag daarom advies bij een professional.

Benut je je dak

Ook een groendak vangt regenwater op. Daarnaast biedt het voedsel voor insecten en isoleert het. Een groendak is letterlijk een groen dak en is niet alleen functioneel, maar ziet er ook prachtig uit. Zelfs met een klein groendak, bijvoorbeeld van je tuinhuis of je tuinoverkapping, maak je al verschil. Veelal wordt zo'n dak beplant met sedum, omdat dit plantje veel weersomstandigheden verdraagt, niet diep wortelt en onderhoudsvriendelijk is. Het aanleggen van een groendak, ook wel sedumdak genoemd, kun je prima zelf. Het is wel belangrijk om na te gaan of je dak en dakondersteuning het gewicht van de vetplanten aankunnen. Een natgeregende sedumlaag kan namelijk wel 80 kg per vierkante meter wegen.

Sedum als spons

De makkelijkste (maar duurste) manier om een groendak te creëren, is om kant-en-klare sedumcassettes op het dak te leggen. Die klik je zo aan elkaar. Past het niet precies, dan zaag je ze op maat. Ook de aanleg van een zogenoemd natuurdak is een mogelijkheid. Dit bestaat niet alleen uit sedum, maar ook uit kruiden en vaste planten. Het aanleggen hiervan gaat hetzelfde, al is er wel een dikkere laag aarde nodig voor de planten om te wortelen. Dat betekent dat de dakbedekking nog zwaarder wordt en je dakconstructie optimaal moet zijn. Daarom is het raadzaam om een natuurdak in overleg met een professional aan te leggen. ✿

Tuinontwerp

Nonchalante tuinsfeer

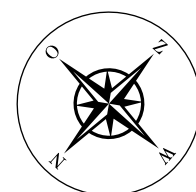
Ooit was deze prairietuin in Leersum niet meer dan een hobbelig grasveld met enkele heesters. De nieuwe eigenaars droomden van een kleurrijke tuin vol bloemen, vogels en andere tuindieren. Tuinontwerpster Jeanne van Rijs zette hun droom om in een ontwerp.

TEKST MODESTE HERWIG

“Een speelse plek voor de twee jonge kinderen was heel belangrijk, maar een gazon stond niet op de wensenlijst van de tuineigenaars. Zij wilden juist graag een nonchalante, informele en fleurige tuin”, vertelt tuinontwerpster Jeanne van Rijs. “Het mocht een ecologische tuin worden, waarin de afvoer van regenwater goed geregeld is en vooral planten staan die aantrekkelijk zijn voor insecten. Bovendien moest de tuin onderhoudsvriendelijk zijn, want de eigenaars hebben beide een drukke baan.” Zowel in de voor- als achtertuin werd gewerkt met ronde lijnen die voor een ruimtelijk effect en een natuurlijke sfeer zorgen. De lijnen worden benadrukt door licht grind en roestkleurig staal. “Omdat de eigenaars een tuin met informeel karakter wensten, heb ik niet voor rechte lijnen gekozen. Organische vormen voelen veel natuurlijker aan.”

Warme kleuren

“Voor de borders dachten we eerst aan een combinatie met vooral roze tinten,” zegt Jeanne. “Maar toen ik voor een eerste gesprek hun huis binnenkwam, zag ik een prachtig behang in warme kleuren op de muur. Dit vormde de inspiratie om ook buiten voor een warm kleurenschema te kiezen, met warm roestbruin en vooral oranje bloemen.” De eivormige border in de achtertuin heeft een rand van cortenstaal en wordt door een grindpad in twee helften verdeeld. Zo is de weelderige beplanting van alle kanten te bewonderen. De oranje en gele bloemen trekken meteen de aandacht. De aarde is afgedekt met lavakorrels. “Ik heb voor een prairieborder met lavasteentjes gekozen omdat zo’n border weinig onderhoud vraagt. Water geven is vrijwel niet nodig, de planten blijven bovendien heel gezond onder zo’n laag lava.” Voor de borders ontwierp Jeanne een plantenmix, die de tuineigenaars met behulp van haar instructies zelf hebben uitgezet. Tegelijkertijd zijn er ook veel bloembollen de grond ingegaan.

Achtertuin

ONLINE

Download de plattegrond op www.buitenleven.nl

Ontwerp: Jeanne van Rijs, Oxalis Tuinontwerpen

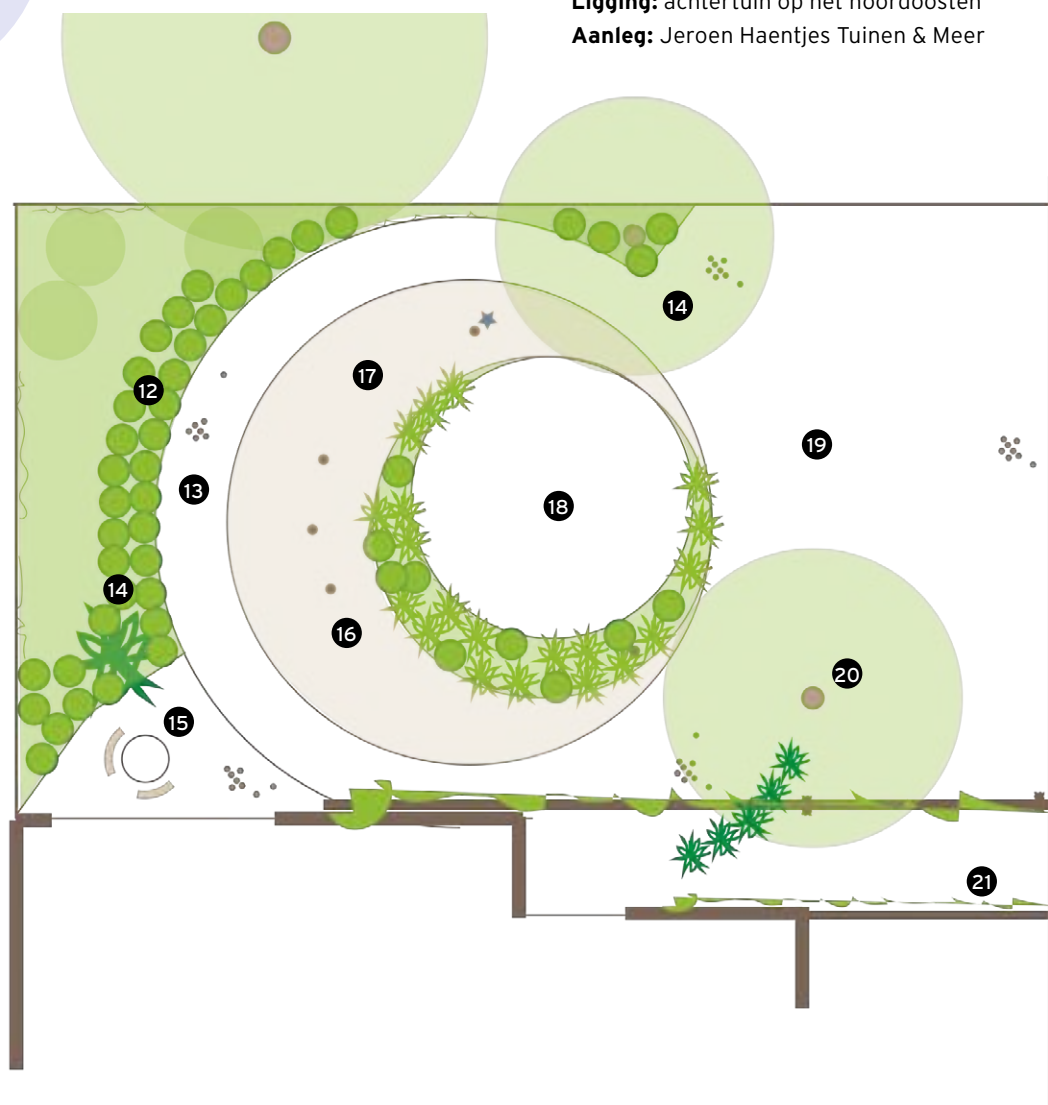
Waar: Leersum (UT)

Grondsoort: zand

Afmetingen: voortuin 13x7,5 m, achtertuin 13,5x11 m

Ligging: achtertuin op het noordoosten

Aanleg: Jeroen Haentjes Tuinen & Meer

Voortuin

TIP

Altijd droog dineren?
Bevestig een waterdichte schaduwdoek op de pergola boven het eetterras.

Legenda achtertuin

1. Schuur
2. Overdekte loungehoek
3. Eetterras met pergola
4. Vaste tuinbank met insectenmuur
5. Vijg (*Ficus carica*)
6. Prairieborder
7. Vogeldrinkschaal
8. Palissade van rondhoutpalen
9. Appelboom (*Malus domestica*)
10. Carport, entree tuin
11. Tegelterras

Legenda voortuin

12. Bessenstruiken
13. Grindpad
14. Krentenboompje (*Amelanchier laevis*)
15. Terras
16. Boomschors
17. Hangmat
18. Trampoline
19. Oprit
20. Appelboom (*Malus domestica*)
21. Pergola met klimplanten

- 1 De prairieborder in deze kleurrijke familietuin is het hele jaar door mooi om naar te kijken dankzij een basis van siergrassen.
- 2 Vanaf het tegelterras is er tussen de bloemen door een mooie zichtlijn richting de loungehoek.
- 3 Het oranje zonnekruid *Helianthus* 'Little Orange' bloeit in juli en augustus volop en fleurt de tuin enorm op.
- 4 Een rij palissadepalen schermt de loungehoek af en voorkomt inkijk.

Prairieborder met lavakorrels

Bij het aanplanten van een prairieborder wordt er eerst 7 cm van de grond afgegraven. Vervolgens wordt compost door de bovenste 25 cm gemengd om de bodem te verbeteren. Na het uitzetten van de planten wordt de wortelkluit zo geplant dat hij 5 cm boven de aarde uitsteekt. Dan wordt er een 7 cm dikke laag lavakorrels aangebracht en glad geharkt. Zo komt er dus een laag van 2 cm lavakorrels boven op de wortelkluiten. De afdeklaag van lavakorrels zorgt ervoor dat de grond mooi los blijft en niet uitdroogt. Bovendien krijgt onkruid weinig kans tussen de steentjes. Een prairieborder heeft geen bemesting nodig en kan, eenmaal goed aangeslagen, twee maanden zonder water. In februari worden alle planten 10 cm boven de grond afgeknipt en afgevoerd. Verder is er nauwelijks onderhoud nodig.

Roestkleurig staal

De pergola's uit cortenstaal bieden ruimte aan klimplanten en zorgen zo voor hoogte en extra groen in de tuin. Net als de borderranden zijn ze ter plekke gemaakt. "De roestbruine kleur vind ik prachtig bij oranje bloemen. Daarom heb ik voor kamperfoelie *Lonicera henryi* 'Copper Beauty' als klimmer gekozen. Over de schutting groeit trompetbloem *Campsis* 'Summer Jazz Gold' met aan het eind van de zomer oranjegele bloemen", licht Jeanne haar ontwerp toe. Ook tegen de gevel staan pergola's, waartegen groenblijvende bosrank *Clematis armandii* 'Snowdrift' klimt. Boven het terras achter in de tuin is een afdak van cortenstaal gemaakt. Nu is het een fijne overdekte loungeplek, als de kinderen groter zijn, hebben zij er hun eigen plek. Door een rij van ronde, eiken palen wordt het loungeterras enigszins afgeschermd. Het grind loopt naadloos door onder het afdak. "Als je de grenzen tussen de verschillende tuinonderdelen niet zo strak aangeeft, werkt dat heel ruimtelijk", aldus Jeanne. "Het grind is in honingraatmatten gelegd, zodat het prettig is om op te lopen."

Elegante pluimen

"De borders hebben volop zon nodig, daarom wilde ik er verder geen struiken of bomen in", verklaart de tuinontwerpster haar keuze voor de vijg, het enige hoge element in de borders. "Ik heb veel siergrassen gebruikt met daartussen groepen sterke, rijk bloeiende planten. Zonnekruid *Helenium* 'Little Orange' doet het hier fantastisch, het is een wat

lagere tuinvorm die goed vertakt is." De border bloeit van de vroege zomer tot ver in de herfst. Er zijn bloemen van dropplant *Agastache rugosa* 'Alabaster', oranje nagelkruid *Geum* 'Totally Tangerine' en gele zonnehoed *Rudbeckia fulgida* 'Goldsturm'. Guldenroede *Solidago* 'Super' bloeit lichtgeel en wintergroene amandelwolfsmelk *Euphorbia amygdaloides* 'Redbud' is vooral vanwege het decoratieve blad aan de tuin toegevoegd. De verschillende siergrassen zorgen voor een nonchalante, natuurlijke sfeer in de tuin. "Favorieten zijn voor mij struisriet *Calamagrostis acutiflora*

Multifunctionele voortuin

Als de voortuin groot genoeg is, kunnen parkeren en spelen goed gecombineerd worden. In deze voortuin gaat het grind van de parkeerplek ongemerkt over in het grindpad dat om de trampoline loopt. Het vak is met houtsnippers gevuld. De eikenhouten palen die in het vak staan, dienen om op te spelen en om een hangmat aan te hangen. In de borders kunnen fruit en bloemen geplukt worden. Er is zelfs plek voor een klein terras om gezellig bij de spelende kinderen te zitten.

7

8

TIP

Borderranden van cortenstaal zijn scherp. Bekleed ze aan de bovenkant met een kunststof strip zodat spelende kinderen zich niet kunnen bezeren.

- 5 De rij van ronde eiken palen sluit goed aan bij de nonchalante tuinsfeer.
- 6 Gebogen randen van cortenstaal begrenzen de prairieborder en benadrukken de vormgeving.
- 7 De kinderen hebben hun eigen speelplek in de voortuin, compleet met trampoline en hangmat.
- 8 De prairieborder trekt veel insecten aan. Onder de vaste tuinbank kunnen ze logeren in het zelfgemaakte insectenhotel.

‘Waldenbuch’ en diamantgras (*Calamagrostis brachytricha*) vanwege de elegante pluimen die lang mooi blijven. Ook vingergras *Panicum virgatum* ‘Heiliger Hain’ is heel fijn. Het heeft prachtig blauwgroen blad en in het najaar een mooie herfstkleur”, vindt Jeanne. “Laag, wintergroen blauwgras (*Sesleria autumnalis*) is met zijn lichtgroen blad een perfecte bodembedekker.” Bloembollen zorgen voor extra kleur in de tuin. In het voorjaar bloeien tulpen *Tulipa praestans* ‘Shogun’, *Tulipa whittallii*, *Tulipa* ‘Ballerina’ en *Tulipa* ‘Ronaldo’ in de prairieborder, samen met kleine narcis *Narcissus* ‘Jetfire’. En in de vroege zomer zijn er de elegante bloemen van Turkse lelie *Lilium martagon* ‘Peppard Gold’.

Insecten welkom

De vaste tuinbank van tuinhout is zelfgemaakt. Onder de zitting is met stenen, tegels en boomstammetjes een insectenhotel gebouwd. De brede zitting zorgt voor veel zitruimte, waar je ‘s zomers ook heerlijk kunt liggen. Achter de tuinbank was al een schutting aanwezig. “Om deze wand meer bij de nonchalante tuinsfeer te laten aansluiten, is er een bekleding met schorsmatten gemaakt”, legt Jeanne uit. “Die matten gaan wat minder lang mee, maar zijn niet kostbaar. Vaak zie je dat er allerlei kleine beestjes in gaan wonen. Dat is interessant voor de tuinvogels.” De vogeldrinkschaal lokt nog meer vogels naar de tuin. Insecten en vogels zijn hier dus meer dan welkom. ♣

Klaar voor de start?! Van zaden tot vogelhuisjes en van vogelhuisjes tot insectenhôtels, al je tuinierbenodigdheden vind je bij DeZaden.nl

Shoppen voor
de tuin doe je
bij DeZaden.nl

DEZADEN

www.dezaden.nl

toeractief

Hou jij van fietsen en wandelen in de natuur, maak je graag een stadswandeling en ben je geïnteresseerd in de cultuur en geschiedenis van Nederland?

Dan is Toeractief jouw tijdschrift!

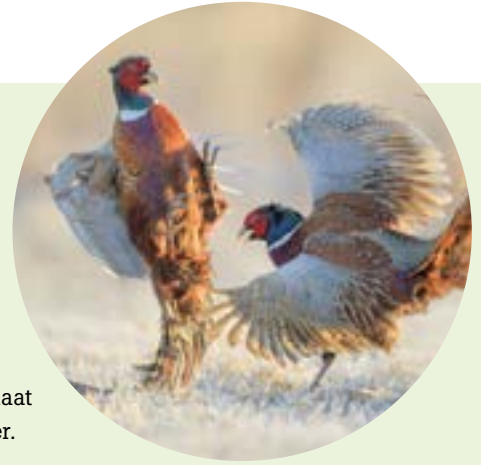
- Inclusief routeboekje
- Veel cultuur en natuur
- Sfeervolle reportages
- Interessante bezienswaardigheden

Ga voor de aanbieding snel naar www.toeractief.nl/abonneren, e-mail naar abonnement@bcm.nl of bel 085 7600237 (08:30-12:30)

Koelbloedig

Een mannetjesfazant kan een behoorlijke vechtersbaas zijn. Bijvoorbeeld wanneer hij met een soortgenoot strijdt om een vrouwtje of een plek in de groep. Onderzoekers van de universiteit van Exeter bestudeerden met thermische camera's confrontaties tussen fazanten. Ze stelden vast dat de lichaamstemperatuur verandert tijdens een hoogopgelopen conflict. Hoewel ze verwachtten dat fazanten letterlijk heethoofden zouden zijn, was niets minder waar: fazanten beginnen met een koel hoofd aan de strijd en zijn dan juist letterlijk én figuurlijk koelbloedig. Volgens de Britse onderzoekers is dit te verklaren door de stressreactie die het bloed naar de kern van het lichaam laat stromen. Na de confrontatie herstelt de normale bloedstroom zich en wordt het hoofd weer warmer.

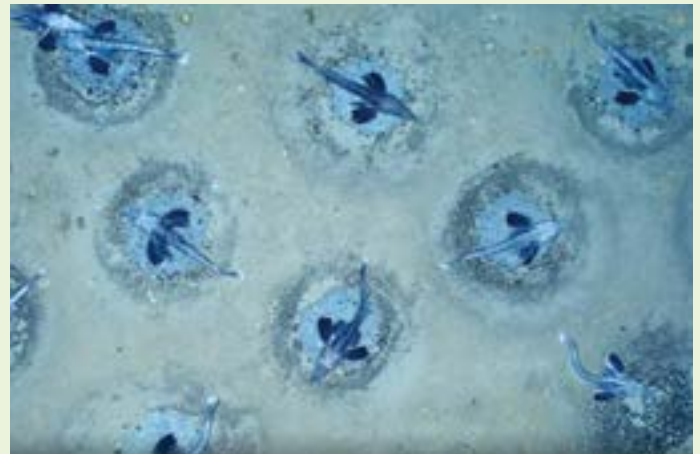
BRON SCIENTIAS

Soorten tellen

Het afgelopen jaar telden ruim 2800 vrijwilligers, van gewone natuurbezoekers tot specialisten, samen 3205 soorten dieren en planten in het Nationaal Park Nieuw Land in Flevoland. Dat grote aantal soorten is volgens de boswachters van het natuurpark bijzonder gezien de jonge leeftijd van de Flevopolder en Marker Wadden. Het best vertegenwoordigd waren nachtvlinders en micro's, gevolgd door planten en kevers. Opvallend was de groep flamingo's die op de Marker Wadden gezien werd. De boswachters zijn ervan overtuigd dat er nog meer soorten aanwezig zijn in het natuurgebied en stellen dat bij een herhaling van de telling over enkele jaren zeker zo'n 3500 soorten waargenomen zullen worden.

BRON STAATSBOSBEHEER

Ijsvisnesten

De ijsvis is een van de vissen die nesten bouwt om zijn eitjes in uit te broeden. Onlangs ontdekte een onderzoeksteam van het Alfred Wegener Instituut naar schatting zestig miljoen ijsvisnesten, verspreid over een oppervlakte van minstens 240 km². De nesten liggen onder een ijsplaat nabij Antarctica. Nooit eerder werd zo'n grote kolonie ijsvisnesten gezien; de wetenschappers vermoeden dat elk nest ruim 1700 eitjes bevat. Om het broedproces te kunnen opvolgen, heeft het onderzoeksteam camera's achtergelaten. Op de beelden is te zien hoe de ijsvissen hun nesten proberen te beschermen, waarschijnlijk vooral tegen zeehonden. De ijsvissen zijn een belangrijke schakel in de voedselketen en het plaatselijke ecosysteem.

BRON VRT NWS

Zeldzame vondst

In een volkstuin in Aagtdorp (NH) werden recent meerlijnige hamerhoofdplatwormen ontdekt. De wormen zijn te herkennen aan hun opvallende okergele kleur, bruine rugstrepen en driehoekige kop. Nooit eerder werd deze Japanse platwormexoot in Nederland aangetroffen. Wellicht is de worm met de internationale potplantenhandel meegelift. Voor zover kenners momenteel weten, is deze exoot – in tegenstelling tot bijvoorbeeld Nieuw-Zeelandse landplatworm – niet schadelijk voor de biodiversiteit in ons land.

BRON NATURE TODAY

**“De natuur is
mijn thuis”**

Groener leven. Steeds meer mensen doen het. Zij leven in en met de natuur. *Buitenleven* zoekt de groene zielen op en vraagt naar hun idealen, plannen en wat ze al bereikt hebben. En last but not least wat we van hen kunnen leren. Deze keer: Paulien de Gaaij, die haar ruime plek in de stad verruilde voor een minihuisje op het platteland.

TEKST MARJOLEIN VAN ROTTERDAM FOTO'S LAURA CNOSSEN

“Hier stonden vroeger de paarden,” vertelt Paulien terwijl we haar huis bekijken – of liever gezegd huisje. Beneden is er een woonkeuken en boven één kamer met schuin dak. Verder is er een ruimte met wc en douche waarin je je net kunt omdraaien. Voor Paulien is het meer dan genoeg, dit stekje in the middle of nowhere, ‘ergens’ in de Achterhoek en verstopt achter een boerderij. “Toen ik wegging uit Den Haag paste alles wat ik meenam in de auto. Wat heb je echt nodig? Maar heel weinig, denk ik. Toen ik hier bijna een jaar geleden kwam, was het nog te veel.”

Koffie en appelflappen

We bezoeken Paulien en haar hond Sangha op een echte winterdag. Toch zien we kleur als we naar buiten kijken. Op het erf staan enkele bomen nog in blad. “Dat is bijzonder”, vindt Paulien. “Een vriendin die hier vaker komt, zei me dat op haar verjaardag, die in de winter valt, de bomen meestal bijna kaal zijn. Nu wintert het en zie je nog overal kleur. Op dit kleine stukje alleen al roze, geel, allerlei tinten groen en nog veel meer tinten bruin. Het zal te maken hebben met klimaatverandering.” Al pratend zet Paulien het Franse koffiekannetje op het vuur en de zelfgemaakte appelflappen op tafel. Ze roert nog even in de pan met appelcompote. “De appels komen van de boom bij het vogelhuisje daar. Er zijn heel veel goudrenetten van afgekomen. De seizoenen, je bent je er hier veel bewuster van. Dat is zo typisch aan het wonen op het platteland. De seizoenen omringen je gewoon. In Den Haag was ik ook veel buiten. Ik maakte er een sport van om altijd de groenste route ergens naartoe te nemen. Maar het voelde niet zoals hier. In de stad sta je altijd aan. Je voelt het collectieve veld, dat moet je niet onderschatten. Er is angst. En veel drukte.”

Het project

Wat: dicht bij de natuur en meditatief leven

Waar: vlak bij een dorpje in de Achterhoek (GLD)

Wie: Paulien de Gaaij (58) en haar hond Sangha (8)

Meer info: geefhetderuimte.nu

Nooit alleen

“Wat heb jij met het platteland”, vraagt Paulien terwijl ze zich omdraait van het fornuis. “Ik heb er alles mee. Alles. Er is hier niets wat ik onprettig vind of wat tegenviel na de verhuizing. Na een hele tijd in steden te hebben gewoond, wilde ik heel graag terug naar waar ik ben opgegroeid. Hier heb je ruimte. Ik ben nu opgeruimd. Het voelt daarom ook helemaal niet of ik kleiner ben gaan wonen. Ik ben van 200 m² naar 6000 km² gegaan.” Volgens Paulien begrijpen mensen vaak niet dat ze zich in de middle of nowhere niet onveilig of alleen voelt. “Het tegendeel is waar. Hier in het oosten van het land is de deur altijd los, het voelt nooit onveilig. Zie je die grote bonte specht? Het stikt hier van de dieren. De zanglijsters komen altijd op hetzelfde tijdstip eten en er zijn ook staartmeesjes, die zijn té geestig. Er lopen ook reeën in de tuin. Dus wat is alleen, met al die natuur om me heen?”

“Wat is alleen, met al die natuur om me heen?”

De wereld als achtertuin

Dat gevoel had Paulien als kind al. Ze woonde in Dalfsen, aan de rand van het dorp. Vlak bij huis was er een bosje en verderop nog veel meer natuur. “Ik was altijd buiten en ging vaak met pony’s naar het bos. ‘Mijn achtertuin is de wereld’, zei ik toen al en dat gevoel is er nog steeds. Elke morgen voor ik naar school ging, was ik in de natuur. Ook toen had ik een hond.” Sangha, Pauliens Spaanse hondje, tilt haar hoofd op van het kussen, kijkt de kamer rond en begint te kwispelen. “Ja, we gaan zo”, zegt Paulien terwijl ze Sangha onder de kin kriebelt. “Ze is geweldig, hè?” Ik zag haar voor het eerst in Spanje, toen ze zeven maanden oud was. Ze was bruin, vrouw, een kruising tussen een herder en een galgo. Alles was precies goed. Ik wilde al een tijdje weer een hond. Een hond die een echte vriendin zou worden.”

- 1 De natuur in de buurt is Pauliens thuis.
- 2 Goudrenetten uit eigen tuin.
- 3 Winterkleuren in de tuin: lampionplantjes en maagdenpalm.
- 4 Het huisje van Paulien.

De gevoelige plaat

Volgens Paulien - zelf fotograaf - helpt het om een bepaald gevoel op de gevoelige plaat vast te leggen. "Probeer eens jouw gevoel te fotograferen, misschien geeft het wel een antwoord. Je kunt er zoveel symboliek inleggen als je zelf wilt. Zo kan een druppel dauw een traan zijn. Of zoek de betekenis achter de zonnestralen die door de mist heen breken. Je kunt het ook omdraaien: wat doet het plaatje met jouw gevoel?"

5

6

7

Keuzestress

“De eerste keer dat ik in de buurt van mijn huis ging lopen, was een grote wow-ervaring. Zo veel natuur, zo dicht bij huis”, vertelt Paulien wanneer we even later langs een beek lopen. Sangha springt om ons heen. “Ik vond alles zo mooi. De beek, het mooie natuurlijke bos, de heide en de voormalige heide waar nu gras groeit. Het heeft in dit seizoen een intens geeloranje kleur, alles krijgt er een gloed van. En hoe vaak ik hier ook kwam, dat gevoel veranderde niet. Nog elke morgen heb ik keuzestress: waar zal ik nu weer eens heen lopen? Hoewel het eigenlijk niet eens uitmaakt.” Paulien kan elke dag hetzelfde stuk lopen en toch steeds iets anders ervaren. “Het houdt niet op in de natuur, ze is eindeloos. Je merkt dat heel goed als je vertraagt en dan kijkt wat je opvalt. Probeer het maar eens: tien minuten doen over vijftig meter lopen. Je zult zien dat het nooit verveelt. Er is zo ontzettend veel, het vergroot je wereld.”

Wat kost dat?

Het huisje in de Achterhoek kwam door toeval op Pauliens pad. Via via hoorde ze erover toen ze op weg was naar het huis van haar moeder, om daar te gaan wonen. Een minihuis dat net vrijgekomen was, bij mensen op het erf. Een tweede huisje om heel veel te zijn. De keuze was niet moeilijk: Paulien ging terug naar de natuur. De huur is te overzien en aan gas, licht en water geeft ze niet veel uit. “In de natuur zijn is gratis én het levert jou energie”, zegt ze. Thuis trekt Paulien liever een tweede trui aan dan dat ze de kachel opstookt. De kleine ruimte is ook zo warm. Douchen doet ze koud en ze eet zelden vlees.

Samen in het moment

In de verte horen we intussen het geklater van water. Paulien zegt er niks over, maar wijst wilde tijm aan. “Dat groeit hier dus gewoon, zelfs nu het wintert, is hij geurig.” Dan is het geluid echt niet meer te negeren. We staan naast een stroomversnelling. “Wat een verrassing hè? Dit vind ik zó magisch. Dat geluid! Dat verwacht je toch niet in Nederland? Op deze plek, op de stenen vlak bij het water, ga ik altijd zitten. Soms weet ik niet eens hoelang ik er heb gezeten. Ik mediteer er ook en het leuke is: Sangha komt uit zichzelf bij me zitten. Als ik me afstem is zij er meteen en doet ze lekker mee. Ik weet zeker dat zij het ook voelt. Ze blijft dan de hele tijd bij me zitten, samen in het moment.” Paulien kiest een plekje uit op de stenen en we gaan zitten. De stenen zijn nat, maar dat voelen we niet. Alles is stil en Sangha kruipt tegen Paulien aan.

- 5 Berkenzwammen in het bos.
- 6 Met zo veel leven om je heen, ben je nooit alleen.
- 7 Paulien voert de mezen, boomklevers, spechten en andere tuinvogels in de winter dagelijks.
- 8 Winterkleuren in de natuur: grassen, dennen, en eikenblad.

Verbinding

Na een poosje komen we weer overeen en lopen we naar het bos en de heide. Op een open stuk glimt het gras. En hoewel er geen zon te zien is, heeft alles die oranje gloed waar Paulien het over had. Behalve de jeneverbessen en dennen, die staan na het buitje van vanmorgen jeugdig frisgroen te fonkelen. "Een paar weken geleden kwam ik hier een keer toen het mistig was. Ineens zag je hoeveel spinnenwebben er waren. Magisch! Overal hingen hangmatjes te glinsteren", herinnert Paulien zich. Zij ondervindt aan den lijve dat lopen helpt om stress te verminderen en om je beter te voelen als je boos bent, je rot voelt of verdriet hebt. "Je komt met de helft terug. Stress zorgt ervoor dat je linker- en rechterhersenhelft uit contact raken. Door te lopen, verbind je de twee helften weer. Daardoor kun je creatiever denken en komen oplossingen voor problemen waarvoor je eerst geen oplossing zag, vanzelf. Zie je daar die zebra's," vraagt ze. "Het zou zo maar kunnen, dit is toch net de savanne. En zie je hoe die bomen staan? Elke boom staat precies op de goede plek."

9

10

Do try this at home

Tips van Paulien om te vertragen in en te verbinden met de natuur.

- “Maak van de natuur jouw raadgever. De natuur oordeelt niet. Ze is de bron van alle leven. Stel je eens voor hoe het is om een boom, vogel of rivier te zijn.”
- “Doe eens tien minuten of meer over twintig meter lopen. Voetje voor voetje dus. Wedden dat het de eerste keer niet lukt? Maar het geeft je na afloop wel een heel bijzonder gevoel.”
- “Ga op de grond liggen en geef je over aan de aarde. Laat de geluiden van de natuur maar binnenkomen. Laat je voeden.”
- Druk in je hoofd? “Ga lekker in de natuur zitten en bekijk een dambordgroot stukje grond. Door naar de natuur te kijken, ga je vanzelf hoofd- en bijzaken van elkaar scheiden.”
- “Loop zo vaak je kan in de natuur. Lopen in het groen geeft rust, omdat het een rustgevende kleur is voor je ogen. Daar kun je nooit te veel van krijgen.”

Gelukshormoon

Nog één keer staan we stil. Dat moet, want er is iets waar we niet aan voorbij mogen lopen. Paulien laat de zaadjes van een plant in haar handen rollen en geeft ze door. We wrijven ze fijn in onze handen. Het ruikt naar een perfecte match van hars, salie, tijm en sinaasappels. Zoiets waar een parfumeur meteen patent op zou aanvragen. “Dit is gagel. Je hebt mannelijke en vrouwelijke planten. En dit is de man. Wat een geur, hè? Het is mijn gelukshormoon.” Er verschijnt een grote glimlach op het gezicht van Paulien. “Je hebt een huis en je bent ergens thuis. Nou, dit is mijn thuis. Als ik hier ben, wil ik blijven. Ik denk serieus weleens dat ik geen huis meer nodig heb met dit om me heen, hoewel dat in de koudste maanden van het jaar wel echt afzien zou worden. Maar toch elke keer weer, en dat is meestal twee keer per dag, is het gevoel er.” Sangha drukt haar snuit tegen Pauliens hand, alsof ze wil zeggen: “Helemaal mee eens, Pien. Maar genoeg gekletst, laten we gaan spelen.” ✿

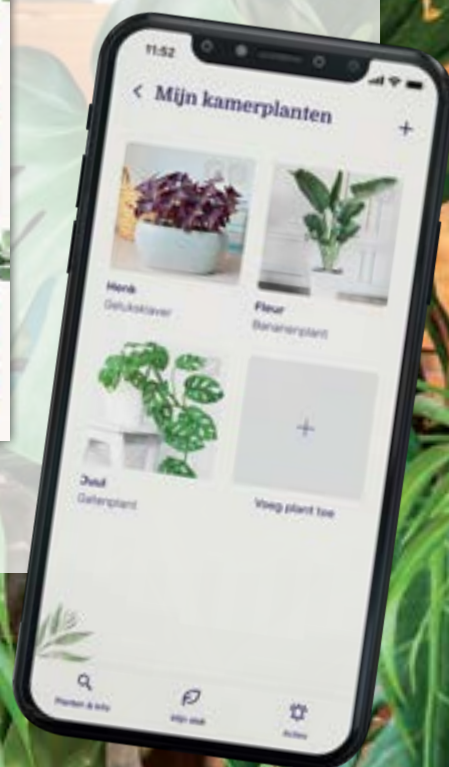
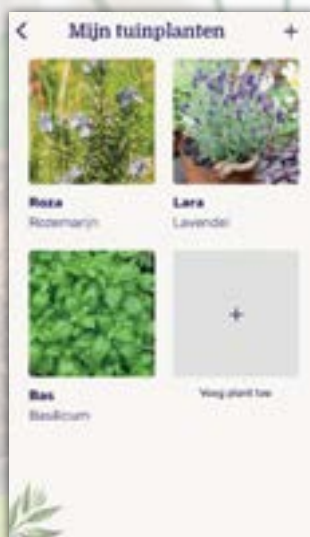
- 9 Nog meer kleur: meniezwammetjes!
- 10 Sangha en Paulien; altijd lol samen.
- 11 De on-Nederlandse stroomversnelling.

Altijd blijе planten

Je kent het vast: in het voorjaar ben je even flink losgegaan in het tuincentrum. En om je eigen urban jungle te creëren, heb je de ene na de andere kamerplant aangeschaft. Alles staat nu vol met de gaafste planten en bloemen. Maar hoe houd je ze mooi en gezond? De gratis app Mijn Stek helpt je met iedere plant!

Mijn Stek is onze eigen gloednieuwe *Buitenleven*-app. Je kunt er je eigen planten in opzoeken en toevoegen, waarna de app je op de hoogte houdt van de verzorging die jouw planten nodig hebben. Is het tijd om je pannenkoekplant water te geven, je rozen te snoeien of courgette te zaaien? Het staat allemaal op je

actielijst en de app stuurt je als je wilt een herinnering. Zo vergeet je nooit meer die plant op de kast of helemaal achter in de border. Handig: per plant vind je ook een waslijst aan praktische informatie en tips, van de bloeitijd en hoe je moet snoeien tot planten die je goed naast elkaar kunt zetten. Kortom, heel *Buitenleven* in je broekzak!

Scan de QR-code
en download de app!

Groene vingers

NIEUWS | SHOPPING | PRAKTISCHE TIPS

TEKST MIRJAM ENZERINK

Very Peri

Voor het eerst heeft Kleureninstituut Pantone een nieuwe kleur samengesteld voor de verkiezing Kleur van het Jaar. Very Peri (Pantone 17-3938) is een warme samensmelting van blauw en paars. Een kleur die de creativiteit een boost gaat geven, aldus de makers. Ongetwijfeld kom je Very Peri dit jaar veel tegen in de mode en het interieur. Maar mis hem ook niet in de tuin. De planten die in deze kleur bloeien, zijn echte eyecatchers. En – niet onbelangrijk – insecten zijn er dol op. Vooral jonge honingbijen en hommels worden geprikkeld door het warme violetblauw. Negen toppers voor een hippe Very Peri-golf door je border.

2

3

4

5

1. Bossalie *Salvia nemorosa* 'Blauhugel' bloeit in mei, juni en is favoriet bij bijen, hommels en vlinders.
2. Bosrank *Clematis* 'Multi Blue' bloeit vanaf mei met opvallende lilablauwe, gevulde bloemen.
3. Leverbloempje (*Hepatica nobilis*) laat zijn blauwe bloemen zien in maart en april. Mooi als onderbeplanting onder bomen en heesters.
4. Monnikskap *Aconitum carmichaelii* 'Barker's Variety' is een aanrader voor kleur in de nazomer.
5. In de zomer verschijnen decoratieve zwarte peulen aan valse indigo (*Baptisia australis*).
6. Jacobs ladder *Polemonium caeruleum* 'Lambrook Mauve' heeft mooie bladeren en bloeit rijk in hartje zomer.
7. Ballonklokje (*Platycodon grandiflorus*) bloeit laag en met een zee van lilablauwe klokjes in de zomer.
8. Herfstaster *Aster* 'Lady in Blue' is een echte vlindermagneet in augustus en september.
9. Ooievaarsbek *Geranium* 'Brookside' is sterk en bloeit lang. Verwijder de uitgebloeide bloemen om doorbloeit te stimuleren.

6

7

8

9

HAPPYDENDRON

Hij is compact, wintergroen, makkelijk qua verzorging én bloeit rijk. Kortom, de nieuwe Happydendron is een heester om vrolijk van te worden. Deze prijswinnende rododendron bloeit in mei en is goed winterhard. De bloemen zijn driekleurig: wit met een paarse rand en een geel hart. De meeldraden zijn roze en trekken veel hommels en andere bestuivers aan. Deze heester kan zowel in de volle zon als in de schaduw staan. In pot is een goede afwatering wel belangrijk. Verkrijgbaar sinds dit voorjaar in diverse potmaten bij tuincentra en online. Vanaf € 30. happydendron.nl

De mooiste bloemstillevens uit de zeventiende eeuw zie je nog t/m 6 juni 2022 in het Mauritshuis in Den Haag tijdens de expositie In Volle Bloei

ROZE BUXUS

Bloombux is een goed alternatief voor buxus, maar biedt ook iets extra's. Naast de wintergroene blaadjes zorgen kleine, roze bloemschermen namelijk voor kleur in de tuin. Afhankelijk van de cultivar van deze dwergrododendron zijn de bloemen lichtroze of magenta. Bloombux groeit net als buxus traag en is mooi in vorm te snoeien. De heester is ongevoelig voor buxusmot en -schimmel. Je kunt hem zowel in de zon als halfschaduw zetten, in kalkrijke zanderige of veenachtige grond. Meer info: bloombux.de/nl

5X NAAR DE BOLLEN

STRUINEN TUSSEN STINZEN

FEB/MRT/APR | Stinzentuin Mildenburg in Oostvoorne staat bekend om zijn grote rijkdom aan stinzenflora. Het gaat daarbij om planten die hier van nature niet voorkomen, maar in de loop der eeuwen spontaan zijn verwilderd. In de lente is het er heerlijk struinen langs zo'n negentig verschillende stinzenplanten, waaronder veel bolletjes en knolletjes als bostulpjes, Oosterse anemonen en wilde hyacinten. Op de website zie je precies wanneer ze bloeien. stinzentuin-mildenburg.nl

TULPENEXCURSIE

24 MRT-15 MEI | Wil je de massale tulpenbloei een keer van heel dichtbij beleven? Bij De Tulperij in Voorhout kun je een excursie boeken in de bloeiende velden en de showtuin. De eigenaars vertellen onderweg alles over het teeltproces en over de bijen die ze hier houden. Na afloop kun je in de pluktuin zelf een tulpenboeket samenstellen. Voor gezinnen met kinderen is een educatieve speurtocht samengesteld. detulperij.nl

HISTORISCHE BLOEMBOLLEN

6 APR-16 MEI | Veel historische bloembollen zijn klein van stuk, maar vaak frivoler én kleurrijker dan moderne variëteiten. Zoals de oudste tulp *Tulipa* 'Duc van Tol Red and Yellow' uit 1595. Bij de Hortus Bulborum in Limmen ontdek je deze en nog veel meer rassen, die tijdens de Tulpenmanie in de zeventiende eeuw voor goudgeld werden verhandeld. Onder de vierduizend historische soorten bloeien deze lente ook narcissen, krokussen, kievitsbloemen, keizerskronen en hyacinten. Er is ook een leuke collectie zomerbloeiende bollen te koop. hortus-bulborum.nl

BOLLENZEE OP DE FLORIAD

14 APR-9 OKT | Op 14 april opent Floriade Expo 2022 in stijl met zeeën bloeiende bloembollen. Zo heeft bloembollenspecialiste Jacqueline van der Kloet een masterplan ontworpen voor de lenteborders. Hierin zijn dertigduizend biologische tulpen geplant. In het arboretum, dat na de Floriade blijft liggen in Almere, komen 250.000 verwilderingsbolletjes tot bloei, zoals sneeuwroem, krokusjes en keizerskroon. Langs de westelijke entree zijn bollen in achttien verschillende kleurencombinaties geplant, geïnspireerd op de regenboog. Op de boulevard wandel je in april met een beetje geluk drie kilometer lang langs een lint van witte tulpen, hyacinten en narcissen. floriade.com

ROZE NARCISSEN

24 APR | Vorig jaar herfst zijn ruim achttienduizend bloembollen geplant in De Tuinen in Demen. Heel veel tulpen, maar ook indianenbloem, kievitsbloem en hyacint. Bovendien zijn er meer dan tachtig soorten roze bloeiende narcissen gezet. De bollenzee draagt ieder voorjaar bij aan de beleving van deze bijzondere bezoektuin, die helemaal op kleur is ingedeeld. Tijdens de Bollendag kun je zelf zomerbloeiende bloembollen kopen van kweker Hein Meeuwissen. De Botterhutte brengt niet-alledaagse planten mee naar het Brabantse Demen. detuinenindemen.nl

Tuinshopping

WIN

1. Pluim voor vlinders

Pluimhortensia *Hydrangea paniculata* 'Switch Ophelia' bloeit al in juni. De pluimen beginnen limoengroen en switchen dan via wit en roze naar uiteindelijk donkerrood. Ze ruiken zacht en trekken zo vlinders aan. Vanaf € 7 verkrijgbaar bij tuincentra en online. hydrangea-switch.com/nl

2. Wiebelt niet

Nieuw in de serie Bended van Weltevree is deze Lounger. Dankzij het slimme aluminium design past de stoel zich aan de ondergrond aan,

waardoor je nooit wiebelt. Verkrijgbaar In Grey Blue en Pale Green, € 595 (incl. kussen) via weltevree.eu

3. It's raining plants

Kelly van Koppenhagen illustreerde voor Hortus Botanicus Amsterdam een lijn hebbelingen met kamerplanten. Met deze paraplu ga je bijna verlangen naar een frisse lentebui. € 19,99 via bekkingblitz.nl

4. Power & Save

De nieuwe accuheggen-schaar 215iHD45 heeft een

powerboostknop. Ideaal als je tijdens het snoeien van de heg dikke takken tegenkomt. Voor lichte klussen schakel je de savE-functie in, zodat je accu energie spaart. € 299 (incl. accu en lader). husqvarna.com

5. Groen gereedschap

Voor de nieuwe EcoLine van Gardena zijn handgereedschappen en waterproducten gemaakt van gerecycled materiaal. Zo kregen metaal en kunststof een tweede leven als snoeischaar en zwenksproeier. Vanaf € 13,29 voor een tuinschepje en

onkruidsteker. gardena.com

Buitenleven mag één EcoLine-tuinschepje weggeven! Ga vóór 6 april 2022 naar buitenleven.nl/winnen en vul je gegevens in.

6. Nestkasje

Design ontwierp dit nestkastje in de vorm van een tuinkas speciaal voor pimpelmeesjes, kuifmeesjes, zwarte meesjes, glanskopjes en matkopjes. Formaat: 13,5x13,1x24,7 cm. € 34,95 via fonq.nl

ZAKBOEK VOOR DE VOGELTUIN

Auteur: Marc Verachtert

Fotografie: Willy Ceulemans

Uitgever: Lannoo

Aantal pagina's: 176

Prijs: € 20,99

ISBN: 9789401481915

Nederland heeft er sinds corona heel veel vogelaars bij. Maar om plezier te beleven aan vogels hoef je niet per se de paden op met een verrekijker in de hand. Want hoe leuk is het om in je eigen tuin steeds meer verschillende vogels te kunnen spotten? Tuinjournalist Marc Verachtert beschrijft in dit zakboek het plezier, maar ook het belang van het creëren van een vogelvriendelijke tuin. Want de meeste vogels hebben het moeilijk in ons land. Dankzij veel praktische tips en weetjes leer je vanuit vogelperspectief naar je tuin kijken. Wacht bijvoorbeeld met grasmaaien en hagensnoei tot na mei. Zo kunnen vogels ongestoord broeden en hun kroost grootbrengen. Het boek beschrijft 28 tuinvogels, geeft tips om ze naar je tuin te lokken en hoe je ze mooi fotografeert.

TIP

Basilicum van de supermarkt gaat minder snel dood als je de plant na aankoop in vieren deelt en elk stukje een eigen potje met verse aarde geeft.

5x tuinhandschoenen

1. De rechterhand-schoen van dit latex paar heeft vier plastic graafklauwen. Handig bij het verwijderen van hardnekkige onkruidwortels als zevenblad. € 8,97 via [bol.com](https://www.bol.com)

2. De gebreide stof van de OX-ON Comfort werkhandschoenen is gemaakt van gerecycled polyester, nylon en elastaan. € 10,95 via [lionshome.nl](https://www.lionshome.nl)

3. Fijn bij het snoeien van de rozen en andere stekelige tuinklusjes, deze leren handschoenen met lange manchetten. Verkrijgbaar in verschillende maten. € 34,95 via [wiltfang.nl](https://www.wiltfang.nl)

4. Talen Tools maakt handschoenen op maat voor kleine groene vingers. Keuze uit een opdruk van onder meer een konijn, paard en panda. € 2,99 via [intratuin.nl](https://www.intratuin.nl)

5. Speciaal voor de koude vingers ontwierp KIXX gevoerde tuinhandschoenen, zoals deze soepele latex Frozen. Gecoat tot over de knokkels voor extra bescherming. € 11,99 via [welkoop.nl](https://www.welkoop.nl)

De bloemen van longkruid kleuren blauw na bestuiving; handig voor insecten die de jonge, roze en voedzame bloemen minder goed kunnen zien

BALKONIEREN 2.0

In tuinland Engeland wordt balkonieren als een van de belangrijkste tuintrends gezien dit jaar. Een van de inspiratiebronnen is The Landform Balcony Garden die hoge ogen gooide op de Chelsea Flower Show 2021. Plantenbakken van grijs beton smelten er samen met muren, vloer en balustrade. Op die manier ontstaan rust en eenheid en kan alle aandacht uitgaan naar de beplanting. De boodschap van de ontwerper: denk niet te klein, ook al is de ruimte beperkt. Zo zorgt in haar balkontuin een zevenzon-boom voor hoogte, schaduw en volume. De kleine boom is aantrekkelijk voor insecten, een ander belangrijk criterium als je tuiniert in de stad. Dat geldt ook voor vaste planten als salie, duizendblad en hyssop. Nog een tip uit Engeland: maak een gezamenlijke balkontuin met de burens en vergroot zo letterlijk je balkonierplezier.

Mis niets meer

Wil jij als eerste op de hoogte zijn van het laatste tuinnieuws, tips voor het seizoen en plantenlijstjes? Meld je aan voor de nieuwsbrief en ontvang hem elke twee weken in je inbox. Bovendien vind je er winacties waar uitsluitend nieuwsbrieflezers aan kunnen meedoen. Inschrijven dus!

1. Ga naar www.buitenleven.nl/nieuwsbrief
2. Vul je gegevens in
3. Meld je aan

Buitenleven.nl

Oplossingen voor tuinproblemen, tips voor kamerplanten en praktische adviezen voor elk seizoen: op Buitenleven.nl vind je het allemaal!

TIP

Heb je een mooie foto gemaakt? Geef hem op Instagram de hashtag #buitenlevenmagazine en wie weet zie hem terug in het magazine!

Gelezen op Buitenleven.nl

Is je grasmat na de winter niets meer waard? Of ben je net verhuisd en heb je nog kale grond om het huis? Het voorjaar is een goed moment om een nieuwe start te maken en een compleet nieuw gazon in te zaaien. Of je nu een groot gazon of weidegras wilt in je tuin; met dit stappenplan om je eigen grasmat aan te leggen, kun je meteen aan de slag.

ONLINE

Verder lezen?
Scan de QR-code!

Toffe winacties

Wist je dat als je meedoet aan de *Buitenleven*-winacties, je te gekke prijzen kunt winnen? Zo hebben wij lezers onlangs blij gemaakt met een regenton van Elho, kaartjes voor de Tuinen van Appeltern, een Ricola seeding kit, een CampingGaz partygril, vogelhuisjes, bloempotten, diverse tuin gerelateerde boeken en nog veel meer leuke prijzen!

De winacties staan zowel in het magazine als op Facebook en Instagram. Houd *Buitenleven* dus goed in de gaten!

Selectie

BOEKEN | FILMS | TV | THEATER | MUZIEK | KUNST

TEKST MARGOT EGGENHUIZEN

Van Goghs olijfgaarden

Dat olijfbomen iets magisch hebben, ontdekte Van Gogh in Zuid-Frankrijk. In de Provence maakte hij vijftien schilderijen van olijfgaarden, met telkens andere kleuren, sferen en schildertechnieken. De meesterwerken waaierden uit over de wereld, maar zijn van **11 maart t/m 12 juni 2022** weer samen te bewonderen in het Van Gogh Museum in Amsterdam. vangoghmuseum.nl

Hoog bezoek

Het Meisje met de parel, van het beroemde schilderij van Vermeer dat in het Mauritshuis hangt, stond er met haar neus bovenop toen in het najaar de laatste Keukenhof-bollen de grond in gingen. De bloemententoonstelling staat van **24 maart t/m 15 mei 2022** in het teken van *flower classics*, met veel verwijzingen naar bloemen in (eeuwenoude) kunstwerken. keukenhof.nl

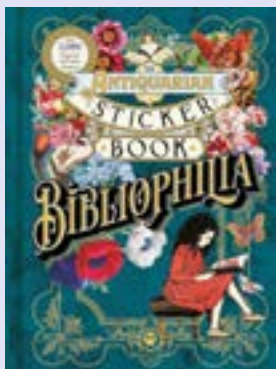

Caravan make-over

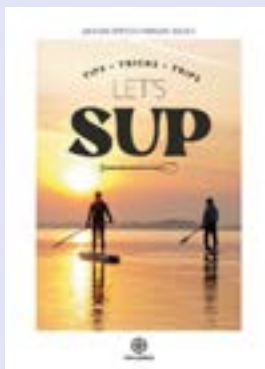
Vakantieparadijs

Hoe je van een saaie witte caravan een fantastisch vakantiehuisje maakt? Binnenhuisarchitect Sarah Menz laat zien dat dat best een haalbaar project is. Je volgt in haar nieuwe boek *Caravan make-over* negen voorbeelden met alles wat daarbij komt kijken, van reparaties tot verrassende DIY-tips. Zo komt dat paradijsje in het groen wel heel dichtbij. € 20, terralannoo.nl

BOEK: stickerboek Bibliophilia

Ze geven een beetje het poëziealbumgevoel van vroeger, de meer dan duizend stickers in *The Antiquarian Sticker Book: Bibliophilia*. Tussen alle historische afbeeldingen en sierlijke letters zitten ook veel stickers met botanische prints, kleurige vlinders en gedetailleerde vogels. Leuk om bijvoorbeeld een notitieboek mee op te fleuren. Voor € 28 te koop in online webshops, onder meer bol.com.

BOEK: Let's Sup

Al peddelend op een supboard kom je op de mooiste plekken, van verscholen vaartjes tot achtertuinen aan het water. Sup-instructeurs Janneke Smits en Marleen Backx helpen je met hun nieuwe boek *Let's Sup* op weg, van instructies en oefeningen tot tips voor wat je allemaal nog meer kunt doen op je supboard (yoga!). € 18,99, hollandia-boeken.nl

DOCU: Prince of Muck

Het verhaal klinkt als een film – het pittoreske Schotse eilandje Muck is al sinds 1896 van dezelfde familie – maar *Prince of Muck* is toch echt een documentaire. De Nederlandse filmmaker Cindy Jansen volgde de 80-jarige Lawrence MacEwen, die het eiland en het bijbehorende boerenleven erfde. Inmiddels is het tijd geworden om zijn taken over te dragen, maar dat valt niet mee. Kijk op windmillfilm.com voor de verschijningsdatum.

Interview

10 miljoen nieuwe bomen

Boomplantprojecten zijn razend populair. Een van de eerste initiatieven, Plan Boom van de Natuur en Milieufederaties en LandschappenNL, heeft nu bijna twee plantseizoenen achter de rug. Woordvoerder Marieke Gorkink (56) vertelt hoe het ervoor staat halverwege het project.

Hoe is Plan Boom ontstaan?

"We wilden iets substantieels en tastbaars doen voor het klimaat en de natuur. En we wilden mensen de mogelijkheid bieden om mee te doen. Toen zijn we met het idee gekomen voor het planten van 10 miljoen bomen, op alle mogelijke plekken. In Nederland staan nu 160 miljoen bomen, op elke 16 bomen planten we er dus een boom bij."

Waarom zijn die bomen hard nodig?

"We zijn er tijdens de coronatijd allemaal wel achter gekomen dat groen om je heen belangrijk is voor je welzijn. Maar bomen doen nog veel meer: ze nemen CO₂ op, dragen bij aan de biodiversiteit door bijvoorbeeld insecten aan te trekken en gaan hittestress tegen. Veel mensen willen een onderhoudsvrije tuin met tegels, ik noem dat het netheidssyndroom. Daar moeten we van afstappen, het is tijd om alles weer lekker te laten groeien."

Het project duurt vier jaar en de teller staat nu, na bijna twee plantseizoenen, op ruim 700.000. Is 10 miljoen haalbaar?

"Voor iedere provincie is een plan gemaakt. Als je die plannen bij elkaar optelt, gaan we richting die 10 miljoen. Er moet nog wel veel gebeuren zodat die bomen de komende jaren echt kunnen worden aangeplant. Daarbij komt dat er inmiddels veel meer initiatieven zijn en dat ook overheden actiever zijn. Dat is mooi. Zo kunnen we met elkaar een grote groene boomplantbeweging op gang brengen en kan iedereen iets doen tegen klimaatverandering."

Wie kunnen er meedoen aan het project?

"Er zijn gemeenten die ruimte aanwijzen om te planten, bedrijven die bomen neerzetten op hun terrein en scholen die met kinderen aan de slag gaan. Maar vooral ook mensen met een tuin. Voor particulieren stellen we elk jaar een bomenpakket samen met daarin drie soorten die al heel lang voorkomen in Nederland."

Om welke soorten gaat het dit plantseizoen?

"Vanwege de vele boomplantinitiatieven is er een schaarste ontstaan bij kwekers, maar veldesdoorn, sporkehout en gele kornoelje

zijn nu goed beschikbaar.

Bij het pakket komt een handleiding en als je voldoende water geeft, kunnen de bomen nog worden geplant tot eind maart, begin april. Als je ergens anders bomen wilt kopen, kies dan in ieder geval voor inheemse soorten. Dat komt de biodiversiteit ten goede."

En als je tuin te klein is voor drie extra bomen?

"De soorten uit het boompjespakket kunnen ook in een pot. Wat ook kan: in de buurt een plek zoeken om samen met anderen bomen te planten. Er zijn veel van dit soort initiatieven waar wij bij helpen."

Het Boompjes voor beginners-pakket, ingepakt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, kost € 25 en is nog te bestellen t/m 24 maart 2022. Vanaf de herfst zijn er weer nieuwe pakketten beschikbaar. Meer info en een lijst met andere inheemse boomsoorten vind je op planboom.nl

Korting

Buitenleven-lezers krijgen nu € 2,50 korting op het Boompjes voor beginners-pakket! Bestellen doe je via planboom.nl/buitenleven (actiecode: buitenleven).

Selectie

BOEKEN | FILMS | TV | THEATER | MUZIEK | KUNST

Franse blik

Velden met klapprozen, bloeiende boomgaarden, weides vol koeien. Door de schilderijen van kunstenaars als Monet en Cézanne wil je nú naar het Franse platteland. Je kunt er ook een retourtje Leeuwarden van maken, want daar zie je in het Fries Museum de tentoonstelling *À la campagne*, met negentiende-eeuwse landschappen van kunstenaars met een 'Franse blik'. **T/m 17 juli 2022**, friesmuseum.nl

Kunstwerk vol kunst

In Almere wordt niet alleen hard gewerkt aan de Floriade, maar ook aan een gloednieuw drijvend kunstpaviljoen. Het ontwerp is van het jonge bureau Studio Ossidiana, dat speciaal hiervoor een nieuw bouw materiaal ontwikkelde van schelpen, mossels, klei en houtskool uit... de Flevolandse bodem. De kunsthotspot gaat in **april 2022** open voor minimaal vijf jaar. studio-ossidiana.com

Een Nationale Week zonder Vlees
(**7 t/m 13 maart 2022**) levert niet alleen meer compassie voor dieren en milieuwinst op, het is ook een week om (meer) te experimenteren met groenten, fruit en kruiden. Inspiratie vind je op weekzondervlees.nl

Landgoedwandelen

Landgoed Neppelenbroek bij Raalte, zegt je dat iets? Of landgoed Het Lankheet in Haaksbergen? Met de wandelroutes van theaterfestival de Tuin der Lusten bekijk je deze en andere groene oases door de ogen van kunstenaars. Dit voorjaar worden er nieuwe routes toegevoegd die je via de site (detuinderlusten.eu) of via de izi travel-app op eigen houtje kunt lopen.

Bloemenfeest

Het Mauritshuis in Den Haag is jarig – het museum bestaat tweehonderd jaar – en dat wordt gevierd met zeventiende-eeuwse bloemen in de tentoonstelling *In volle bloei*. Er hangen kleurige schilderijen, maar ook prenten en tekeningen die laten zien dat er enorm veel kennis was over flora en fauna, vooral doordat tuinliefhebbers en amateur-botanici (mannen én vrouwen) op pad gingen om alles wat groeide en bloeide te bestuderen. **T/m 6 juni 2022**, mauritshuis.nl

Alles over de aarde

Het Haagse museum Museon en filmtheater Omniversum gaan samen verder als een nieuwe 'kennishub' over de uitdagingen én kansen van onze planeet. Bij One Planet vind je voortaan niet alleen tentoonstellingen en films, maar ook lezingen, workshops en het One Planet Festival met telkens nieuwe inspirerende initiatieven, zoals kleding gemaakt van eucalyptus of ananasleer. oneplanet.nl

Klimaatbestendige tuin

Welke planten zijn niet bang voor hittegolven, hoe bescherm je je tuin bij extreme buien en wat kun je allemaal doen met regenwater? Op **26 en 27 maart 2022** is er in de kassen van de Botanische Tuinen van de Universiteit Utrecht een themaweekend rond klimaatbestendig tuinieren. Met lezingen en rondleidingen word je bijgepraat en er is ook een plantenmarkt. uu.nl/botanischetuinen

Bas Geeraets, bekend van zijn vogeltekeningen, is een van de kunstenaars die werk presenteren in de tentoonstelling **Terug naar de natuur in Museum Nairac in Barneveld. T/m 16 april 2022, nairac.nl**

De boer op

Rotterdam bruist, maar eromheen is het juist wat stiller geworden. Hoe stad en platteland weer dicht bij elkaar kunnen komen, zie je in Het Natuurhistorisch in Rotterdam. Je maakt in het museum kennis met boeren uit de regio, ontdekt wat je kookt met producten van het Rotterdamse platteland en ontmoet de grutto, de hermelijn en andere boerenlandsoorten. **T/m 11 september 2022, hetnatuurhistorisch.nl**

FOTO JAN PARIE

Doe mee aan een tuinworkshop

Vanuit een passie voor tuinen en planten biedt Modeste Herwig workshops aan voor tuinliefhebbers en tuinontwerpers. De workshops worden gegeven in de Utrechtse Botanische Tuinen, een groene oase in het hart van het Utrecht Science Park. Voor alle cursussen heb je gratis toegang tot de tuinen en bovendien krijg je koffie met gebak, lunch met biologische broodjes, middagthee, een e-boek en al het lesmateriaal digitaal.

Plus: *Buitenleven*-lezers ontvangen gratis het boek *Vrouwen met groene vingers* (waarde € 13).

Workshop: Ontwerp je eigen tuin 2 dagen

Bij deze workshop krijg je hulp bij het ontwerpen van je eigen droomtuin. Tuinarchitect Peter Kroesen begeleidt je op dag 1 bij het bepalen van de stijl, de indeling en het kiezen van de harde materialen. Op dag 2 helpen Modeste Herwig en Miranda Spaan je met de structuurbeplanting en de invulling van borders en plantvakken.

- Data in 2022: 1 & 18 maart, 15 maart & 1 april, 24 mei & 3 juni, 27 september & 7 oktober, 4 & 14 oktober. Kijk op de site voor extra data voor tuinen groter dan 800 m² (3 dagen).
- Tijd: van 10.00 tot 16.00 uur.
- Aantal cursisten: 4-8.
- Prijs: € 375 voor 2 dagen.

Workshop: Seizoenenborder 1 dag

Maak zelf een beplantingsplan voor een border of plantvak in je eigen tuin, ook geschikt om je bestaande border op te frissen. Een seizoenenborder is mooi van het vroege voorjaar tot diep in de herfst.

- Data in 2022: 8 april en 19 mei.
- Tijd: van 10.00 tot 16.00 uur.
- Prijs: € 125. Max. 8 cursisten.

Tuincursus beplanting

Nieuw is de digitale Tuincursus Beplanting. Je leert stap-voor-stap zelf een beplantingsplan te maken voor tuin, plantvakken en borders. Pdf-bestanden, inclusief filmpjes, opdrachten, huiswerk, een tekenset en het nieuwe boek van Modeste: *Zelf je tuin beplanten*. Meer info: www.tuinworkshop.nl.

Andere tuinworkshops van Modeste Herwig

- Workshop Natuurlijk Snoeien, samen met Tinka Chabot
- Workshop Fruit Snoeien, Tinka Chabot en Wankja Ferguson
- Workshop Bloemen Pluktuin, samen met Marieke Nolsen

Schrijf je in

Inschrijven kan
via www.tuinworkshop.nl
of mail naar:
info@tuinworkshop.nl.
Bellen kan ook, op
035 6037489.

Auke-Florian Hiemstra

Klimaatverandering, soorten die uitsterven en het plasticprobleem: de wetenschap heeft me nodig, dacht Auke-Florian Hiemstra (1992). Hij is bioloog en stond in de Trouw Duurzame Top 100 van 2020. Auke-Florian presenteerde als dierenexpert het tv-programma *Willem Wever* en verscheen samen met zijn octopus in *De Slimste Mens*. Hij maakt radio, schrijft columns en schuift regelmatig bij talkshows aan. Zijn studenten-kamer staat bekend als 'Klein Naturalis'. Volg Auke-Florian op Instagram via @aukeflorian

Meer burenen dan je denkt

In mei leggen alle vogels een ei, zo luidt het bekende gezegde. De nesten zijn dan gebouwd en de jonkies volgen al snel. Het voorjaar lijkt de ideale tijd van het jaar te zijn voor een nestonderzoeker. Overal zijn vogels met takken in de weer en uit elke boom lijkt gepiep te komen. Zodra de vogels groot genoeg zijn, spreiden ze hun vleugels en verlaten ze het nest. In het najaar en de winter is niemand meer met takken aan het sjouwen en lijkt iedereen zijn nest te zijn vergeten. Het broedseizoen is dan over en zo ook de kans om er onderzoek naar te doen. Dat lijkt misschien zo, maar toch is dat niet helemaal waar.

Gedurende het broedseizoen moet ik als onderzoeker op afstand blijven. Ik wil wel nesten onderzoeken, maar niet verstoren. Alleen met een verrekijker of een cameraval kan ik meekijken naar wat er in het vogelnest gebeurt. Pas als de vogels hun nest hebben verlaten, kan ik dichterbij komen en begint voor mij het onderzoek. Dan kan ik nesten opmeten, fotograferen en nader bestuderen. Het grote voordeel van de wintermaanden is niet alleen dat de nesten verlaten zijn, maar ook dat ze ineens tevoorschijn komen en zichtbaar zijn.

Wanneer de bladeren van de bomen zijn gevallen, valt er van alles te zien. Tal van kleine boomhutten bleken zich schuil te houden achter het gordijn van bladeren. In vrijwel elke boom huist een gezin vogels, soms zelfs meerdere op hetzelfde adres. Van kleine nesten tot grote bouwsels: allerlei soorten constructies kun je tussen de takken ontdekken. Afhankelijk van de grootte, de vorm, het materiaal en de plek in de boom kun je dan een inschatting maken om welke vogelsoort het gaat en wie eigenlijk je burenen zijn.

Eksters bijvoorbeeld maken prachtige ronde bollen, als waren het kerstballen hoog in de boom. Ze maken geen komvormig nest, zoals veel andere vogels, maar nemen de moeite om ook een plafond te construeren. Een grote bal dus, met een kleine opening als entree. De binnenkant vullen ze met klei, grassen en haren tot een veilige plek, maar het dak bestaat uit scherpe punten. Ze kiezen expres stekelige planten om hun nest te overkoepelen. Zo durven de kraaien het nest niet te beroven, de ideale bescherming voor hun eieren. Een slimme aanpassing!

Maar er zijn meer nesten dan van vogels alleen, ook de eekhoorn maakt ze. Eekhoornnesten zijn vergelijkbaar met het bolle nest van de ekster, maar minder grof gebouwd en met minder dikke takken. Eekhoorns maken hun nesten vaak dicht tegen de stam van een boom. Ze overwinteren erin en voorzien een isolerende laag van mossen, bladeren, haren en ook plastic. Als het buiten rond het vriespunt is, is het binnen in het nest nog heerlijk warm. Tal van zulke en andere takkenbouwsels kun je zien in de bomen bij jou in de buurt. Als alternatief op het nummer *you never walk alone* zou je kunnen zeggen *you never 'woon' alone*. Kijk eens naar de nesten om je heen. Je hebt meer burenen dan je denkt. ♣

FOTO SIJTSKE DE VRIES

FOTO SIJTSKE DE VRIES

Volgende keer in *Buitenleven*

- Hét voorjaarsnummer met extra veel tuinen en inspiratie
- Verrassend en kleurrijk: lupine
- Welke boom past het best in je tuin en waar moet hij staan? Alle boomvragen beantwoord
- Tulpen, narcissen en dahlia's alom bij kwekerij FAM Flower Farm
- Stap voor stap je eigen pluktuin aanleggen
- In gesprek met een echte tuincoach
- Tropische sferen thuis: alles over bamboe

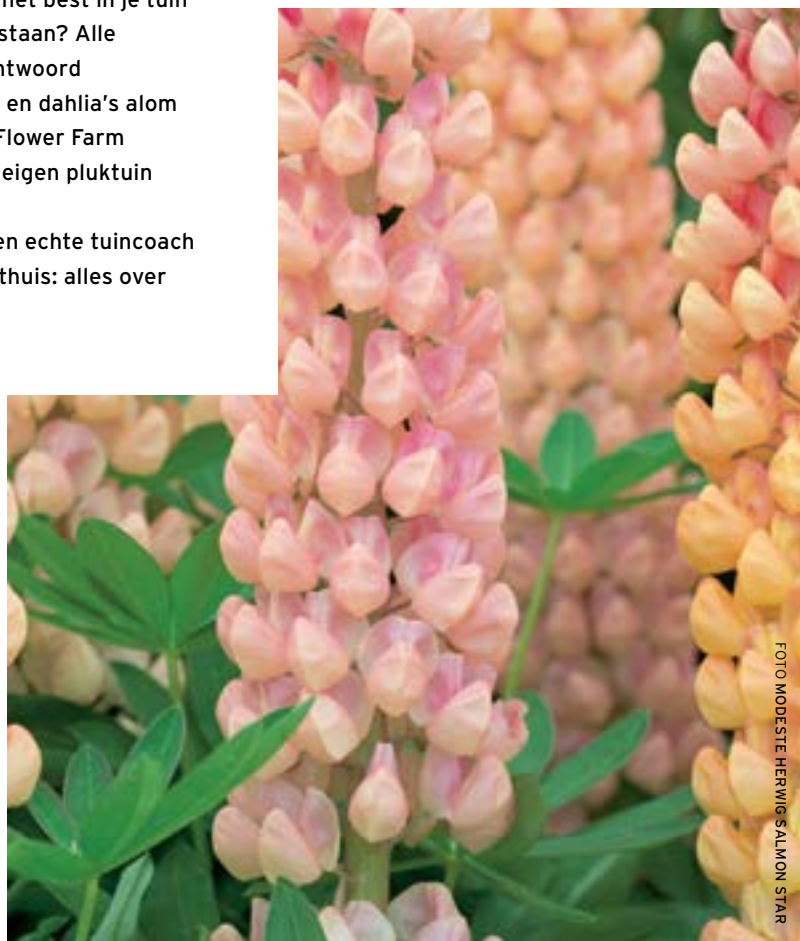
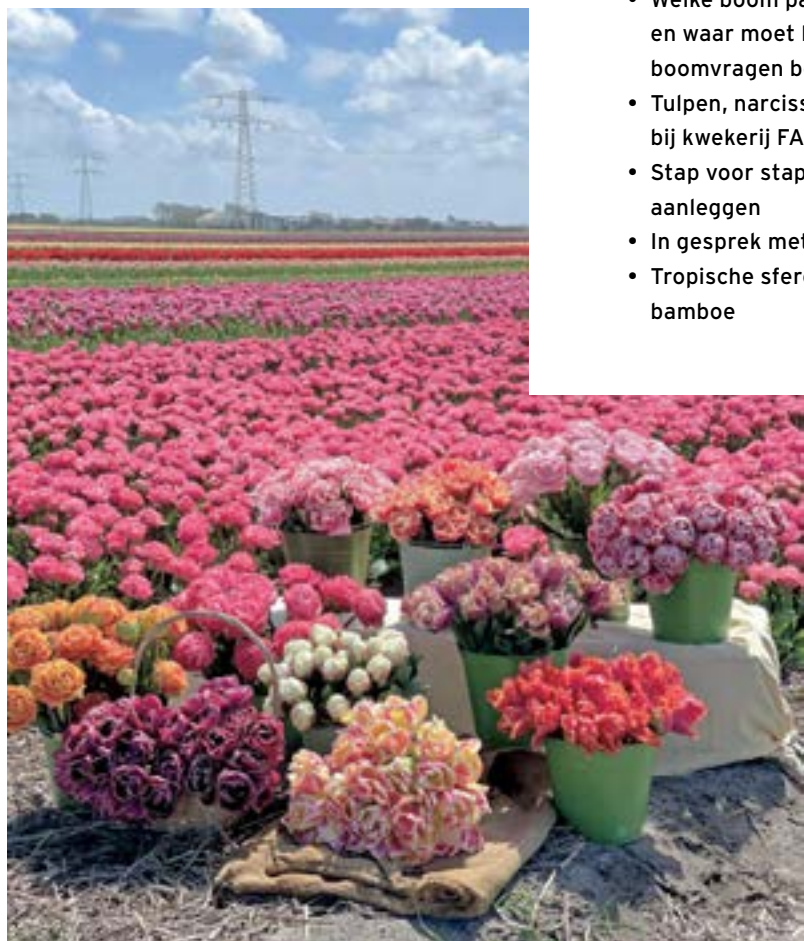

FOTO MODESTE HERWIG SALMON STAR

Nummer 3 verschijnt 8 april 2022. Geen nummer meer missen?
Neem dan een jaarabonnement voor € 81! Kijk op pagina 6.

Sinds
1992 *Well-Fair*

Zelfstandig en comfortabel ouder worden...

Een bed voor het leven?

Heerlijk uitgerust wakker worden en ook nog makkelijk uw bed op- en schoonmaken? Ontdek het comfort en gemak van een levensloopbestendig bed voor nu en later.

Bel voor onze gratis brochure **0341 27 70 10** of kijk op **www.well-fair.nl**

KEESSMIT
TUINMEUBELN

80
jaar

Tuintrend event

ONLINE

“Vier feest
met Kees”

6 & 7 maart vanaf 19.30 uur

Ontdek de nieuwste tuintrends | Laat je inspireren door
bekende gasten | Doe mee met leuke winacties

Nieuwsgierig naar het
volledige programma?
Scan de QR-code

